Tämä asiakirja on ainoastaan dokumentointitarkoituksiin. Toimielimet eivät vastaa sen sisällöstä.

►**B**

KOMISSION ASETUS (EY) N:o 718/2007,

annettu 12 päivänä kesäkuuta 2007,

liittymistä valmistelevasta tukivälineestä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1085/2006 täytäntöönpanosta

(EUVL L 170, 29.6.2007, s. 1)

Muutettu:

		virallinen lehti		
		N:o	sivu	päivämäärä
►**M1**	Komission asetus (EU) N:o 80/2010, annettu 28 päivänä tammikuuta 2010	L 25	1	29.1.2010

▼B

KOMISSION ASETUS (EY) N:o 718/2007,

annettu 12 päivänä kesäkuuta 2007,

liittymistä valmistelevasta tukivälineestä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1085/2006 täytäntöönpanosta

SISÄLLYSLUETTELO

I osa	Yhteiset säännökset
I osasto	Tukiperiaatteet ja yleinen tukikehys
I luku	Soveltamisala ja periaatteet
II luku	Yleinen täytäntöönpanokehys
II osasto	Yleiset täytäntöönpanosäännöt
I luku	Periaatteet
II luku	Hallinnointi- ja valvontajärjestelmät
1 jakso	Hajautettu hallinnointi
2 jakso	Muut hallinnointitavat
III luku	Euroopan yhteisön rahoitusosuus
IV luku	Varainhoito
1 jakso	Talousarviositoumukset
2 jakso	Hajautettua hallinnointia koskevat säännöt
3 jakso	Säännöt keskitettyä ja yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa toteutettavaa hallinnointia varten
V luku	Arviointi ja seuranta
VI luku	Julkisuus ja näkyvyys
II osa	Erityissäännökset
I osasto	Siirtymävaiheen tuen ja instituutioiden kehittämisen osa-alue
I luku	Tuen kohde ja tukikelpoisuus
II luku	Ohjelmasuunnittelu
III luku	Täytäntöönpano
1 jakso	Täytäntöönpanokehys ja periaatteet
2 jakso	Varainhoito
3 jakso	Arviointi ja seuranta
II osasto	Rajatylittävän yhteistyön osa-alue
I luku	Tuen kohde ja tukikelpoisuus
II luku	Ohjelmasuunnittelu
1 jakso	Ohjelmat
2 jakso	Toimet
III luku	Täytäntöönpano
1 jakso	Yleiset säännökset
2 jakso	Edunsaajamaiden ja jäsenvaltioiden väliset rajatylittävät ohjelmat

▼B

3 jakso	Edunsaajamaiden väliset rajatylittävät ohjelmat
III osasto	Aluekehityksen ja henkilövoimavarojen kehittämisen osa-alue
I luku	Tuen kohde ja tukikelpoisuus
1 jakso	Aluekehityksen osa-alue
2 jakso	Henkilövoimavarojen kehittämisen osa-alue
II luku	Ohjelmasuunnittelu
III luku	Täytäntöönpano
1 jakso	Yleiset säännöt
2 jakso	Varainhoito
3 jakso	Arviointi ja seuranta
IV osasto	Maaseudun kehittämisen osa-alue
I luku	Tuen kohde ja tukikelpoisuus
1 jakso	Tuen kohde
2 jakso	Tukikelpoisuuden ja tuen intensiteetin yleiset vaatimukset
3 jakso	Tukikelpoisuus ja erityisvaatimukset toimintalinjan 1 tuelle
4 jakso	Tukikelpoisuus ja erityisvaatimukset toimintalinjan 2 tuelle
5 jakso	Tukikelpoisuus ja erityisvaatimukset toimintalinjan 3 tuelle
6 jakso	Tekninen apu
II luku	Ohjelmasuunnittelu
III luku	Täytäntöönpano
1 jakso	Periaatteet ja varainhoito
2 jakso	Arviointi ja seuranta
III osa	Loppusäännökset
Liite	Hyväksymisperusteet

▼B

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon liittymistä valmistelevasta tukivälineestä 17 päivänä heinäkuuta 2006 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1085/2006 ([1]) ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Asetuksen (EY) N:o 1085/2006, jäljempänä ”IPA-asetus”, tarkoituksena on tarjota liittymistä valmistelevaa tukea edunsaajamaille ja tukea niitä niiden edetessä kyseisen asetuksen liitteeseen II sisältyvistä maista sen liitteeseen I sisältyviin maihin ja tätä kautta Euroopan unionin jäseniksi.

(2) Koska IPA-asetus on ainoa liittymistä valmisteleva väline kaudella 2007–2013, sen mukaiseen ohjelmasuunnitteluun ja tuen toimittamiseen sovellettavia sääntöjä olisi sujuvoitettava ja ne olisi koottava yhteen täytäntöönpanoasetukseen, joka kattaa kaikki viisi IPA-asetuksessa säädettyä osa-aluetta, jäljempänä ”IPA-osa-alueet”.

(3) Jotta voitaisiin varmistaa toimien johdonmukaisuus, koordinointi ja tehokkuus etenkin kun otetaan huomioon komission toimintasuunnitelma yhdennetyn sisäisen valvonnan kehyksen luomiseksi, tarvitaan kaikille IPA-osa-alueille yhteisiä, IPA-asetuksen mukaisen tuen toteuttamista koskevia sääntöjä. Yksittäisten IPA-osa-alueiden erityispiirteet olisi kuitenkin otettava huomioon.

(4) Erot edunsaajamaiden sosioekonomisissa, kulttuurisissa ja poliittisissa olosuhteissa olisi myös otettava huomioon, koska ne edellyttävät lähestymistapojen ja tuen eriyttämistä sen mukaan, onko kyse ehdokasmaasta vai mahdollisesta ehdokasmaasta, sekä maiden poliittisten ja taloudellisten olojen ja niiden tarpeiden, integrointikyvyn ja hallinnointivalmiuksien mukaan.

(5) IPA-asetuksen nojalla myönnettävän tuen olisi oltava ulkoisen avun alalla toteutettavien yhteisön politiikkojen ja toimien mukaista.

(6) Tuen olisi kuuluttava IPA-asetuksen 2 artiklassa määritettyyn soveltamisalaan. Sillä olisi etenkin tuettava erilaisia instituutioiden kehittämiseen tähtääviä toimia kaikissa edunsaajamaissa. Sillä olisi lujitettava demokraattisia instituutioita ja oikeusvaltioperiaatetta, uudistettava julkishallintoa, toteutettava talousuudistuksia, tuettava ihmisoikeuksien ja vähemmistöjen oikeuksien kunnioittamista, edistettävä miesten ja naisten välistä tasa-arvoa sekä ehkäistävä syrjintää, edistettävä kansalaisoikeuksia ja kehitettävä kansalaisyhteiskuntaa, tuettava kehittynyttä alueellista yhteistyötä sekä sovintoa ja jälleenrakentamista, tuettava kestävää kehitystä ja köyhyyden vähentämistä sekä korkeatasoista ympäristönsuojelua näissä maissa.

(7) Ehdokasmaille tarkoitetulla tuella olisi lisäksi edistettävä yhteisön säännöstön täysimääräistä omaksumista ja täytäntöönpanoa sekä liittymisperusteiden täyttämistä; sillä olisi myös autettava ehdokasmaita valmistautumaan sellaiseen ohjelmien suunnitteluun, hallinnointiin ja täytäntöönpanoon, joka liittyy Euroopan aluekehitysrahastoon, koheesiorahastoon, Euroopan sosiaalirahastoon ja maaseuturahastoon, joista kyseiset maat voivat liityttyään saada tukea.

(8) Mahdollisille ehdokasmaille annettavalla tuella olisi edistettävä lähentymistä yhteisön säännöstöön ja liittymisperusteisiin sekä toimia, jotka vastaavat aluekehityksestä, henkilövoimavarojen kehittämisestä ja maaseudun kehittämisestä muodostuvilla IPA-osa-alueilla ehdokasmaille tarjolla olevia toimia.

([1]) EUVL L 210, 31.7.2006, s. 82.

▼B

(9) Jotta voitaisiin taata tuen johdonmukaisuus, täydentävyys ja sen keskittäminen, tietyssä maassa eri IPA-osa-alueilla toteuttavien toimien johdonmukaisuus ja koordinointi olisi varmistettava osana IPA-asetuksen 6 artiklassa tarkoitettua monivuotista suunnittelua.

(10) Komission ja edunsaajamaiden olisi tehtävä puitesopimukset, joissa määrätään niiden välillä tämän asetuksen mukaisesti tehtävässä yhteistyössä noudatettavista periaatteista.

(11) Olisi selkeästi ilmoitettava, mitä Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta 25 päivänä kesäkuuta 2002 annetussa neuvoston asetuksessa (EY, Euratom) N:o 1605/2002 ([1]) säädetyistä hallinnointimenettelyistä sovelletaan kullakin IPA-asetuksessa säädetyllä osa-alueella.

(12) Koska IPA-asetuksessa säädetään liittymistä valmistelevaan prosessiin liittyvästä tuesta, varoja olisi sitä täytäntöönpantaessa mahdollisuuksien mukaan hallinnoitava hajautetusti, jotta edunsaajamaita voitaisiin kannustaa sitoutumaan tuen hallinnointiin. Hallinnointi olisi kuitenkin voitava soveltuvin osin toteuttaa keskitetysti tai yhteistyössä jäsenvaltioiden tai kansainvälisten järjestöjen kanssa.

(13) Hajautetussa hallinnoinnissa olisi selkeästi määriteltävä komission ja edunsaajamaiden tehtävät sekä niille asetetut vaatimukset. Edunsaajamaihin sovellettavat määräykset olisi sisällytettävä puitesopimuksiin, alakohtaisiin sopimuksiin tai rahoitussopimuksiin.

(14) On tarpeen antaa yksityiskohtaiset säännöt IPA-asetuksen mukaisesti myönnettyjen varojen hoidosta sen mukaan, millaista hallinnointimenettelyä noudattaen tuki toteutetaan. Tähän liittyvistä edunsaajamaiden velvollisuuksista olisi määrättävä puitesopimuksissa, alakohtaisissa sopimuksissa tai rahoitussopimuksissa.

(15) IPA-asetuksen 22 artiklassa säädetyn yleisarvioinnin lisäksi kyseisen asetuksen mukaista tukea olisi seurattava ja arvioitava säännöllisin väliajoin. Ohjelmista olisi etenkin tehtävä erityisten seurantakomiteoiden suorittamat arvioinnit ja IPA-asetuksen mukaisen tuen kokonaistoteutusta olisi valvottava säännöllisesti.

(16) Liittymistä valmistelevan tukivälineen ohjelmien näkyvyys sekä se, miten ne vaikuttavat edunsaajamaiden kansalaisiin, ovat ratkaisevan tärkeässä asemassa silloin, kun tavoitteena on Eurooppa-asioista tiedottamisen tehostamisesta laaditun komission toimintasuunnitelman, eurooppalaisesta viestintäpolitiikasta laaditun komission valkoisen kirjan ja laajentumista koskevan vuosiksi 2005–2009 laaditun komission tiedotusstrategian mukaisesti varmistaa, että kansalaiset ovat tietoisia EU:n toimista, ja välittää näistä toimista johdonmukainen kuva kaikissa edunsaajamaissa.

(17) Koska IPA-asetusta sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2007, komission antamia IPA-asetuksen täytäntöönpanosääntöjä olisi niin ikään sovellettava 1 päivästä tammikuuta 2007.

(18) Tässä asetuksessa säädetyt toimenpiteet ovat liittymistä valmistelevaa tukivälinettä käsittelevän komitean lausunnon mukaiset,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

([1]) EYVL L 248, 16.9.2002, s. 1, asetus sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o (EY, Euratom) 1995/2006 (EUVL L 390, 30.12.2006).

▼B

I OSA

YHTEISET SÄÄNNÖKSET

I OSASTO

TUKIPERIAATTEET JA YLEINEN TUKIKEHYS

I LUKU

Soveltamisala ja periaatteet

1 artikla

Soveltamisala

Tässä asetuksessa annetaan neuvoston asetuksen (EY) N:o 1085/2006, jäljempänä ”IPA-asetus”, mukaista yhteisön myöntämää liittymistä valmistelevaa tukea koskevat täytäntöönpanosäännöt.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan

1. ”edunsaajamaalla” kaikkia IPA-asetuksen liitteissä I ja II lueteltuja maita;

2. ”laajentumispaketilla” asiakirjoja, jotka komissio esittää joka vuosi neuvostolle ja Euroopan parlamentille ja joiden strateginen ja poliittinen osuus muodostuu soveltuvin osin tarkistuksista, joita on tehty liittymiskumppanuuksiin, Eurooppa-kumppanuuksiin, säännöllisiin maaraportteihin ja komission strategia-asiakirjaan. Pakettia täydentää monivuotinen ohjeellinen rahoituskehys;

3. ”puitesopimuksella” komission ja edunsaajamaan tekemää sopimusta, jota sovelletaan kaikkiin IPA-osa-alueisiin ja jossa vahvistetaan komission ja edunsaajamaan välisessä tämän asetuksen mukaisessa yhteistyössä noudatettavat periaatteet;

4. ”alakohtaisella sopimuksella” tarkoitetaan tiettyyn IPA-osa-alueeseen liittyvää komission ja edunsaajamaan välillä tarvittaessa tehtyä sopimusta, jossa annetaan sellaiset noudatettavat määräykset, jotka eivät sisälly maakohtaiseen puitesopimukseen tai maakohtaisiin rahoitussopimuksiin;

5. ”rahoitussopimuksella” vuotuista tai monivuotista komission ja edunsaajamaan välistä sopimusta, joka on tehty komission hyväksyttyä rahoituspäätöksellään yhteisön rahoitusosuuden tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvalle ohjelmalle tai toimelle;

6. ”sääntöjenvastaisuudella” talouden toimijan teosta tai laiminlyönnistä johtuvaa sovellettavien sääntöjen tai sopimusmääräysten rikkomista, jonka tuloksena on tai voisi olla perusteettoman menon kattamisesta Euroopan unionin yleiselle talousarviolle aiheutuva vahinko;

7. ”varainhoitovuodella” 1 päivästä tammikuuta 31 päivään joulukuuta ulottuvaa ajanjaksoa;

8. ”lopullisella edunsaajalla” julkista tai yksityistä elintä tai yritystä, joka on vastuussa toimia koskevien aloitteiden tekemisestä tai sekä tällaisten aloitteiden tekemisestä että toimien toteuttamisesta. Tukijärjestelmissä lopullisia edunsaajia ovat julkiset tai yksityiset yritykset, jotka toteuttavat yksittäisen hankkeen ja saavat julkista tukea;

▼B

9. ”yhteisön rahoitusosuudella” yhteisön rahoittamaa osuutta tukikelpoisista menoista;

10. ”eurotilillä” korollista pankkitiliä, jonka kansallinen rahasto on avannut edunsaajamaan nimissä ja sen vastuulla rahoituslaitoksessa tai valtionkonttorissa komission maksujen vastaanottamista varten;

11. ”julkisilla menoilla” toimien julkista rahoitusosuutta, joka on peräisin Euroopan yhteisöltä tai edunsaajamaan viranomaisten talousarviosta, sekä toimien rahoitusosuutta, joka on peräisin julkisoikeudellisten yhteisöjen talousarviosta tai yhden tai useamman alue- tai paikallisviranomaisen tai julkisoikeudellisen yhteisön muodostaman yhteenliittymän talousarviosta;

12. ”kokonaismenoilla” kaikkia toimien rahoittamiseen käytettyjä julkisia menoja ja yksityisiä rahoitusosuuksia.

3 artikla

Tukiperiaatteet

Komissio huolehtii siitä, että IPA-asetuksen mukaiseen tukeen sovelletaan seuraavassa lueteltuja periaatteita:

— Tukea myönnettäessä on noudatettava johdonmukaisuuden, täydentävyyden, koordinoinnin, kumppanuuden ja keskittämisen periaatteita.

— Tuen on oltava EU:n politiikan mukaista, ja sillä on edistettävä lainsäädännön lähentämistä yhteisön säännöstöön.

— Tuen on oltava neuvoston asetuksessa (EY, Euratom) N:o 1605/2002 säädettyjen budjettiperiaatteiden mukaista.

— Tuen on vastattava laajentumisprosessissa todettuja tarpeita ja edunsaajamaan integrointikykyä. Siinä on myös otettava huomioon aikaisemmat kokemukset.

— Edunsaajamaata on määrätietoisesti kannustettava sitoutumaan tukeen liittyvään ohjelmasuunnitteluun ja tuen toteuttamiseen, ja EU:n toimien riittävä näkyvyys on varmistettava.

— Toimet on valmisteltava asianmukaisesti, ja niillä on oltava selkeät tavoitteet, jotka on saavutettava määräajassa ja joiden toteutuminen voidaan tarkistaa.

— Kaikki sukupuoleen, rotuun tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuva syrjintä on estettävä tuen kaikissa toteuttamisvaiheissa.

— Liittymistä valmistelevan tuen tavoitteisiin pyrittäessä on otettava huomioon kestävä kehitys sekä yhteisön pyrkimys ympäristön suojelun ja laadun parantamistavoitteen edistämiseen.

4 artikla

Tuen painopisteet

Tietylle edunsaajamaalle myönnettävän tuen on perustuttava, soveltuvin osin, seuraavissa asiakirjoissa vahvistettuihin painopisteisiin:

— Eurooppa-kumppanuus,

— liittymiskumppanuus,

— yhteisön säännöstön hyväksymistä koskeva kansallinen ohjelma,

— komission vuotuiseen laajentumispakettiin sisältyvät raportit ja strategia-asiakirja,

— vakautus- ja assosiaatiosopimus,

▼B

— neuvottelukehys.

Huomioon on lisäksi otettava kansallisissa strategioissa asetetut painopisteet silloin kun ne ovat yhdenmukaisia IPA-asetuksessa säädettyjen liittymisen valmisteluun liittyvien tavoitteiden ja kyseisen asetuksen soveltamisalan kanssa.

II LUKU

Yleinen täytäntöönpanokehys

5 artikla

Monivuotiset suuntaa-antavat suunnitteluasiakirjat

1. Monivuotisella suuntaa-antavalla suunnitteluasiakirjalla on varmistettava, että IPA-osa-alueet ovat keskenään riittävän johdonmukaisia ja täydentävät toisiaan riittävästi kussakin edunsaajamaassa. Sen on etenkin perustuttava 9 artiklassa säädettyihin periaatteisiin.

2. IPA-asetuksen 20 artiklan 3 kohdan säännösten mukaisesti ja kyseisen asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa säädetyn kuulemisen yhteydessä komissio pyrkii antamaan asianomaisille sidosryhmille, myös jäsenvaltioille, riittävästi aikaa huomautusten esittämiseen kyseisestä suunnitteluasiakirjasta.

3. Monivuotisten suuntaa-antavien suunnitteluasiakirjojen on sisällettävä kunkin maan osalta:

a) yleinen johdanto, joka sisältää lyhyen kuvauksen edunsaajamaan kuulemisesta sekä edunsaajamaassa järjestetystä kuulemisesta;

b) kuvaus Euroopan unionin kanssa tehtävälle yhteistyölle kyseisen maan osalta asetetuista tavoitteista;

c) kokonaisarviointi tukeen liittyvistä haasteista ja tarpeista sekä sen painopisteiden keskinäisestä tärkeysjärjestyksestä;

d) Euroopan unionin kanssa tehtyä ja parhaillaan tehtävää yhteistyötä koskeva katsaus, joka sisältää analyysin tarpeista, integrointikyvystä sekä aikaisemmista kokemuksista ja myös muiden avunantajien toimista silloin, kun tällaista tietoa on saatavilla;

e) kunkin osa-alueen osalta kuvaus siitä, miten c alakohdassa tarkoitettu kokonaisarviointi ohjaa strategisia valintoja, sekä kuvaus kunkin maan osalta valituista merkittävistä tukikohteista ja odotetuista tuloksista;

f) kunkin IPA-osa-alueen merkittäviin tukikohteisiin osoitettavat ohjeelliset määrärahat.

4. Alueellisista ja horisontaalisista ohjelmista voidaan laatia erilliset useita edunsaajia kattavat monivuotiset alustavat suunnitteluasiakirjat.

6 artikla

Monivuotiset tai vuotuiset ohjelmat

1. Monivuotiset suuntaa-antavat suunnitteluasiakirjat pannaan täytäntöön IPA-asetuksen 7 artiklan mukaisesti joko monivuotisilla tai vuotuisilla ohjelmilla sen mukaan, mistä osa-alueesta on kysymys.

2. Monivuotiset ja vuosittaiset ohjelmat muodostuvat asiakirjoista, jotka ovat edunsaajamaan toimittamia tai, kun kyse on alueellisista tai horisontaalisista ohjelmista, komission laatimia, ja jotka komissio on hyväksynyt. Ohjelmien on sisällettävä monivuotisissa suuntaa-antavissa suunnitteluasiakirjoissa esitettyjen strategioiden toteuttamiseksi tarpeelliset johdonmukaiset toimintalinjat, tarkoituksenmukaiset toimenpiteet tai toimet sekä selvitykset tarvittavasta rahoitusosuudesta.

▼B

Ohjelmat jaetaan toimintalinjoihin, joissa jokaisessa määritellään saavutettava yleistavoite ja jotka toteutetaan joko toimenpitein, jotka voidaan edelleen jakaa toimiin, tai suoraan toimin sen mukaan, mikä IPA-osa-alue kulloinkin on kyseessä.

Toimi on sellainen hanke tai hankeryhmä, jonka toteuttajana on komissio tai jossa aloitteentekijänä tai sekä aloitteentekijänä että toteuttajana on yksi tai useampi lopullinen edunsaaja ja jonka avulla voidaan saavuttaa sen toimenpiteen ja/tai toimintalinjan tavoitteet, johon toimi kuuluu.

3. IPA-asetuksen 20 artiklan mukaisesti ohjelmasuunnittelussa kuullaan asianomaisia sidosryhmiä, myös jäsenvaltioita, II osassa annettujen säännösten mukaisesti. Komissio ja/tai edunsaajamaa pyrkivät tällöin antamaan asianomaisille osapuolille riittävästi aikaa näkemystensä esittämiseen.

7 artikla

Puitesopimukset ja alakohtaiset sopimukset

1. Komissio ja edunsaajamaa tekevät puitesopimuksen määrätäkseen ja sopiakseen säännöistä, joita sovelletaan edunsaajamaalle myönnettävään yhteisön rahoitustukeen liittyvään yhteistyöhön. Puitesopimusta voidaan tarvittaessa täydentää alakohtaisella sopimuksella tai alakohtaisilla sopimuksilla, jotka sisältävät osa-aluekohtaisia erityismääräyksiä.

2. IPA-asetuksen mukaista tukea voidaan myöntää edunsaajamaalle vasta sen jälkeen, kun 1 kohdassa tarkoitettu puitesopimus on tehty ja tullut voimaan.

Jos edunsaajamaan kanssa on tehty alakohtainen sopimus, IPA-asetuksen mukaista tukea voidaan myöntää kyseisen alakohtaisen sopimuksen kattaman IPA-osa-alueen mukaisesti vasta sen jälkeen, kun puitesopimus ja alakohtainen sopimus ovat tulleet voimaan.

Poiketen siitä, mitä ensimmäisessä alakohdassa säädetään, jos puitesopimusta ei ole tehty tai jos neuvoston asetusten (ETY) N:o 3906/89 ([1]), (EY) N:o 1267/1999 ([2]), (EY) N:o 1268/1999 ([3]), (EY) N:o 2500/2001 ([4]) tai (EY) N:o 2666/2000 ([5]) mukaisesti tehty voimassa oleva puitesopimus ei sisällä 3 kohdassa lueteltuja vähimmäismääräyksiä, kyseiset vähimmäismääräykset on annettava rahoitussopimuksissa.

3. Puitesopimuksessa on määrättävä etenkin seuraavassa luetelluista seikoista:

a) yhteisön rahoitustukeen sovellettavista yleissäännöistä;

b) 21, 32 ja 33 artiklassa tarkoitettujen hallinnointia varten tarvittavien rakenteiden ja viranomaisten sekä muiden asianomaisten erityiselinten perustamisesta;

c) edellä mainittujen rakenteiden, viranomaisten ja elinten yhteisistä tehtävistä 22–26, 28 ja 29 artiklassa säädettyjen periaatteiden mukaisesti;

d) valvontavaatimuksista ja -edellytyksistä, joita sovelletaan

   i) hyväksymisestä vastaavan toimivaltaisen viranomaisen toimesta 11, 12 ja 15 artiklassa säädettyjä periaatteita noudattaen suoritettavaan kansallisen valtuuttavan viranomaisen hyväksyntään ja hyväksynnän seurantaan;

([1]) EYVL L 375, 23.12.1989, s. 11.
([2]) EYVL L 161, 26.6.1999, s. 73.
([3]) EYVL L 161, 26.6.1999, s. 87.
([4]) EYVL L 342, 27.12.2001, s. 1.
([5]) EYVL L 306, 7.12.2000, s. 1.

▼B

ii) valtuuttavan kansallisen viranomaisen toimesta 11, 13 ja 16 artiklassa säädettyjä periaatteita noudattaen suoritettavaan toimintarakenteen hyväksyntään ja hyväksynnän seurantaan;

iii) komission toimesta 11, 14 ja 17 artiklassa säädettyjä periaatteita noudattaen suoritettavaan hallinnointivaltuuksien myöntämiseen;

e) kansallisen valtuuttavan viranomaisen antamasta 27 artiklassa tarkoitetusta vuotuisesta tarkastuslausumasta;

f) asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 sekä neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 soveltamissäännöistä annetun komission asetuksen (EY, Euratom) N:o 2342/2002 ([1]) mukaisista hankintasäännöistä;

g) 47 ja 56 artiklan mukaisesta ohjelmien päättämisestä;

h) 2 artiklassa tarkoitettujen sääntöjenvastaisuuksien sekä petosten ja lahjusten antamisen ja ottamisen määritelmistä yhteisön lainsäädäntöön sisältyvien määritelmien mukaisesti; edunsaajamaan velvollisuudesta toteuttaa aiheelliset toimenpiteet lahjusten antamisen ja ottamisen ehkäisemiseksi sekä aiheelliset petostentorjuntatoimenpiteet ja korjaavat toimenpiteet; varojen takaisin perimisestä sääntöjenvastaisuuksien ja petosten yhteydessä;

i) 49 ja 50 artiklan mukaisista takaisinperityistä varoista sekä rahoituskorjauksista ja -oikaisuista;

j) komission ja tilintarkastustuomioistuimen toteuttamaan seurantaan ja valvontaan sekä niiden toimittamiin tarkastuksiin sovellettavista säännöistä;

k) veroihin, tulleihin ja muihin veronluonteisiin maksuihin sovellettavista säännöistä;

l) tiedottamiseen ja julkisuuteen sovellettavista vaatimuksista.

4. Tarvittaessa voidaan tehdä alakohtainen sopimus, joka koskee tiettyä IPA-osa-aluetta ja jolla täydennetään puitesopimusta. Tällaisen sopimuksen on sisällettävä kyseisen IPA-osa-alueen hallinnointia, arviointia ja valvontaa koskevia yksityiskohtaisia erityismääräyksiä rajoittamatta kuitenkaan puitesopimuksessa määrättyjen järjestelyjen soveltamista.

5. Puitesopimusta sovelletaan kussakin edunsaajamaassa kaikkiin 8 artiklan mukaisiin rahoitussopimuksiin.

Jos tietystä osa-alueesta on tehty alakohtainen sopimus, sitä sovelletaan kaikkiin kyseisen osa-alueen puitteissa tehtyihin rahoitussopimuksiin.

8 artikla

Rahoituspäätökset ja -sopimukset

1. Monivuotisten ja vuotuisten ohjelmien hyväksymisestä tehtyjen komission päätösten on täytettävä rahoituspäätökselle asetut edellytykset asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 75 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

2. Jos rahoituspäätöksessä sitä edellytetään, komissio ja edunsaajamaa tekevät rahoitussopimuksen. Rahoitussopimus voidaan tehdä useaksi vuodeksi tai vuodeksi kerrallaan 39 artiklan mukaisesti.

3. Jokainen ohjelma on erottamaton osa rahoitussopimusta.

4. Rahoitussopimuksessa on vahvistettava:

a) määräykset, joiden mukaisesti edunsaajamaa hyväksyy yhteisön tuen ja sen maksamista koskevat säännöt ja menettelyt;

([1]) EYVL L 357, 31.12.2002, s. 1.

▼B

b) määräykset, joita sovelletaan tuen hallinnointiin ja joihin kuuluvat myös vuotuisen tai monivuotisen ohjelman ja/tai toimien toteuttamiseen liittyviä menettelyjä ja tehtäviä koskevat määräykset;

▼M1

c) määräykset, joiden mukaisesti edunsaajamaa laatii ja tarkistaa säännöllisesti etenemissuunnitelman, jossa asetetaan ohjeelliset vertailuarvot ja määräajat 14 ja 18 artiklassa tarkoitetun, ilman komission ennakkovalvontaa toteutettavan hajautetun hallinnoinnin saavuttamiseksi; näitä määräyksiä edellytetään ainoastaan, kun on kyse niistä osa-alueista tai ohjelmista, joista on 14 artiklassa tarkoitetun hallinnointivaltuuksien myöntämisestä tehdyn komission päätöksen mukaan tehtävä komission suorittama ennakkotarkastus.

▼B

II OSASTO

YLEISET TÄYTÄNTÖÖNPANOSÄÄNNÖT

I LUKU

Periaatteet

9 artikla

Tuen toteuttamisen johdonmukaisuus

1. IPA-asetuksen mukaisen tuen on oltava kunkin IPA-osa-alueen sisällä ja eri IPA-osa-alueiden kesken johdonmukaista ja koordinoitua sekä yleisen suunnittelun että ohjelmasuunnittelun tasolla.

2. Eri osa-alueiden toimien päällekkäisyyttä on vältettävä, eikä samoja menoja saa rahoittaa osana useampaa toimea.

10 artikla

Tuen toteuttamisessa noudatettavat yleisperiaatteet

1. Jollei 2, 3 ja 4 kohdan säännöksistä muuta johdu, IPA-asetuksen mukaisen tuen toteuttamisessa sovelletaan hajautettua hallinnointia, jossa komissio siirtää tiettyjen toimien hallinnointivastuun edunsaajamaalle säilyttäen kuitenkin itsellään lopullisen kokonaisvastuun yleisen talousarvion toteuttamisesta neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 53 c artiklan ja EY:n perussopimusten asianomaisten määräysten mukaisesti.

Hajautettua hallinnointia sovelletaan IPA-asetuksen mukaisen tuen yhteydessä vähintään tarjouskilpailuihin, sopimuksiin ja maksuihin.

Hajautetussa hallinnoinnissa toimet toteutetaan neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 53 c artiklan säännösten mukaisesti.

2. Keskitettyä hallinnointia, sellaisena kuin se määritellään asetuksen (EY, Euratom) 1605/2002 53 a artiklassa, voidaan käyttää siirtymävaiheen tuen ja instituutioiden kehittämisen osa-alueella etenkin alueellisten ja horisontaalisten ohjelmien yhteydessä sekä rajatylittävän yhteistyön osa-alueella. Sitä voidaan lisäksi käyttää teknisen avun yhteydessä kaikilla IPA-osa-alueilla.

Keskitetyssä hallinnoinnissa toimet toteutetaan asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 53 artiklan a alakohdan, 53 a artiklan ja 54–57 artiklan säännösten mukaisesti.

3. Hallinnointia yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa, sellaisena kuin se määritellään asetuksen (EY, Euratom) 1605/2002 53 d artiklassa, voidaan käyttää siirtymävaiheen tuen ja instituutioiden kehit-

▼B

tämisen osa-alueella etenkin alueellisten ja horisontaalisten ohjelmien yhteydessä silloin kun ohjelmiin osallistuu kansainvälisiä järjestöjä.

Yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa toteutettavassa hallinnoinnissa toimet toteutetaan neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 53 artiklan c alakohdan ja 53 d artiklan säännösten mukaisesti.

4. Hallinnointia yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa, sellaisena kuin se määritellään asetuksen (EY, Euratom) 1605/2002 53 b artiklassa, voidaan käyttää rajatylittävän yhteistyön osa-alueella silloin kun rajatylittäviin ohjelmiin osallistuu jäsenvaltioita.

Yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa hallinnoitavat toimet toteutetaan asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 53 artiklan b alakohdan, 53 b artiklan ja toisen osan II osaston säännösten mukaisesti.

II LUKU

Hallinnointi- ja valvontajärjestelmät

1 jakso

Hajautettu hallinnointi

1 alajakso

Hyväksyminen ja hallinnointivaltuuksien myöntäminen

11 artikla

Yhteiset vaatimukset

1. Ennen kuin komissio päättää myöntää johonkin osa-alueeseen, ohjelmaan tai toimenpiteeseen liittyviä hallinnointivaltuuksia edunsaajamaalle, sen on varmistuttava siitä, että edunsaajamaa täyttää asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 56 artiklan 2 kohdassa säädetyt edellytykset etenkin perustettujen hallinnointi- ja valvontajärjestelmien osalta, ja että 12 ja 13 artiklassa säädetyt hyväksynnät ovat voimassa.

2. Edunsaajamaassa perustetuilla hallinnointi- ja valvontajärjestelmillä on tämän vuoksi voitava varmistaa tehokas valvonta vähintään liitteessä luetelluilla aloilla. Tämän asetuksen säännösten lisäksi sovelletaan alakohtaisiin sopimuksiin tai rahoitussopimuksiin sisältyviä, muita aloja koskevia määräyksiä.

3. Kun vastuu tietystä ohjelmien hallinnointiin, toteuttamiseen ja valvontaan liittyvästä toiminnosta on annettu tietyille henkilöille, edunsaajamaan on varmistettava, että kyseiset henkilöt voivat hoitaa nämä vastuullaan olevat tehtävät, myös silloin kun heidän ja kyseiseen toimintoon osallistuvien elinten välillä ei ole hierarkkista yhteyttä. Edunsaajamaan on etenkin annettava kyseisille henkilöille valtuudet päättää niiden ja asianomaisten elinten välisten virallisten työskentelyjärjestelyjen avulla

a) tarkoituksenmukaisesta tiedonvaihtojärjestelmästä, johon kuuluvat myös valtuudet pyytää tietoja sekä oikeus tutustua asiakirjoihin ja olla yhteydessä henkilökuntaan paikalla tarvittaessa;

b) noudatettavista vaatimuksista;

c) noudatettavista menettelyistä.

▼B

4. Tämän asetuksen säännösten lisäksi sovelletaan kaikkia alakohtaisissa sopimuksissa tai rahoitussopimuksissa asetettuja osa-aluekohtaisia vaatimuksia.

12 artikla

Kansallisen valtuuttavan viranomaisen ja kansallisen rahaston hyväksyminen

1. Jäljempänä olevassa 24 artiklassa tarkoitettu hyväksymisestä vastaava toimivaltainen viranomainen on vastuussa 25 artiklassa tarkoitetun kansallisen valtuuttavan viranomaisen hyväksymisestä sekä siltä osin, kuin tämä toimii kansallisen rahaston johtajana 25 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti, että siltä osin, kuin on kyse tämän kyvystä hoitaa 25 artiklan 2 kohdan b alakohdassa säädettyjä tehtäviä. Kansalliselle valtuuttavalle viranomaiselle myönnetty hyväksyntä kattaa 26 artiklassa kuvatun kansallisen rahaston.

2. Hyväksymisestä vastaavan toimivaltaisen viranomaisen on ennen kansallisen valtuuttavan viranomaisen hyväksymistä hankittava kaikista hallinnointi- ja valvontajärjestelmän toimijoista toiminnallisesti riippumattoman ulkoisen tarkastajan tarkastuslausuntoon tukeutuen varmuus siitä, että 11 artiklassa säädetyt sovellettavat vaatimukset täyttyvät. Tarkastuslausunnon on perustuttava kansainvälisesti hyväksyttyjen tarkastusstandardien mukaisesti tehtyihin tarkastuksiin.

3. Hyväksymisestä vastaavan toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava komissiolle kansallisen valtuuttavan viranomaisen hyväksymisestä viimeistään ilmoittaessaan ensimmäisen, 13 artiklan 3 kohdan mukaisen toimintarakenteen hyväksymisestä. Hyväksymisestä vastaavan toimivaltaisen viranomaisen on annettava komissiolle kaikki tämän edellyttämät lisätiedot.

4. Hyväksymisestä vastaavan toimivaltaisen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava komissiolle kaikista kansalliseen valtuuttavaan viranomaiseen tai kansalliseen rahastoon liittyvistä muutoksista. Jos kansalliseen valtuuttavaan viranomaiseen tai kansalliseen rahastoon liittyvä muutos vaikuttaa 11 artiklassa säädettyjen sovellettavien vaatimusten täyttymiseen, hyväksymisestä vastaavan toimivaltaisen viranomaisen on toimitettava komissiolle arvio siitä, miten tällainen muutos vaikuttaa hyväksynnän voimassaoloon. Jos tällainen muutos on merkittävä, hyväksymisestä vastaavan toimivaltaisen viranomaisen on lisäksi ilmoitettava komissiolle hyväksyntää koskevasta päätöksestään.

13 artikla

Toimintarakenteen hyväksyminen

1. Kansallinen valtuuttava viranomainen vastaa 28 artiklassa tarkoitettujen toimintarakenteiden hyväksymisestä.

2. Kansallisen valtuuttavan viranomaisen on ennen toimintarakenteen hyväksymistä varmistuttava siitä, että toimintarakenne täyttää 11 artiklassa säädetyt vaatimukset. Tätä varmistettaessa on tukeuduttava kaikista hallinnointi- ja valvontajärjestelmän toimijoista toiminnallisesti riippumattoman ulkoisen tarkastajan laatimaan tarkastuslausuntoon. Tarkastuslausunnon on perustuttava kansainvälisesti hyväksyttyjen tarkastusstandardien mukaisesti tehtyihin tarkastuksiin.

3. Kansallisen valtuuttavan viranomaisen on ilmoitettava komissiolle toimintarakenteiden hyväksymisestä ja annettava komissiolle kaikki tämän edellyttämät lisätiedot, joihin kuuluvat myös hallinnointi- ja valvontajärjestelmien kuvaukset.

▼B

14 artikla

Hallinnointivaltuuksien myöntäminen komission toimesta

1. Ennen hallinnointivaltuuksien myöntämistä komissio tarkistaa 12 ja 13 artiklassa tarkoitetut hyväksynnät ja tutkii kaikkien edunsaajamaassa sijaitsevien asianomaisten elinten ja viranomaisten menettelyt ja rakenteet. Tähän voi sisältyä komission yksiköiden tekemiä tai tarkastusyhteisölle toimeksi annettuja paikalla toimitettuja tarkastuksia.

2. Komissio voi hallinnointivaltuuksien myöntämispäätöksessään asettaa lisäedellytyksiä varmistaakseen 11 artiklassa tarkoitettujen vaatimusten täyttymisen. Tällaiset lisäedellytykset on täytettävä komission asettamassa määräajassa, jotta myönnettyjen hallinnointivaltuuksien voimassaolo jatkuisi.

3. Komission tekemässä hallinnointivaltuuksien myöntämispäätöksessä luetellaan mahdolliset ennakkotarkastukset, jotka komissio tekee silloin kun on kyse sopimuksista järjestettävistä tarjouskilpailuista, ehdotuspyyntöjen tekemisestä sekä sopimusten tekemisestä ja avustusten myöntämisestä. Luettelon sisältö voi vaihdella osa-alueen tai ohjelman mukaan. Ennakkotarkastuksia sovelletaan aina kulloisenkin osa-alueen tai ohjelman mukaan siihen asti kun komissio hyväksyy 18 artiklassa tarkoitetun ilman ennakkotarkastuksia toteutettavan hajautetun hallinnoinnin käyttämisen.

4. Komission päätöksessä voidaan antaa säännöksiä, jotka koskevat myönnettyjen hallinnointivaltuuksien voimassaolon keskeyttämistä tai niiden peruuttamista tiettyjen elinten tai viranomaisten osalta.

15 artikla

Kansalliselle valtuuttavalle viranomaiselle ja kansalliselle rahastolle myönnetyn hyväksynnän voimassaolon keskeyttäminen tai sen peruuttaminen

1. Kun komissio on myöntänyt hallinnointivaltuudet, hyväksymisestä vastaavan toimivaltaisen viranomaisen vastuulla on seurata, että kaikki hyväksynnän voimassaolon edellytykset täyttyvät jatkuvasti, ja kyseisen viranomaisen on ilmoitettava komissiolle kaikista tähän liittyvistä merkittävistä muutoksista.

2. Jos jokin 11 artiklassa säädetyistä sovellettavista vaatimuksista ei täyty tai ei enää täyty, hyväksymisestä vastaavan toimivaltaisen viranomaisen on joko keskeytettävä kansalliselle valtuuttavalle viranomaiselle myönnetyn hyväksynnän voimassaolo tai peruutettava kyseinen hyväksyntä ja viipymättä ilmoitettava komissiolle päätöksestään ja sen perusteluista. Hyväksymisestä vastaavan toimivaltaisen viranomaisen on varmistuttava siitä, että kyseiset vaatimukset täyttyvät jälleen, ennen kuin se palauttaa hyväksynnän voimaan. Sen on tätä varmistaessaan tukeuduttava 12 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun tarkastuslausuntoon.

3. Jos hyväksymisestä vastaava toimivaltainen viranomainen peruuttaa kansalliselle valtuuttavalle viranomaiselle myöntämänsä hyväksynnän tai keskeyttää sen voimassaolon, sovelletaan tämän kohdan säännöksiä.

Komissio keskeyttää varojen siirrot edunsaajamaalle ajaksi, jona hyväksyntä ei ole voimassa.

Aikana, jona hyväksyntä ei ole voimassa, kaikki eurotilit tai kyseisiä osa-alueita koskevat eurotilit jäädytetään eikä kansallisen rahaston jäädytetyiltä tileiltä suorittamille maksuille voida myöntää yhteisön rahoitusta.

Komissio voi tehdä 49 artiklan mukaisia rahoituskorjauksia suhteessa edunsaajamaahan sillä perusteella, ettei kyseinen maa ole täyttänyt hallinnointivaltuuksien myöntämiselle asetettuja vaatimuksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muiden rahoituskorjausten tekemistä.

▼B

16 artikla

Toimintarakenteille myönnetyn hyväksynnän peruuttaminen tai sen voimassaolon keskeyttäminen

1. Kun komissio on myöntänyt hallinnointivaltuudet, kansallisen valtuuttavan viranomaisen vastuulla on seurata, että kaikki hyväksynnän voimassaolon edellytykset täyttyvät jatkuvasti, ja kyseisen viranomaisen on ilmoitettava komissiolle ja hyväksymisestä vastaavalle toimivaltaiselle viranomaiselle kaikista tähän liittyvistä merkittävistä muutoksista.

2. Jos jokin 11 artiklassa säädetyistä vaatimuksista ei täyty tai ei enää täyty, kansallisen valtuuttavan viranomaisen on joko keskeytettävä kyseiselle toimintarakenteelle myönnetyn hyväksynnän voimassaolo tai peruutettava kyseinen hyväksyntä ja viipymättä ilmoitettava komissiolle ja hyväksymisestä vastaavalle toimivaltaiselle viranomaiselle päätöksestään ja sen perusteluista.

Kansallisen valtuuttavan viranomaisen on varmistuttava siitä, että kyseiset vaatimukset täyttyvät jälleen, ennen kuin se palauttaa hyväksynnän voimaan. Sen on tätä varmistaessaan tukeuduttava 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun tarkastuslausuntoon.

3. Jos kansallinen valtuuttava viranomainen peruuttaa toimintarakenteelle myönnetyn hyväksynnän tai keskeyttää sen voimassaolon, sovelletaan tämän kohdan säännöksiä.

Silloin kun toimintarakenteelle myönnetty hyväksyntä on peruutettuna tai sen voimassaolo on keskeytetty, komissio ei siirrä edunsaajamaalle varoja, jotka liittyvät kyseisen toimintarakenteen toteuttamiin ohjelmiin tai toimiin.

Komissio voi tehdä 49 artiklan mukaisia rahoituskorjauksia suhteessa edunsaajamaahan sillä perusteella, ettei kyseinen maa ole täyttänyt hallinnointivaltuuksien myöntämiselle asetettuja vaatimuksia ja edellytyksiä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muiden rahoituskorjausten tekemistä.

Sellaisille uusille oikeudellisille sitoumuksille, jotka toimintarakenne on tehnyt aikana, jona hyväksyntä ei ole ollut voimassa, ei voida myöntää yhteisön rahoitusta.

Kansallisen valtuuttavan viranomaisen vastuulla on toteuttaa kaikki aiheelliset suojatoimenpiteet, jotka koskevat kyseisen toimintarakenteen suorittamia maksuja tai sen tekemiä sopimuksia.

17 artikla

Myönnettyjen hallinnointivaltuuksien peruuttaminen tai niiden voimassaolon keskeyttäminen

1. Komissio seuraa 11 artiklassa säädettyjen vaatimusten täyttymistä.

2. Komissio voi peruuttaa myönnetyt hallinnointivaltuudet tai keskeyttää niiden voimassaolon milloin tahansa ja etenkin silloin kun jokin 11 artiklassa säädetyistä vaatimuksista ei täyty tai ei enää täyty, riippumatta hyväksymisestä vastaavan toimivaltaisen viranomaisen päätöksestä säilyttää voimassa tai peruuttaa kansalliselle valtuuttavalle viranomaiselle myönnetty hyväksyntä tai keskeyttää sen voimassaolo tai kansallisen valtuuttavan viranomaisen päätöksestä säilyttää voimassa tai peruuttaa toimintarakenteelle myönnetty hyväksyntä tai keskeyttää sen voimassaolo.

3. Kun komissio peruuttaa myönnetyt hallinnointivaltuudet tai keskeyttää niiden voimassaolon, sovelletaan tämän kohdan säännöksiä.

Komissio lopettaa varojen siirrot edunsaajamaalle.

Komissio voi tehdä 49 artiklan mukaisia rahoituskorjauksia suhteessa edunsaajamaahan sillä perusteella, ettei kyseinen maa ole täyttänyt hal-

▼B

linnointivaltuuksien myöntämiselle asetettuja vaatimuksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muiden rahoituskorjausten tekemistä.

Komissio voi säätää tällaisen keskeytyksen tai peruutuksen muista seurauksista erillisessä komission päätöksessä.

18 artikla

Hajautettu hallinnointi, johon ei liity komission ennakkotarkastuksia

1. Kaikilla sellaisilla IPA-osa-alueilla, joilla tuen toteuttaminen perustuu 10 artiklan mukaiseen hallinnoinnin hajauttamiseen, pyritään sellaiseen hajautettuun hallinnointiin, johon ei liity komission ennakkotarkastuksia. Tämän tavoitteen saavuttamisajankohta saattaa vaihdella kulloisenkin IPA-osa-alueen mukaan.

2. Ennen kuin komissio luopuu hallinnointivaltuuksien myöntämisestä tekemässään päätöksessä säädetyistä ennakkotarkastuksista, se varmistuu siitä, että kulloinkin kyseeseen tuleva hallinnointi- ja valvontajärjestelmä toimii tehokkaasti asianomaisten yhteisön säännösten ja kansallisten sääntöjen mukaisesti.

3. Komissio seuraa etenkin sitä, miten edunsaajamaa toteuttaa 8 artiklan 4 kohdan c alakohdan mukaisesti rahoitussopimukseen sisältyvää etenemissuunnitelmaa, jossa voidaan viitata erityyppisten ennakkotarkastusten asteittaiseen lakkauttamiseen.

4. Komissio ottaa edunsaajamaan tässä yhteydessä saavuttamat tulokset asianmukaisella tavalla huomioon etenkin tuen antamisessa ja neuvotteluprosessissa.

19 artikla

Petosten torjuntatoimet

1. Edunsaajamaiden on varmistettava, että epäillyt petostapaukset ja sääntöjenvastaisuudet tutkitaan ja käsitellään tehokkaasti ja että käytössä on valvonta- ja raportointijärjestelmä, joka vastaa komission asetuksessa (EY) N:o 1828/2006 [1] tarkoitettua järjestelmää. Silloin kun petosta tai sääntöjenvastaisuutta epäillään, komissiolle on ilmoitettava asiasta viipymättä.

2. Lisäksi edunsaajamaiden on toteutettava kaikki aiheelliset toimenpiteet lahjusten antamisen tai ottamisen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi hankintamenettelyjen ja avustusten myöntämismenettelyjen kaikissa vaiheissa ja näihin menettelyihin perustuvien sopimusten täytäntöönpanon aikana.

20 artikla

Kirjausketju

Kansallisen valtuuttavan viranomaisen on varmistettava, että kaikki asiaankuuluvat tiedot ovat saatavilla niin, että voidaan kaikkina aikoina varmistaa riittävän yksityiskohtainen kirjausketju. Näihin tietoihin kuuluvat asiakirjatodisteet maksatushakemusten hyväksymisestä, kyseisten hakemusten perusteella kirjanpitoon tehdyistä kirjauksista ja niiden perusteella suoritetuista maksuista sekä ennakoiden, vakuuksien ja velkojen käsittelystä.

[1] EUVL L 371, 27.12.2006, s. 1.

▼B

2 alajakso

Rakenteet ja viranomaiset

21 artikla

Nimeäminen

1. Edunsaajamaan on nimettävä seuraavassa luetellut elimet ja viranomaiset:

a) kansallinen IPA-koordinaattori;

b) strategiasta vastaava koordinaattori aluekehityksen ja henkilövoimavarojen kehityksen osa-alueita varten;

c) hyväksymisestä vastaava toimivaltainen viranomainen;

d) kansallinen valtuuttava viranomainen;

e) kansallinen rahasto;

f) IPA-osa-aluekohtainen tai ohjelmakohtainen toimintarakenne;

g) tarkastusviranomainen.

2. Edunsaajamaan on varmistettava, että 1 kohdan a–g alakohdassa tarkoitettujen elinten ja viranomaisten tehtävät erotetaan toisistaan asianmukaisesti asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 56 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

3. Komissio myöntää edunsaajamaalle hallinnointivaltuudet tämän asetuksen 14 artiklan mukaisesti vasta sen jälkeen, kun 1 kohdassa tarkoitetut elimet ja viranomaiset on nimetty ja ne ovat toiminnassa.

22 artikla

Kansallisen IPA-koordinaattorin tehtävät ja vastuualueet

1. Edunsaajamaan on nimitettävä kansallinen IPA-koordinaattori. IPA-koordinaattorin on oltava edunsaajamaan hallituksessa tai valtionhallinnossa toimiva johtava virkamies, joka varmistaa IPA-asetuksen mukaisen tuen kokonaiskoordinoinnin.

2. Hänen on erityisesti:

a) varmistettava, että komissio ja edunsaajamaa toimivat kumppanuussuhteessa ja että IPA-asetuksen mukaisen tuen käyttö on läheisesti yhteydessä liittymisprosessiin;

b) kannettava kokonaisvastuu:

— tämän asetuksen mukaisten ohjelmien keskinäisestä johdonmukaisuudesta ja koordinoinnista,

— siirtymävaiheen tuen ja instituutioiden kehittämisen osa-alueella kansallisella tasolla tehtävästä vuotuisesta ohjelmasuunnittelusta,

— edunsaajamaan toiminnan koordinoinnista sekä jäsenvaltioiden että muiden edunsaajamaiden toiminnan kanssa edunsaajamaan osallistuessa rajatylittäviin ohjelmiin sekä muiden yhteisön välineiden nojalla toteutettaviin kansainvälisiin, alueiden välisiin ja merialueita koskeviin ohjelmiin. Kansallinen IPA-koordinaattori voi siirtää tällaiseen koordinointiin liittyviä tehtäviä rajatylittävän yhteistyön koordinaattorille;

c) 61 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen täytäntöönpanoa koskevien vuosi- ja loppukertomusten laatimisesta ja niiden toimittamisesta komissiolle ja niiden jäljennösten toimittamisesta kansalliselle valtuuttavalle viranomaiselle sen jälkeen kun IPA-seurantakomitea on tutkinut kyseiset kertomukset.

▼B

23 artikla

Strategiasta vastaavan IPA-koordinaattorin tehtävät ja vastuualueet

1. Edunsaajamaan on nimitettävä strategiasta vastaava koordinaattori, joka varmistaa toiminnan koordinoinnin aluekehityksen ja henkilövoimavarojen kehityksen osa-alueilla kansallisen IPA-koordinaattorin alaisuudessa. Strategiasta vastaavan koordinaattorin on oltava edunsaajamaan valtionhallintoon kuuluva yksikkö, joka ei suoraan osallistu toiminnan toteuttamiseen edellä mainituilla osa-alueilla.

2. Strategiasta vastaavan koordinaattorin on huolehdittava etenkin:

a) aluekehityksen ja henkilövoimavarojen kehityksen osa-alueilla myönnetyn tuen koordinoinnista;

b) 154 artiklassa määritellyn, johdonmukaisuuden varmistamiseksi laadittavan strategiakehyksen luonnoksen laatimisesta;

c) alakohtaisten strategioiden ja ohjelmien koordinoinnista.

24 artikla

Hyväksymisestä vastaavan toimivaltaisen viranomaisen vastuualueet

1. Edunsaajamaan on nimitettävä hyväksymisestä vastaava toimivaltainen viranomainen. Tämän viranomaisen on oltava edunsaajamaan hallituksessa tai valtionhallinnossa toimiva johtava virkamies.

2. Hyväksymisestä vastaava toimivaltainen viranomainen vastaa 12 ja 15 artiklan mukaisesti hyväksynnän myöntämisestä kansalliselle valtuuttavalle viranomaiselle ja kansalliselle rahastolle sekä myöntämänsä hyväksynnän seurannasta, sen voimassaolon keskeyttämisestä ja sen peruuttamisesta.

25 artikla

Kansallisen valtuuttavan viranomaisen tehtävät ja vastuualueet

1. Edunsaajamaan on nimitettävä kansallinen valtuuttava viranomainen. Tämän viranomaisen on oltava edunsaajamaan hallituksessa tai valtionhallinnossa toimiva johtava virkamies.

2. Kansallinen valtuuttava viranomainen:

a) kantaa kansallisen rahaston johtajana kokonaisvastuun EU:n varojen hoidosta edunsaajamaassa; vastaa tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta;

b) vastaa IPA-asetuksen mukaisten hallinnointi- ja valvontajärjestelmien tehokkuudesta.

3. Edellä olevan 2 kohdan a alakohdan soveltamiseksi kansallinen valtuuttava viranomainen huolehtii etenkin seuraavista tehtävistä:

a) osoittaa, että tilien perustana olevat toimet ovat laillisia ja asianmukaisia;

b) laatii todennetut menoilmoitukset ja maksatushakemukset sekä toimittaa ne komissiolle; kansallinen valtuuttava viranomainen kantaa kokonaisvastuun maksatushakemusten oikeellisuudesta sekä varojen siirtämisestä toimintarakenteille ja/tai lopullisille edunsaajille;

c) varmistaa osarahoituksen olemassaolon ja oikeellisuuden;

d) varmistaa sen, että mahdolliset sääntöjenvastaisuudet havaitaan ja että niistä ilmoitetaan viipymättä;

e) tekee havaittujen sääntöjenvastaisuuksien edellyttämät rahoitusoikaisut 50 artiklan säännösten mukaisesti;

f) toimii yhteyshenkilönä välitettäessä rahoitusta koskevia tietoja komission ja edunsaajamaan välillä.

▼B

4. Edellä olevan 2 kohdan b alakohdan soveltamiseksi kansallinen valtuuttava viranomainen huolehtii etenkin seuraavista tehtävistä:

a) vastaa hyväksynnän myöntämisestä toimintarakenteille ja myöntämänsä hyväksynnän seurannasta, sen voimassaolon keskeyttämisestä tai sen peruuttamisesta;

b) varmistaa IPA-asetuksen mukaisen tuen hallinnointijärjestelmien olemassaolon ja tehokkuuden;

c) varmistaa, että varainhoitoa koskeva sisäisen tarkastuksen järjestelmä on toimiva ja tehokas;

d) raportoi hallinnointi- ja valvontajärjestelmistä;

e) varmistaa, että käytössä on asianmukainen raportointi- ja tietojärjestelmä;

f) seuraa tarkastusviranomaisen laatimissa tarkastuskertomuksissa esitettyjä havaintoja 30 artiklan 1 kohdan mukaisesti;

g) ilmoittaa viipymättä komissiolle kaikista hallinnointi- ja valvontajärjestelmiin liittyvistä merkittävistä muutoksista ja toimittaa ilmoituksesta jäljennöksen hyväksymisestä vastaavalle toimivaltaiselle viranomaiselle.

5. Edellä olevan 2 kohdan a ja b alakohdassa säädettyjen tehtävien mukaisesti kansallinen valtuuttava viranomainen laatii vuotuisen tarkastuslausuman 27 artiklan mukaisesti.

26 artikla

Kansallinen rahasto

Kansallisen rahaston on oltava edunsaajamaan valtionhallinnon ministeriössä oleva elin, jolla on keskitettyä budjettitoimivaltaa. Kansallinen rahasto toimii keskitettynä kassana, joka vastaa IPA-asetuksen mukaisena tukena myönnettyjen varojen hallinnointiin liittyvistä tehtävistä kansallisen valtuuttavan viranomaisen alaisuudessa.

Se vastaa etenkin pankkitilien hallinnoinnista, varojen pyytämisestä komissiolta, sellaisten siirtojen hyväksymisestä, joilla komissiolta saatuja varoja siirretään toimintarakenteille tai lopullisille edunsaajille, sekä taloudellisesta raportoinnista komissiolle.

27 artikla

Kansallisen valtuuttavan viranomaisen antama tarkastuslausuma

1. Kansallisen valtuuttavan viranomaisen on 25 artiklan 5 kohdan mukaisesti annettava vuotuinen johdon vakuutus, joka annetaan komissiolle tarkastuslausuman muodossa kunkin vuoden helmikuun 28 päivään mennessä. Kyseisen viranomaisen on toimitettava jäljennös tarkastuslausumasta hyväksymisestä vastaavalle toimivaltaiselle viranomaiselle.

2. Tarkastuslausuman on perustuttava kansallisen valtuuttavan viranomaisen varainhoitovuoden aikana tosiasiassa toteuttamaan hallinnointi- ja valvontajärjestelmien valvontaan.

3. Tarkastuslausuma on laadittava puitesopimuksessa määrätyllä tavalla, ja siinä on

a) vahvistettava, että hallinnointi- ja valvontajärjestelmät toimivat tehokkaasti;

b) vahvistettava, että tilien perustana olevat toimet ovat laillisia ja asianmukaisia;

c) annettava tiedot kaikista järjestelmiin ja tarkastuksiin liittyvistä muutoksista sekä lausuman perustana olevia kirjanpitotietoja.

▼B

4. Jos 3 kohdan a ja b alakohdassa edellytettyjä vahvistuksia ei voida antaa, kansallisen valtuuttavan viranomaisen on ilmoitettava komissiolle tähän johtaneista syistä ja tämän mahdollisesti aiheuttamista seurauksista sekä toimista, joita toteutetaan tilanteen korjaamiseksi ja yhteisön etujen suojaamiseksi. Kyseisen viranomaisen on toimitettava jäljennös näistä tiedoista hyväksymisestä vastaavalle toimivaltaiselle viranomaiselle.

28 artikla

Toimintarakenteen tehtävät ja vastuualueet

1. Kutakin IPA-osa-aluetta tai -ohjelmaa varten on perustettava toimintarakenne, joka huolehtii IPA-asetuksen mukaisen tuen hallinnoinnista ja toteuttamisesta.

Toimintarakenteen on oltava edunsaajamaan hallintoon kuuluva elin tai sen hallintoon kuuluvien elinten muodostama ryhmä.

2. Toimintarakenne vastaa ohjelman tai ohjelmien hallinnoinnista ja toteuttamisesta moitteettoman varainhoidon periaatetta noudattaen. Tämän vuoksi sen tehtävänä on muun muassa:

a) laatia vuotuiset ja monivuotiset ohjelmat;

b) seurata ohjelmien toteutusta ja ohjata 59 artiklan mukaisen alakohtaisen seurantakomitean työtä etenkin laatimalla ohjelmien toteutuksen laadun seurantaa varten tarvittavat asiakirjat;

c) laatia 61 artiklan 1 kohdassa määritellyt täytäntöönpanoa koskevat alakohtaiset vuosi- ja loppukertomukset sekä toimittaa kyseiset kertomukset komissiolle, kansalliselle IPA-koordinaattorille ja kansalliselle valtuuttavalle viranomaiselle sen jälkeen kun alakohtainen seurantakomitea on tutkinut ne;

d) varmistaa, että rahoitettavat toimet valitaan ja hyväksytään ohjelmiin sovellettavien perusteiden ja mekanismien mukaisesti ja että kyseiset toimet ovat asianomaisten yhteisön ja kansallisten sääntöjen mukaisia;

e) ottaa käyttöön menettelyt, joilla varmistetaan, että kaikki 20 artiklan mukaisen riittävän kirjausketjun edellytyksenä olevat asiakirjat säilytetään;

f) huolehtia tarjouskilpailuja ja avustusten myöntämismenettelyjä sekä niihin perustuvien sopimusten tekemistä varten tarvittavista järjestelyistä sekä maksujen suorittamisesta lopulliselle edunsaajalle ja varojen takaisin perimisestä lopulliselta edunsaajalta;

g) varmistaa, että kaikilla toimien toteuttamiseen osallistuvilla elimillä on erillinen kirjanpitojärjestelmä tai erillinen tililuettelo;

h) varmistaa, että kansallinen rahasto ja kansallinen valtuuttava viranomainen saavat kaikki tarvittavat tiedot menojen yhteydessä toteutetuista menettelyistä ja tarkastuksista;

i) luoda raportointi- ja tietojärjestelmä sekä ylläpitää ja ajantasaistaa sitä;

j) tehdä tarkastuksia sen varmistamiseksi, että ilmoitetut menot ovat tosiasiassa aiheutuneet sovellettavien sääntöjen mukaisesti, että tavarat ja palvelut on toimitettu hyväksymispäätöksen mukaisesti ja että lopullisen edunsaajan esittämät maksatushakemukset ovat asianmukaisia; näillä tarkastuksilla on soveltuvin osin katettava toimien hallinnolliset, taloudelliset, tekniset ja fyysiset näkökohdat;

k) varmistaa niiden elinten sisäinen tarkastus, joista se muodostuu;

l) varmistaa, että sääntöjenvastaisuuksista raportoidaan;

m) varmistaa, että tiedottamista ja julkisuutta koskevia vaatimuksia noudatetaan.

▼B

3. Toimintarakenteen muodostavien elinten johtajat on nimettävä selkeästi ja he ovat vastuussa johtamilleen elimille annetuista tehtävistä 11 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

29 artikla

Tarkastusviranomaisen tehtävät ja vastuualueet

1. Edunsaajamaan on nimettävä tarkastusviranomainen, joka on toiminnallisesti riippumaton kaikista hallinnointi- ja valvontajärjestelmän toimijoista ja joka noudattaa kansainvälisesti hyväksyttyjä tarkastusstandardeja. Tarkastusviranomainen vastaa hallinnointi- ja valvontajärjestelmien toiminnan tehokkuuden ja moitteettomuuden tarkastamisesta.

2. Tarkastusviranomaisen johtajansa alaisuudessa suorittamiin tehtäviin kuuluu etenkin

a) kunkin vuoden kuluessa laatia ja toteuttaa vuotuinen tarkastussuunnitelma, joka sisältää seuraavat tarkastuskohteet:

   — hallinnointi- ja valvontajärjestelmien toiminnan tehokkuus,

   — komissiolle toimitettavien kirjanpitotietojen luotettavuus.

   Tarkastustoimintaan on kuuluttava toimista tai tapahtumista poimittujen asianmukaisten otosten tarkastuksia ja menettelyjen tarkasteluja.

   Vuotuinen tarkastussuunnitelma on toimitettava kansalliselle valtuuttavalle viranomaiselle ja komissiolle ennen kyseisen vuoden alkua;

b) esittää seuraavat asiakirjat:

   — puitesopimukseen sisältyvän mallin mukainen tarkastustoimintaa koskeva vuosiraportti, joka sisältää tiedot tarkastusviranomaisen käyttämistä resursseista, sekä tiivistelmä puutteista, joita hallinnointi- ja valvontajärjestelmissä tai tapahtumia koskevissa havainnoissa on mahdollisesti tullut esille vuotuisen tarkastussuunnitelman mukaisissa tarkastuksissa, jotka on toimitettu kyseisen vuoden syyskuun 30 päivänä päättyvän 12 kuukauden jakson aikana. Tarkastustoimintaa koskeva vuosiraportti on toimitettava komissiolle, kansalliselle valtuuttavalle viranomaiselle sekä hyväksymisestä vastaavalle toimivaltaiselle viranomaiselle kunkin vuoden joulukuun 31 päivään mennessä. Ensimmäisessä tällaisessa raportissa on katettava ajanjakso, joka ulottuu tämän asetuksen voimaantulosta 20 päivään marraskuuta 2007,

   — puitesopimukseen sisältyvän mallin mukainen vuotuinen lausunto siitä, toimivatko hallinnointi- ja valvontajärjestelmät tehokkaasti ja vastaavatko ne tässä asetuksessa ja/tai mahdollisissa komission ja edunsaajamaan välillä tehdyissä sopimuksissa asetettuja vaatimuksia. Tämä lausunto on toimitettava komissiolle, kansalliselle valtuuttavalle viranomaiselle ja hyväksymisestä vastaavalle toimivaltaiselle viranomaiselle. Se kattaa saman ajanjakson kuin tarkastustoiminnasta laadittava vuosiraportti, ja siihen sovelletaan samaa määräaikaa kuin kyseiseen raporttiin,

   — lausunto kaikista lopullisista menoilmoituksista, jotka kansallinen valtuuttava viranomainen on antanut komissiolle ohjelman tai sen osan päättämistä varten. Lopullinen menoilmoitus voi tarvittaessa sisältää vuositilinpäätöksen muodossa laadittuja maksatushakemuksia. Lopullisia menoilmoituksia koskevat lausunnot on laadittava puitesopimuksen liitteessä olevan mallin mukaisesti. Lausunnossa on käsiteltävä lopullisen maksatushakemuksen oikeellisuutta ja taloudellisten tietojen paikkansapitävyyttä, ja sen tueksi on tarvittaessa esitettävä tarkastustoimintaa koskeva loppuraportti. Lausunto on toimitettava komissiolle ja hyväksymisestä vastaavalle toimivaltaiselle viranomaiselle samaan aikaan kuin kansallisen valtuuttavan viranomaisen toimittama vastaava lopul-

▼B

linen menoilmoitus tai viimeistään kolmen kuukauden kuluttua kyseisen menoilmoituksen toimittamisesta.

Vuotuista tarkastussuunnitelmaa ja/tai b alakohdassa mainittuja raportteja ja lausuntoja koskevia lisävaatimuksia voidaan asettaa alakohtaisissa sopimuksissa tai rahoitussopimuksissa.

Tarkastusviranomaisen on tässä artiklassa edellytettyjen tarkastusmenetelmien, -raporttien ja -lausuntojen osalta noudatettava kansainvälisiä tarkastusstandardeja etenkin siltä osin kuin on kyse riskinarvioinnista, olennaisuudesta ja otannasta. Näitä menetelmiä voidaan täydentää komission antamilla lisäohjeilla ja määritelmillä etenkin siltä osin kuin on kyse otannan, luottamustasojen ja olennaisuuden osalta sovellettavasta yleisestä lähestymistavasta.

30 artikla

Tarkastusviranomaisen raportteihin perustuvat jatkotoimet

1. Vastaanotettuaan 29 artiklan 2 kohdan b alakohdan ensimmäisessä ja toisessa luetelmakohdassa tarkoitetut raportit ja lausunnot kansallisen valtuuttavan viranomaisen on:

a) päätettävä, onko hallinnointi- ja valvontajärjestelmiin tarpeen tehdä parannuksia, kirjattava tällaiset päätökset ja varmistettava, että parannukset toteutetaan viipymättä;

b) tehtävä tarvittavat oikaisut komissiolle osoitettuihin maksatushakemuksiin.

2. Komissio voi päättää toteuttavansa itse jatkotoimia raporttien ja lausuntojen perusteella, jolloin se voi esimerkiksi aloittaa menettelyn rahoituskorjausten tekemiseksi, tai se voi edellyttää toimia edunsaajamaalta; tällöin se ilmoittaa päätöksestään kansalliselle valtuuttavalle viranomaiselle ja hyväksymisestä vastaavalle toimivaltaiselle viranomaiselle.

▼M1

31 artikla

Erityiselimet

Edellä olevassa 28 artiklassa kuvatut tehtävät voidaan ryhmitellä ja antaa nimettyyn toimintarakenteeseen kuuluvien tai sen ulkopuolisten erityiselinten vastuulle 21 artiklassa tarkoitetuista rakenteista ja viranomaisista muodostuvan yleiskehyksen puitteissa. Tässä ryhmittelyssä ja tehtävien jakamisessa on noudatettava asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 edellyttämää asianmukaista tehtävien toisistaan erottamista ja varmistettava, että lopullinen vastuu mainitussa artiklassa kuvatuista tehtävistä on nimetyllä toimintarakenteella. Tällainen rakenne on virallistettava kirjallisella sopimuksella, ja sen edellytyksenä on, että sille saadaan kansallisen valtuuttavan viranomaisen hyväksyntä ja että komissio myöntää hallinnointivaltuudet.

▼B

2 jakso

Muut hallinnointitavat

32 artikla

Keskitettyyn hallinnointiin ja yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa toteutettavaan hallinnointiin liittyvät rakenteet ja viranomaiset

1. Keskitetyssä tai yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa toteutettavassa hallinnoinnissa edunsaajamaan on nimettävä kansallinen IPA-koordinaattori, joka edustaa edunsaajamaata komission ja edunsaa-

▼B

jamaan välissä suhteissa. Tämän koordinaattorin on varmistettava, että komission ja edunsaajamaan välillä säilyy läheinen yhteys sekä yleisen liittymisprosessin osalta että IPA-asetuksen mukaisen liittymistä valmistelevan tuen osalta.

Kansallinen IPA-koordinaattori vastaa lisäksi edunsaajamaan toiminnan koordinoinnista sekä jäsenvaltioiden että muiden edunsaajamaiden toiminnan kanssa edunsaajamaan osallistuessa rajatylittäviin ohjelmiin sekä muiden yhteisön välineiden nojalla toteutettaviin kansainvälisiin, alueiden välisiin ja merialueita koskeviin ohjelmiin. Hän voi siirtää tähän vastuualueeseen liittyvät tehtävät rajatylittävän yhteistyön koordinaattorille.

2. Rajatylittävän yhteistyön osa-alueella edunsaajamaan on nimettävä ja otettava käyttöön toimintarakenteet 139 artiklan säännösten mukaisesti.

33 artikla

Yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa toteutettavaan hallinnointiin liittyvät rakenteet ja viranomaiset

Kun rajatylittävien ohjelmien toteuttamista hallinnoidaan yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa, rajatylittävään ohjelmaan osallistuvista jäsenvaltioista yhteen on perustettava seuraavat rakenteet 102 artiklan mukaisesti:

— yksi yhteinen hallinnointiviranomainen,

— yksi yhteinen todentamisviranomainen,

— yksi yhteinen tarkastusviranomainen.

III LUKU

Euroopan yhteisön rahoitusosuus

34 artikla

Menojen tukikelpoisuus

1. Hajautetussa hallinnoinnissa, paitsi silloin kun kyseessä on hyväksymisestä vastaavan toimivaltaisen viranomaisen tai kansallisen valtuuttavan viranomaisen myöntämä hyväksyntä, kansallisten viranomaisten allekirjoittamat sopimukset ja niiden lisäykset sekä kyseisille viranomaisille aiheutuneet menot ja niiden suorittamat maksut eivät ole IPA-asetuksen nojalla tukikelpoisia ennen kuin komissio on myöntänyt kyseisille rakenteille ja viranomaisille hallinnointivaltuudet, ellei 2 kohdasta muuta johdu.

Menojen tukikelpoisuuden päättymispäivästä säädetään tarvittaessa II osassa tai rahoitussopimuksissa.

2. Hallinnointi- ja valvontajärjestelmien perustamiseksi annettava tekninen tuki voi olla vuoden 2007 tammikuun 1 päivän jälkeen aiheutuneiden menojen osalta tukikelpoista jo ennen kuin hallinnointivaltuudet myönnetään ensimmäistä kertaa.

▼M1

Myös vuoden 2007 tammikuuta 1 päivän jälkeen toteutettu ehdotuspyyntöjen tai tarjouskilpailujen käynnistäminen voi olla tukikelpoista ennen kuin hallinnointivaltuudet myönnetään ensimmäistä kertaa, jos kyseiset valtuudet myönnetään niiden määräaikojen puitteissa, jotka on asetettu kyseisten toimien yhteyteen tai ehdotus- tai tarjouspyyntöön lisätyssä varauslausekkeessa, edellyttäen maaseudun kehittämisen osa-aluetta lukuun ottamatta, että komissio on hyväksynyt kyseiset asiakirjat. Kyseiset ehdotuspyynnöt ja tarjouskilpailut voidaan peruuttaa tai

▼M1

niiden ehtoja voidaan muuttaa sen mukaan, mitä hallinnointivaltuuksien myöntämisestä päätetään.

3. Jollei kutakin IPA-osa-aluetta varten annetuissa erityissäännöksissä toisin määrätä, seuraavassa luetellut menot eivät ole tukikelpoisia IPA-asetuksen nojalla:

▼B

a) verot, arvonlisävero mukaan luettuna;

b) tullit, tuontimaksut ja kaikki muut vastaavat maksut;

c) maan ja olemassa olevien rakennusten osto, vuokraus tai leasing-vuokraus;

d) sakot, muut taloudelliset seuraamukset ja oikeudenkäyntikulut;

e) toimintakulut;

f) käytetyt laitteet;

g) pankkikulut, vakuuksien kustannukset ja muut vastaavat maksut;

h) osa-aluekohtaisiin eurotileihin liittyvät valuutanvaihtokulut ja -maksut ja kurssitappiot sekä muut puhtaasti rahoitukseen liittyvät kulut;

i) luontoissuoritukset.

4. Tämän asetuksen mukaisesti rahoitettuihin menoihin ei voida myöntää muuta rahoitusta yhteisön talousarviosta.

35 artikla

Tulojen käsittely

1. Tässä asetuksessa tuloilla tarkoitetaan toimesta kertyneitä tuloja, jotka on saatu toimen yhteisrahoituksen aikana myynnistä, vuokraamisesta, palveluista, osallistumismaksuista tai muista vastaavista tuloista lukuun ottamatta:

a) tuloja, jotka on saatu yhteisrahoitettujen investointien elinkaaren aikana silloin kun on kyse yrityksiin tehdyistä investoinneista;

b) tuloja, jotka saadaan rahoitusjärjestelyn yhteydessä, pääoma-, takuu- ja lainarahastot sekä leasingjärjestelyt mukaan luettuina;

c) mahdollisia toimiin liittyviä yksityisen sektorin yhteisrahoitusosuuksia, jotka on julkisen rahoitusosuuden ohella esitettävä ohjelman rahoituslaskelmissa.

2. Edellä 1 kohdassa määritellyt tulot ovat sellaista tuloa, joka vähennetään toimen tukikelpoisten menojen määrästä. Toimen tukikelpoisista menoista vähennetään viimeistään ohjelmaa päätettäessä kaikki tällaiset tulot joko kokonaisuudessaan tai asianmukaisessa suhteessa sen mukaan, onko ne saatu yhteisrahoitetusta toimesta kokonaan vai ainoastaan osittain.

3. Tätä artiklaa ei sovelleta:

— maaseudun kehittämisen osa-alueeseen,

▼M1

— aluekehityksen osa-alueeseen.

36 artikla

Korkojen omistusoikeus

Kaikista kansallisen rahaston hajautetun hallinnoinnin tapauksessa avaamista osa-aluekohtaisista eurotileistä kertyneet korot ovat edunsaajamaan omaisuutta. Yhteisön ohjelmalle myöntämästä rahoituksesta

▼M1

kertyneet korot on kirjattaessa kohdistettava kokonaisuudessaan ohjelmalle; niitä pidetään kansalliseksi julkiseksi rahoitusosuudeksi katsottavina edunsaajamaan varoina, ja ne on ilmoitettava komissiolle ohjelman lopullisen päättämisen yhteydessä.

▼B

37 artikla

Yhteisön rahoitus

1. Monivuotisten tai vuotuisten ohjelmien menojen rahoittamiseksi tarkoitettu yhteisön rahoitusosuus määräytyy IPA-asetuksen 5 artiklan mukaiseen monivuotiseen ohjeelliseen rahoituskehykseen sisältyvän määrärahaesityksen mukaan.

▼M1

2. Kaikissa eri IPA-osa-alueiden nojalla tukea saavissa toimissa on oltava kansallinen ja yhteisön rahoitusosuus, jollei kutakin IPA-osa-aluetta varten annetuissa erityissäännöksissä toisin määrätä.

▼B

38 artikla

Tuen intensiteetti ja yhteisön rahoitusosuus

1. Yhteisön rahoitusosuus lasketaan suhteessa kutakin IPA-osa-aluetta varten II osassa määriteltyihin tukikelpoisiin menoihin.

2. Rahoituspäätöksissä, joissa hyväksytään vuotuiset tai monivuotiset ohjelmat kutakin IPA-osa-aluetta varten, on vahvistettava yhteisön rahoitusosuuden ohjeellinen enimmäismäärä ja tähän perustuva enimmäistaso kullekin toimintalinjalle.

IV LUKU

Varainhoito

1 jakso

Talousarviositoumukset

39 artikla

Periaatteet

1. Talousarviositoumus, joka vastaa edunsaajamaan kanssa tehdyn rahoitussopimuksen muodossa olevan oikeudellisen sitoumuksen määrää, tehdään vuotuisten ohjelmien hyväksymisestä tehtyjen rahoituspäätösten perusteella.

2. Monivuotisten ohjelmien hyväksymisestä tehdyissä rahoituspäätöksissä voidaan sallia monivuotiset oikeudelliset sitoumukset, jotka on tehtävä edunsaajamaan kanssa tehtävien rahoitussopimusten muodossa.

Oikeudellisen sitoumuksen määrää vastaava talousarviositoumus voidaan tällaisissa tapauksissa jakaa usean vuoden jaksolle ajoittuviin vuosieriin, jos tämä on rahoituspäätöksen mukaista, siten että samalla otetaan huomioon monivuotinen ohjeellinen rahoituskehys. Tämä jako on esitettävä vastaavaan rahoituspäätökseen ja vastaavaan rahoitussopimukseen sisältyvissä asianmukaisissa rahoituslaskelmissa.

▼B

2 jakso

Hajautettua hallinnointia koskevat säännöt

40 artikla

Maksut

1. Komissio maksaa yhteisön rahoitusosuuden käytettävissä olevien varojen rajoissa. Kun kyse on monivuotisista ohjelmista, maksut kohdistetaan kirjattaessa kyseessä olevan IPA-osa-alueen vanhimpiin avoimiin talousarviositoumuksiin.

2. Maksut suoritetaan ennakkomaksuina, välimaksuina ja loppumaksuna.

3. Edunsaajamaan on toimitettava komissiolle kunkin vuoden helmikuun 28 päivään mennessä jokaisen IPA-osa-alueen ja -ohjelman osalta ennuste maksatushakemuksista, jotka se todennäköisesti tekee kyseisenä ja seuraavana varainhoitovuonna. Komissio voi tarvittaessa pyytää ajantasaistettua ennustetta.

4. Komission ja 21 artiklassa tarkoitettujen viranomaisten ja rakenteiden välisiä rahoitustoimia koskeva tiedonvaihto on soveltuvin osin hoidettava sähköisesti noudattaen menettelyjä, joista komissio ja edunsaajamaa ovat sopineet.

5. Ennakkomaksujen ja välimaksujen yhteenlaskettu kokonaismäärä voi olla enintään 95 prosenttia kunkin ohjelman rahoituslaskelmaan sisältyvästä yhteisön rahoitusosuudesta.

6. Kun 5 kohdassa tarkoitettu enimmäismäärä saavutetaan, kansallinen valtuuttava viranomainen jatkaa todennettujen menoilmoitusten ja takaisin perittyjä määriä koskevien tietojen toimittamista komissiolle.

▼M1

7. Edunsaajamaan toimittamissa ohjelma-asiakirjoissa esitetyt määrät, todennetut menoilmoitukset, maksatushakemukset sekä täytäntöönpanoa koskevissa kertomuksissa mainitut menot on esitettävä euromääräisinä. Edunsaajamaiden on muunnettava kansallisena valuuttana olevien menojen määrät euroiksi käyttäen komission vahvistamaa sen kuukauden laskennallista kurssia, jonka aikana menot on viety kansallisen rahaston tai toimintarakenteen kirjanpitoon.

▼B

8. Komission kansalliselle rahastolle suorittamat maksut maksetaan eurotilille 41–45 artiklan säännösten sekä puitesopimusten, alakohtaisten sopimusten ja rahoitussopimusten määräysten mukaisesti. Kutakin IPA-ohjelmaa tai kutakin IPA-osa-aluetta varten avataan yksi eurotili, jota käytetään ainoastaan kyseisen ohjelman tai osa-alueen maksutapahtumiin.

9. Edunsaajamaiden on varmistettava, että lopulliset edunsaajat saavat koko julkisen rahoitusosuuden hyvissä ajoin ja täysimääräisenä. Siitä ei saa periä mitään erityismaksuja tai muita vastaavia maksuja, jotka vähentäisivät lopullisille edunsaajille maksettavia määriä.

10. Menot voidaan kattaa yhteisön rahoituksella vain, jos ne ovat aiheutuneet lopulliselle edunsaajalle ja tämä on maksanut ne. Lopullisten edunsaajien maksamat menot on näytettävä toteen maksetuksi kuitattujen laskujen tai muiden todistusarvoltaan vastaavien kirjanpitotositteiden taikka muiden asianmukaisten asiakirjojen avulla silloin, kun tukea ei ohjelman mukaan myönnetä pelkkien menojen perusteella. Menojen on oltava kansallisen valtuuttavan viranomaisen todentamia.

▼B

41 artikla

Maksatushakemusten hyväksyttävyys

Komissio voi hyväksyä maksatushakemuksen vain, jos 42 artiklan 1 kohdassa, 43 artiklan 1 kohdassa ja 45 artiklan 1 kohdassa säädetyt vähimmäisvaatimukset täyttyvät.

42 artikla

Ennakkomaksut

1. Ennakkomaksuja koskevien maksatushakemusten on täytettävä seuraavat 41 artiklassa tarkoitetut vähimmäisvaatimukset:

a) kansallinen valtuuttava viranomainen on ilmoittanut komissiolle kyseessä olevan eurotilin avaamisesta;

b) hyväksymisestä vastaavan toimivaltaisen viranomaisen ja kansallisen valtuuttavan viranomaisen myöntämät hyväksynnät samoin kuin komission myöntämät valtuudet ovat voimassa;

c) kyseessä oleva rahoitussopimus on tullut voimaan.

2. Ennakkomaksu on tietty prosenttiosuus ohjelmalle myönnetystä yhteisön rahoitusosuudesta tämän asetuksen II osan mukaisesti. Monivuotisissa ohjelmissa ennakkomaksu voidaan jakaa usealle varainhoitovuodelle.

3. Ennakkomaksuna maksettu määrä on palautettava kokonaisuudessaan komissiolle, ellei ohjelmaa koskevaa maksatushakemusta ole lähetetty 15 kuukauden kuluessa päivästä, jona komissio maksoi ennakkomaksun ensimmäisen erän. Ennakkomaksun palautus ei vaikuta yhteisön ohjelmalle myöntämään rahoitusosuuteen.

4. Ennakkomaksun koko määrä poistetaan tileistä viimeistään silloin, kun ohjelma päätetään. Kansallinen valtuuttava viranomainen voi ohjelman elinkaaren aikana käyttää ennakkomaksua vain maksaakseen tämän asetuksen mukaisten menojen kattamiseksi myönnetyn yhteisön rahoitusosuuden.

43 artikla

Välimaksut

1. Välimaksuja koskevien maksatushakemusten on täytettävä seuraavat 41 artiklassa tarkoitetut vähimmäisvaatimukset:

a) kansallinen valtuuttava viranomainen on lähettänyt komissiolle kyseiseen maksuun liittyvän maksatushakemuksen ja menoilmoituksen; menoilmoituksen on oltava kansallisen valtuuttavan viranomaisen todentama;

b) komission rahoituspäätöksessä yhteisön tuelle asetettuja toimintalinjakohtaisia enimmäismääriä on noudatettu;

c) toimintarakenne on lähettänyt komissiolle 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut täytäntöönpanoa koskevat alakohtaiset vuosikertomukset, myös tuoreimman tällaisen kertomuksen;

d) tarkastusviranomainen on lähettänyt 29 artiklan 2 kohdan b alakohdan ensimmäisen ja toisen luetelmakohdan mukaisesti komissiolle tuoreimman tarkastustoimintaa koskevan vuosiraportin sekä lausunnon siitä, ovatko käytössä olevat hallinnointi- ja valvontajärjestelmät tässä asetuksessa säädettyjen ja/tai komission ja edunsaajamaan välillä mahdollisesti tehdyissä sopimuksissa määrättyjen vaatimusten mukaiset;

e) hyväksymisestä vastaavan toimivaltaisen viranomaisen ja kansallisen valtuuttavan viranomaisen myöntämät hyväksynnät samoin kuin komission myöntämät hallinnointivaltuudet ovat voimassa.

▼B

Jos yksi tai useampi tässä kohdassa mainituista edellytyksistä jää täyttymättä, edunsaajamaan on komission niin vaatiessa toteutettava tilanteen korjaamiseksi tarvittavat toimenpiteet komission asettamassa määräajassa.

2. Jos ilmenee, ettei sovellettavia sääntöjä ole noudatettu tai ettei yhteisön varoja ole käytetty asianmukaisesti, komissio voi vähentää edunsaajamaalle suoritettavia välimaksuja tai keskeyttää ne tilapäisesti 46 artiklan säännösten mukaisesti. Se ilmoittaa tästä edunsaajamaalle.

3. Välimaksujen keskeyttämisessä ja vähentämisessä on noudatettava suhteellisuusperiaatetta, eikä sillä saa rajoittaa vaatimustenmukaisuutta koskevia päätöksiä, tilien tarkastamista ja hyväksymistä koskevia päätöksiä eikä rahoituskorjauksia.

44 artikla

Maksujen laskeminen

Maksujen enimmäismäärä lasketaan toimien rahoittamiseen myönnetyn yhteisön rahoitusosuuden perusteella siten, että tukikelpoisiin menoihin sovelletaan kutakin toimintalinjaa varten rahoituspäätöksessä määrättyä yhteisrahoitusosuutta ylittämättä kuitenkaan kutakin toimintalinjaa varten määritettyä yhteisön enimmäisrahoitusosuutta.

45 artikla

Loppumaksun suorittaminen

1. Loppumaksun suorittamiseen sovelletaan asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 166 artiklassa säädettyä määräaikaa sekä seuraavia 41 artiklassa tarkoitettuja vähimmäisvaatimuksia:

a) kansallinen valtuuttava viranomainen on lähettänyt komissiolle loppumaksua koskevan maksatushakemuksen ja lopullisen menoilmoituksen; lopullisen menoilmoituksen on oltava kansallisen valtuuttavan viranomaisen todentama;

b) toimintarakenne on lähettänyt komissiolle ohjelmasta 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut alakohtaiset loppukertomukset;

c) tarkastusviranomainen on lähettänyt komissiolle 29 artiklan 2 kohdan b alakohdan kolmannen luetelmakohdan mukaisesti kaikista lopullisista menoilmoituksista lausunnon, johon on liitetty toimintaa koskeva loppukertomus;

d) hyväksymisestä vastaavan toimivaltaisen viranomaisen ja kansallisen valtuuttavan viranomaisen myöntämät hyväksynnät samoin kuin komission myöntämät hallinnointivaltuudet ovat voimassa.

2. Sellaiset talousarviositoumukset, jotka ovat edelleen avoinna 31 päivänä joulukuuta 2017 ja jotka liittyvät sellaisiin monivuotisiin ohjelmiin, joista ei ole toimitettu komissiolle 1 kohdassa tarkoitettuja asiakirjoja 31 päivään joulukuuta 2018 mennessä, purkautuvat ilman eri toimenpiteitä.

46 artikla

Maksujen keskeyttäminen

1. Komissio voi keskeyttää kaikki maksut tai osan niistä silloin kun

a) ohjelman hallinnointi- ja valvontajärjestelmässä on vakava puute, joka vaikuttaa maksujen todentamismenettelyn luotettavuuteen ja jonka osalta ei ole toteutettu korjaavia toimenpiteitä; tai

b) todennettuun menoilmoitukseen sisältyvät menot liittyvät vakavaan sääntöjenvastaisuuteen, jota ei ole korjattu; tai

c) menoilmoituksen sisältämistä tiedoista tarvitaan lisäselvityksiä.

▼B

2. Edunsaajamaalle annetaan tilaisuus esittää huomautuksensa kahden kuukauden aikana ennen kuin komissio tekee päätöksen maksujen keskeyttämisestä 1 kohdan mukaisesti.

3. Komissio lopettaa keskeytyksen, kun edunsaajamaa on toteuttanut 1 kohdassa tarkoitetun puutteen, sääntöjenvastaisuuden tai epäselvyyden korjaamiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Jos edunsaajamaa ei ole toteuttanut tällaisia toimenpiteitä, komissio voi päättää, että se peruuttaa ohjelmalle myönnetyn rahoitusosuuden 51 artiklan mukaisesti joko kokonaan tai osittain.

47 artikla

Ohjelman päättäminen

1. Kun komissio on saanut loppumaksua koskevan maksatushakemuksen, ohjelma katsotaan päätetyksi, kun jokin seuraavista tapahtumista toteutuu:

— komissio maksaa loppumaksun,

— komissio antaa perintämääräyksen,

▼M1

— komissio vapauttaa talousarviositoumuksen loppuerän.

▼B

2. Ohjelman päättäminen ei rajoita komission oikeutta tehdä rahoituskorjauksia myöhemmin.

3. Ohjelman päättäminen ei vaikuta edunsaajamaan velvollisuuteen jatkaa ohjelmaan liittyvien asiakirjojen säilyttämistä 48 artiklan mukaisesti.

48 artikla

Asiakirjojen säilyttäminen

Edunsaajamaan on säilytettävä kaikki ohjelma-asiakirjat vähintään kolmen vuoden ajan ohjelman päättämisestä. Tämä määräaika keskeytetään, jos aloitetaan asiaa koskeva oikeustutkinta, tai komission asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä.

49 artikla

Rahoituskorjaukset

1. Varmistaakseen, että varat käytetään sovellettavien sääntöjen mukaisesti, komissio toteuttaa tilien tarkastamis- ja hyväksymismenettelyjä tai tekee rahoituskorjauksia asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 53 b artiklan 4 kohdan ja 53 c artiklan 2 kohdan säännösten sekä puitesopimuksiin ja mahdollisiin alakohtaisiin sopimuksiin sisältyvien yksityiskohtaisten määräysten mukaisesti.

2. Rahoituskorjaus voi olla seurausta:

a) jonkin sääntöjenvastaisuuden, myös petoksen, havaitsemisesta; tai

b) edunsaajamaan hallinnointi- ja valvontajärjestelmissä olevan puutteen tai heikkouden havaitsemisesta.

3. Jos komissio havaitsee, että tämän asetuksen mukaisiin ohjelmiin liittyvät menot ovat aiheutuneet sovellettavien sääntöjen vastaisesti, se päättää, mitkä määrät suljetaan yhteisön rahoituksen ulkopuolelle.

4. Komissio laskee ja vahvistaa tällaiset korjaukset ja niihin liittyvät takaisin perittävät määrät 51–53 artiklassa säädettyjen perusteiden ja menettelyjen mukaisesti. Tämän asetuksen säännösten lisäksi sovelletaan muita alakohtaisiin sopimuksiin tai rahoitussopimuksiin sisältyviä rahoituskorjauksista annettuja määräyksiä.

▼B

50 artikla

Rahoitusoikaisut

▼M1

1. Kansallinen valtuuttava viranomainen, joka on ensisijaisesti vastuussa sääntöjenvastaisuuksien tutkinnasta, tekee rahoitusoikaisut silloin, kun toimissa tai ohjelmissa havaitaan sääntöjenvastaisuuksia tai laiminlyöntejä, peruuttamalla kyseisille toimille tai ohjelmille myönnetyn yhteisön rahoitusosuuden joko kokonaan tai osittain. Kansallisen valtuuttavan viranomaisen on otettava huomioon sääntöjenvastaisuuksien luonne ja vakavuus sekä niistä yhteisön rahoitusosuudelle aiheutuva taloudellinen tappio.

2. Kun kyse on sääntöjenvastaisuudesta, kansallisen valtuuttavan viranomaisen on perittävä takaisin lopulliselle edunsaajalle maksettu yhteisön rahoitusosuus kansallisia perintämenettelyjä noudattaen.

▼B

51 artikla

Rahoituskorjausten perusteet

1. Komissio voi tehdä rahoituskorjauksia 49 artiklan 2 kohdassa tarkoitetussa tilanteessa peruuttamalla ohjelmalle myönnetyn yhteisön rahoitusosuuden joko kokonaisuudessaan tai osittain.

2. Havaittaessa yksittäisiä sääntöjenvastaisuuksia komissio ottaa huomioon sen, onko kyseessä järjestelmälähtöinen sääntöjenvastaisuus, päättäessään, tehdäänkö kiinteämääräinen vai ekstrapoloitu rahoituskorjaus.

3. Korjauksen määrästä päättäessään komissio ottaa huomioon sääntöjenvastaisuuden luonteen ja vakavuuden ja/tai kyseisen ohjelman hallinnointi- ja valvontajärjestelmässä havaittujen puutteiden tai heikkouksien laajuuden sekä niistä aiheutuvat taloudelliset vaikutukset.

52 artikla

Rahoituskorjausmenettely

1. Ennen kuin komissio tekee rahoituskorjausta koskevan päätöksen, se ilmoittaa alustavista päätelmistään kansalliselle valtuuttavalle viranomaiselle ja pyytää tätä toimittamaan huomautuksensa kahden kuukauden kuluessa.

Komission ehdottaessa kiinteämääräistä tai ekstrapoloitua rahoituskorjausta edunsaajamaalle annetaan mahdollisuus selvittää sääntöjenvastaisuuden todellinen laajuus asianomaiseen asiakirja-aineistoon perustuvalla tutkimuksella. Sovittuaan asiasta komission kanssa edunsaajamaa voi rajoittaa tämän tutkimuksen tarkoituksenmukaiseen osaan tai otokseen aineistosta. Aineiston tutkimiseen varattu aika saa asianmukaisesti perusteltuja tapauksia lukuun ottamatta olla enintään kaksi kuukautta ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun kahden kuukauden määräajan jälkeen.

2. Komissio ottaa huomioon kaikki edunsaajamaan 1 kohdassa mainittujen määräaikojen kuluessa toimittamat todisteet.

3. Komissio pyrkii tekemään päätöksen rahoituskorjauksesta kuuden kuukauden kuluessa 1 kohdassa tarkoitetun menettelyn aloittamisesta.

53 artikla

Takaisinmaksut

1. Kaikki Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon takaisin maksettavat määrät on suoritettava asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 72 artiklan mukaisesti laaditussa perintämääräyksessä vahvistettuun erä-

▼B

päivään mennessä. Eräpäivä on määräyksen antamista seuraavan toisen kuukauden viimeinen päivä.

2. Takaisinmaksun viivästyminen johtaa viivästyskorkoon, joka lasketaan eräpäivästä tosiasialliseen maksupäivään. Viivästyskoron korkokanta on puolitoista prosenttiyksikköä korkeampi kuin korkokanta, jota Euroopan keskuspankki soveltaa pääasiallisiin jälleenrahoitustoimiinsa sen kuukauden ensimmäisenä työpäivänä, jolle eräpäivä ajoittuu.

54 artikla

Yhteisön rahoitusosuuden käyttäminen uudelleen

1. Edellä olevan 49 artiklan mukaisesti peruutetusta yhteisön rahoitusosuudesta saatavat varat ja niistä kertyneet korot maksetaan Euroopan yhteisöjen talousarvioon.

2. Edellä olevan 50 artiklan mukaisesti peruutettua tai takaisin perittyä rahoitusosuutta ei saa käyttää uudelleen oikaisun tai takaisinperinnän kohteena olleeseen toimeen tai niiden kohteina olleisiin toimiin eikä, jos takaisinperintä tai oikaisu liittyy järjestelmälähtöiseen sääntöjenvastaisuuteen, sellaiseen toimintalinjaan tai sen osaan kuuluviin olemassa oleviin toimiin, jossa kyseinen sääntöjenvastaisuus on havaittu.

3 jakso

Säännöt keskitettyä ja yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa toteutettavaa hallinnointia varten

55 artikla

Maksut

1. Komissio maksaa yhteisön rahoitusosuuden käytettävissä olevien varojen rajoissa.

2. Asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 81 artiklan mukaisesti maksut suoritetaan, jos on olemassa todisteet siitä, että asianomainen toimi on IPA-asetuksen ja tämän asetuksen säännösten ja sopimuksen tai avustuksen mukainen.

3. Vuotuisiin ohjelmiin sisältyvien menojen kattamiseksi tarvittavat määrärahat asetetaan käyttöön yhdellä tai useammalla seuraavassa luetelluista tavoista: maksetaan koko maksettavana oleva määrä, maksetaan ennakkomaksu, maksetaan yksi tai useampi välimaksu tai maksetaan vielä maksettavana oleva loppumaksu.

4. Komissio suorittaa maksut euroina eurotilille aina kun tämä on mahdollista.

56 artikla

Ohjelman päättäminen

1. Ohjelma on päätetty kun kaikki ohjelmasta rahoitetut sopimukset ja avustukset on saatu päätökseen.

2. Kun loppumaksua koskeva maksatushakemus on vastaanotettu, sopimus tai avustus katsotaan päätetyksi heti kun jokin 47 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista tapahtumista toteutuu.

3. Sopimuksen tai avustuksen päättäminen ei rajoita komission oikeutta tehdä rahoituskorjauksia myöhemmin.

▼B

V LUKU

Arviointi ja seuranta

57 artikla

Arviointi

1. Arviointien tavoitteena on parantaa yhteisön varoista myönnettävän tuen laatua, tuloksellisuutta ja johdonmukaisuutta sekä ohjelmien strategiaa ja toteuttamista.

▼M1

2. Komissio tekee ennakkoarvioinnit 5 artiklassa kuvatuista monivuotisista suuntaa-antavista suunnitteluasiakirjoista.

▼B

3. Komissio voi tehdä myös strategisia arviointeja.

▼M1

4. Ohjelmista tehdään ennakkoarvioinnit sekä tarvittaessa väliarvioinnit ja/tai jälkiarvioinnit kutakin IPA-osa-aluetta varten tämän asetuksen II osassa annettujen erityissäännösten ja asetuksen (EY, Euratom) N:o 2342/2002 21 artiklan säännösten mukaisesti.

———————

7. Arviointien tulokset otetaan huomioon ohjelmien suunnittelussa ja toteuttamisessa.

▼B

8. Komissio laatii arviointimenetelmät ja asettaa laatuvaatimukset käyttäen objektiivisia ja mitattavissa olevia indikaattoreita.

58 artikla

Valvonta hajautetussa hallinnoinnissa

▼M1

1. Hajautetussa hallinnoinnissa edunsaajamaan on kuuden kuukauden kuluessa ensimmäisen rahoitussopimuksen voimaantulosta perustettava yhteistyössä kansallisen IPA-koordinaattorin ja komission kanssa IPA-seurantakomitea varmistaakseen, että eri IPA-osa-alueiden toteuttaminen on johdonmukaista ja koordinoitua.

▼B

2. IPA-seurantakomitean on varmistuttava siitä, että kaikkien ohjelmien ja toimien toteuttaminen on kokonaisuudessaan tehokasta, laadukasta ja yhtenäistä ja että se tukee rahoitussopimuksissa sekä monivuotisissa suuntaa-antavissa suunnitteluasiakirjoissa asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Se perustaa tässä tarkoituksessa työnsä alakohtaisilta seurantakomiteoilta 59 artiklan 3 kohdan mukaisesti saamiinsa tietoihin.

3. IPA-seurantakomitea voi tehdä komissiolle, kansalliselle IPA-koordinaattorille ja kansalliselle valtuuttavalle viranomaiselle ehdotuksia kaikista sellaisista toimista, joiden tarkoituksena on varmistaa eri osa-alueilla toteutettavien ohjelmien ja toimien koordinointi ja johdonmukaisuus, sekä kaikista sellaisista osa-alueille yhteisistä korjaavista toimenpiteistä, joita tarvitaan sen varmistamiseksi, että myönnetyn tuen yleistavoitteet saavutetaan, ja tuen kokonaistehokkuuden lisäämiseksi. Se voi myös tehdä asianomaisille alakohtaisille seurantakomiteoille päätösehdotuksia korjaavista toimenpiteistä, joilla on tarkoitus varmistaa ohjelman tavoitteiden saavuttaminen ja tehostaa kyseisistä ohjelmista tai kyseisillä IPA-osa-alueilla myönnettyä tukea.

4. IPA-seurantakomitea vahvistaa työjärjestyksensä komission antaman seurantakomitean toimeksiannon mukaisesti ja kulloinkin kyseessä

▼B

olevan edunsaajamaan institutionaalisissa, oikeudellisissa ja rahoituksellisissa puitteissa.

5. Jollei komission antamasta seurantakomitean toimeksiannosta muuta johdu, sovelletaan tämän kohdan säännöksiä.

IPA-seurantakomitean jäseniin kuuluu komission edustajia, kansallinen IPA-koordinaattori, kansallinen valtuuttava viranomainen, toimintarakenteiden edustajia sekä strategiasta vastaava koordinaattori.

Seurantakomitean puheenjohtajina toimivat komission edustaja ja kansallinen IPA-koordinaattori yhdessä.

IPA-seurantakomitea kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Kokouksia voidaan kutsua koolle myös muina aikoina etenkin käsittelemään tiettyä aihetta.

59 artikla

Alakohtaiset seurantakomiteat hajautetussa hallinnoinnissa

▼M1

1. IPA-seurantakomiteaa avustavat kuuden kuukauden kuluessa ensimmäisen rahoitussopimuksen voimaantulosta eri IPA-osa-alueilla perustetut alakohtaiset seurantakomiteat II osassa annettujen erityissäännösten mukaisesti. Alakohtaiset seurantakomiteat ovat ohjelma- tai osa-aluekohtaisia. Niissä voi tarvittaessa olla myös kansalaisyhteiskunnan edustajia.

▼B

2. Jokainen alakohtainen seurantakomitea varmistuu alaansa kuuluvien ohjelmien ja toimien toteuttamisen tehokkuudesta ja laadusta kustakin osa-alueesta II osassa annettujen erityissäännösten sekä asianomaisiin alakohtaisiin sopimuksiin ja/tai rahoitussopimuksiin sisältyvien erityismääräysten mukaisesti. Se voi tehdä komissiolle ja kansalliselle IPA-koordinaattorille päätösehdotuksia, joista toimitetaan jäljennös kansalliselle valtuuttavalle viranomaiselle, sellaisista korjaavista toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on varmistaa ohjelman tavoitteiden saavuttaminen ja lisätä myönnetyn tuen tuloksellisuutta.

3. Alakohtaiset seurantakomiteat raportoivat IPA-seurantakomitealle. Ne antavat IPA-seurantakomitealle etenkin tietoja

a) ohjelmien toteuttamisessa saavutetusta edistyksestä toimintalinjoittain ja tarvittaessa myös toimenpiteittäin tai toimittain; näiden tietojen on sisällettävä saavutetut tulokset, rahoituksen toteuttamista koskevia indikaattoreita sekä muita tietoja, ja niiden tuottamisen tarkoituksena on oltava ohjelman toteuttamisen parantaminen;

b) kaikista tarkastusviranomaisen, kansallisen valtuuttavan viranomaisen tai hyväksymisestä vastaavan toimivaltaisen viranomaisen esiin tuomista hallinnointi- ja valvontajärjestelmien toimintaan liittyvistä seikoista.

▼M1

60 artikla

Seuranta keskitetyssä ja kansainvälisten järjestöjen kanssa yhteistyössä toteutettavassa hallinnoinnissa

Keskitetyssä ja yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa toteutettavassa hallinnoinnissa komissio voi toteuttaa kaikki sellaiset toimet, joiden se katsoo olevan tarpeen kyseisten ohjelmien seuraamiseksi. Yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa toteutettavassa hallinnoinnissa tällaiset toimet voidaan toteuttaa yhdessä kyseisten järjestöjen kanssa. Kansallinen IPA-koordinaattori voi osallistua seurantatoimiin.

▼B

61 artikla

Täytäntöönpanoa koskevat vuosi- ja loppukertomukset

1. Toimintarakenteet laativat alakohtaiset vuosi- ja loppukertomukset vastuullaan olevien ohjelmien toteuttamisesta kutakin IPA-osa-aluetta varten II osassa määritettyjen menettelyjen mukaisesti.

Täytäntöönpanoa koskevat alakohtaiset vuosikertomukset laaditaan kultakin varainhoitovuodelta. Täytäntöönpanoa koskeva alakohtainen loppukertomus kattaa koko täytäntöönpanojakson ja voi sisältää viimeisimmän alakohtaisen vuosikertomuksen.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut kertomukset toimitetaan kansalliselle IPA-koordinaattorille, kansalliselle valtuuttavalle viranomaiselle ja komissiolle sen jälkeen kun alakohtainen seurantakomitea on tutkinut ne.

3. Kansallinen IPA-koordinaattori toimittaa komissiolle ja kansalliselle valtuuttavalle viranomaiselle 1 kohdassa tarkoitettujen kertomusten perusteella IPA-asetuksen mukaisen tuen täytäntöönpanoa koskevat vuosi- ja loppukertomukset sen jälkeen kun IPA-seurantakomitea on tutkinut ne.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitetussa täytäntöönpanoa koskevassa vuosikertomuksessa, joka on toimitettava kunkin vuoden elokuun 31 päivään mennessä ja ensimmäisen kerran vuonna 2008, on esitettävä yhteenveto eri osa-alueilla laadituista alakohtaisista vuosikertomuksista, ja sen on sisällettävä tietoja:

a) yhteisön tuen toteuttamisessa saavutetusta edistyksestä suhteessa niihin painopisteisiin, jotka on asetettu monivuotisessa suuntaa-antavassa suunnitteluasiakirjassa ja eri ohjelmissa;

b) yhteisön tukena myönnetyn rahoituksen toteuttamisesta.

5. Edellä 3 kohdassa tarkoitettu täytäntöönpanoa koskeva loppukertomus kattaa koko täytäntöönpanojakson, ja se voi sisältää 4 kohdassa tarkoitetun viimeisimmän vuosikertomuksen.

VI LUKU

Julkisuus ja näkyvyys

62 artikla

Tiedottaminen ja tunnetuksi tekeminen

1. Keskitetyssä hallinnoinnissa sekä yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa toteutettavassa hallinnoinnissa komissio antaa tietoja ohjelmista ja toimista tarvittaessa yhteistyössä kansallisen IPA-koordinaattorin kanssa. Hajautetussa hallinnoinnissa ja kaikissa niissä tapauksissa, joissa rajatylittävän yhteistyön osa-alueelle kuuluvaa ohjelmaa tai ohjelman osaa ei hallinnoida yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa, edunsaajamaa ja kansallinen IPA-koordinaattori tiedottavat ohjelmista ja toimista ja tekevät niitä tunnetuksi. Jäsenvaltioiden kanssa yhteistyössä toteutettavassa hallinnoinnissa jäsenvaltiot, edunsaajamaat ja 103 artiklassa tarkoitettu hallinnointiviranomainen antavat tietoja ohjelmista ja toimista ja tekevät niitä tunnetuksi. Tiedot on osoitettava kansalaisille ja edunsaajille, ja tiedotuksessa on pyrittävä yhteisön roolin esiin tuomiseen ja läpinäkyvyyden varmistamiseen.

▼M1

2. Hajautetussa hallinnoinnissa toimintarakenteet ovat vastuussa sellaisen luettelon julkaisemisesta, jossa luetellaan lopulliset edunsaajat, toimien nimet sekä kullekin toimelle myönnetyt yhteisön rahoituksen määrät. Niiden on varmistettava, että lopulliselle edunsaajalle ilmoitetaan, että hyväksyessään rahoituksen tämä hyväksyy myös tietojensa sisällyttämisen lopullisista edunsaajista julkaistavaan luetteloon. Kaikkien kyseiseen luetteloon mahdollisesti sisältyvien henkilötietojen käsit-

▼M1

telyssä noudatetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EY) N:o 45/2001 ([1]) sisältyviä vaatimuksia.

▼B

3. Komission julkaisee asianomaiset sopimuksia koskevat tiedot asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 90 artiklan mukaisesti. Komissio julkaisee tarjouskilpailujen tulokset *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, EuropeAid-verkkosivuilla ja muissa tarkoitukseen soveltuvissa tiedotusvälineissä yhteisön ulkoisten toimien alalla sovellettavien sopimusmenettelyjen mukaisesti.

63 artikla

Näkyvyys

1. Komissio sekä edunsaajamaiden asianomaiset kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset sopivat johdonmukaisesta toimintakokonaisuudesta IPA-asetuksen mukaista tukea koskevien tietojen tarjoamiseksi ja jakamiseksi edunsaajamaissa.

Näiden toimien toteuttamisessa noudatettavista menettelyistä määrätään alakohtaisissa sopimuksissa tai rahoitussopimuksissa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen toimien toteuttamisesta vastaavat lopulliset edunsaajat, ja ne rahoitetaan asianomaisille ohjelmille tai toimille myönnetyistä varoista.

II OSA

ERITYISSÄÄNNÖKSET

I OSASTO

SIIRTYMÄVAIHEEN TUEN JA INSTITUUTIOIDEN KEHITTÄMISEN OSA-ALUE

I LUKU

Tuen kohde ja tukikelpoisuus

64 artikla

Tukialat

1. Tämän osa-alueen tukea voidaan myöntää edunsaajamaille varsinkin seuraavilla aloilla:

a) demokraattisten instituutioiden ja oikeusvaltion vahvistaminen;

b) Euroopan unionin perusoikeuskirjassa määriteltyjen perusoikeuksien ja -vapauksien edistäminen ja suojeleminen;

c) julkishallinnon uudistaminen;

d) oikeus- ja sisäasioiden alan uudistaminen oikeusjärjestelmän, poliisitoimen, syyttäjä-, tuomioistuin- ja rangaistuslaitoksen, tullin ja rajavalvonnan osalta panostamalla erityisesti korruption, järjestäytyneen rikollisuuden, terrorismin ja laittoman maahanmuuton torjuntaan sekä näihin aloihin liittyvien tietojärjestelmien kehittämiseen;

e) sääntelykehyksen nykyaikaistaminen mukaan lukien investointituki, joka on tarkoitettu sellaisten avainasemassa olevien laitosten varus-

([1]) EYVL L 8, 12.1.2001, s. 1.

▼B

tamiseen, joiden infrastruktuureja tai lainsäädännön valvonta- ja täytäntöönpanovalmiuksia on syytä parantaa;

f) varainhoidon valvontajärjestelmien luominen tai lujittaminen;

g) markkinatalouden vahvistaminen auttamalla talouden toimijoita järjestäytymään, tukemalla taloudellista toimintaa suoraan muun muassa yksityissektorille ja teollisuuden rakenneuudistukseen annettavan avun muodossa, monipuolistamalla taloutta, modernisoimalla avainaloja ja tehostamalla tiettyjä kohdealoja;

h) kansalaisyhteiskunnan kehittäminen, demokratian, oikeusvaltion, ihmisoikeuksien ja vähemmistöjen kunnioittamisen ja suojelun edistämiseksi käytävä valtion ja valtiosta riippumattomien toimijoiden välinen vuoropuhelu sekä kansalaisyhteiskunnan vuoropuhelu;

i) työmarkkinaosapuolten välisen vuoropuhelun vakiinnuttaminen osana hyvää hallintotapaa asiallisten ja oikeudenmukaisten työolosuhteiden edistämiseksi;

j) vähemmistöjen yhteiskuntaan integroitumisen edistäminen, sovittelu ja luottamusta lisäävät toimet yhteiskunnan kaikilla tasoilla;

k) ympäristöpolitiikka, jonka kulmakiviä ovat korkea suojelutaso, ”saastuttaja maksaa” -periaate, luonnonvarojen kestävä käyttö, energiatehokkuus, uusiutuvat luonnonvarat ja yhteisön politiikan asteittainen soveltaminen kaikilla aloilla, mukaan luettuna ilmastonmuutos;

l) pienille ja keskisuurille yrityksille ja viranomaisille tarjolla olevien rahoitusvälineiden hyödyntämismahdollisuuksien parantaminen;

m) yhteiskunnan rakenteiden kehittäminen ydinturvallisuuden, radioaktiivisten jätteiden käsittelyn ja säteilysuojelun aloilla yhteisön säännöstöä ja Euroopan unionissa sovellettavia parhaita käytäntöjä noudattaen;

n) yhteisön ohjelmiin ja etenkin eurooppalaisuuden tuntemusta lisääviin ohjelmiin osallistumisen tukeminen ja valmistautuminen osallistumaan yhteisön virastojen toimintaan.

2. Tämän osa-alueen tukea voidaan 1 kohdassa lueteltujen alojen lisäksi myöntää IPA-asetuksen liitteessä II luetelluille edunsaajamaille seuraavilla aloilla:

a) yhteiskunnallinen, taloudellinen ja alueellinen kehittäminen IPA-asetuksen 2 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti, mukaan lukien investoinnit alukekehitykseen sekä henkilövoimavarojen ja maaseudun kehittämiseen;

b) sosiaalisen osallisuuden esteiden poistaminen ja osallistavien työmarkkinoiden tukeminen erityisesti toimilla, joilla pyritään kohentamaan elintasoa, torjumaan työttömyyttä ja parantamaan työvoiman vaikutusmahdollisuuksia;

c) tuotantosektorin ja palvelujen sekä liiketoimintaan liittyvien infrastruktuurien parantamisen tukeminen;

d) yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen mukauttaminen, uudistaminen tai alan oppilaitosten puuttuessa niiden perustaminen;

e) verkkoihin pääsyn ja niiden yhteenliitettävyyden parantaminen liikenteen, viestinnän ja energian aloilla ja muilla aloilla;

f) terveydenhuollon uudistaminen;

g) tieto- ja viestintäjärjestelmien parantaminen.

▼M1

Komissio voi tapauskohtaisesti päättää myöntää tämän osa-alueen tukea edellä mainituilla aloilla IPA-asetuksen liitteessä I luetelluille edunsaajamaille, joille ei ole vielä myönnetty 14 artiklassa tarkoitettuja hallinnointivaltuuksia.

▼B

65 artikla

Tukimuodot

1. Tämän osa-alueen tukea voidaan antaa seuraavissa muodoissa:

a) hallinnollisen yhteistyön puitteissa toteutettavat toimet jäsenvaltioista lähetettävien tai kansainvälisten järjestöjen julkisen sektorin asiantuntijoiden kouluttamiseksi ja kyseisten asiantuntijoiden keskinäisen tiedonvaihdon mahdollistamiseksi erityisesti kummitoiminnan, lyhyempikestoisen kummitoiminnan (nk. twinning light) ja teknisen avun tiedonvaihtotoimiston (TAIEX) avulla;

b) tekninen apu;

c) investoinnit sääntelyinfrastruktuuriin, myös riippumattomiin monenvälisiin elimiin, Euroopan unionin normien ja standardien omaksumiseksi. Kohteeksi valitaan avainasemassa olevat sääntelyviranomaiset, ja toiminta perustuu selvään strategiaan, jollainen on laadittava julkishallinnon uudistamiseksi ja yhteisön säännöstöön mukautumiseksi;

d) avustusjärjestelyt;

e) hankevalmistelurahastot;

f) yhteiset rahoitusjärjestelyt rahoituslaitosten kanssa;

g) talousarviotuki IPA-asetuksen 15 artiklan 1 kohdan säännösten mukaisesti.

2. Tämän osa-alueen tukea voidaan myöntää IPA-asetuksen liitteessä II luetelluille edunsaajamaille myös senluonteisina toimenpiteinä ja toimina, joita toteutetaan aluekehityksen sekä henkilövoimavarojen ja maaseudun kehittämisen osa-alueilla investointitoiminta mukaan lukien.

3. Tukea voidaan käyttää myös kattamaan kulut, joita yhteisölle aiheutuu sen panoksesta edunsaajamaan hyväksi toteutettaviin kansainvälisiin operaatioihin ja aloitteisiin ja kansainvälisten järjestöjen vastaavaan toimintaan, mukaan lukien hallinnolliset kulut.

66 artikla

Menojen tukikelpoisuus

1. Tämän osa-alueen menot ovat tukikelpoisia, jos ne ovat syntyneet hankinta- ja avustussopimusten allekirjoittamisen jälkeen, asetuksessa (EY, Euratom) N:o 1605/2002 nimenomaisesti säädettyjä tapauksia lukuun ottamatta.

2. Edellä 34 artiklan 3 kohdassa lueteltuihin ei-tukikelpoisiin menoihin kuuluvat myös seuraavat:

a) leasingkulut;

b) poistokulut.

3. Poiketen siitä, mitä 34 artiklan 3 kohdassa säädetään, seuraavien menojen tukikelpoisuus päätetään tapauskohtaisesti:

a) toimintakulut, myös vuokrakulut, mutta yksinomaan siltä ajanjaksolta, jona toiminnan rahoitukseen osallistutaan;

b) arvonlisäverot seuraavin ehdoin:

   i) veroille ei voi saada palautusta mitään kautta;

   ii) verot lankeavat todistettavasti lopullisen edunsaajan maksettavaksi; ja

   iii) verot on selvästi eritelty hanke-ehdotuksessa;

▼M1

c) pankkitakuuseen tai vastaavaan avustuksen lopullisen edunsaajan antamaan vakuuteen liittyvät kustannukset.

▼B

67 artikla

Tuen intensiteetti ja yhteisön rahoitusosuus

1. Tällä osa-alueella 38 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tukikelpoiset menot perustuvat hajautetussa hallinnoinnissa julkisiin menoihin ja keskitetyssä hallinnoinnissa ja yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa toteutettavassa hallinnoinnissa kokonaismenoihin.

2. Tämän osa-alueen tukeen sovelletaan hajautetun hallinnoinnin tapauksessa tätä kohtaa 37 ja 38 artiklassa vahvistettujen yleisten sääntöjen lisäksi.

Kun on kyse avustuksista, lopullisilta edunsaajilta saatetaan edellyttää osallistumista toiminnan tukikelpoisiin kustannuksiin. Kun on kyse investoinneista, yhteisön rahoitusosuus julkisten menojen määrästä on enintään ►M1 85 prosenttia ◄, ja ►M1 15 prosenttia ◄ rahoitetaan edunsaajamaan julkisin varoin. Asianmukaisesti perustelluissa poikkeustapauksissa yhteisön rahoitusosuus voi olla yli ►M1 85 prosenttia ◄ julkisten menojen määrästä.

Instituutioiden kehittämistoiminnassa edellytyksenä on, että osa rahoituksesta tulee lopulliselta edunsaajalta ja/tai edunsaajamaan julkisista varoista. Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa instituutioiden kehittämistoimet voidaan rahoittaa sataprosenttisesti yhteisön varoin.

Edellä 65 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetut hallinnollisen yhteistyön puitteissa toteutettavat toimet voidaan rahoittaa sataprosenttisesti yhteisön varoin.

3. Keskitetyssä ja yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa toteutettavassa hallinnoinnissa komissio päättää yhteisön rahoitusosuuden suuruuden, joka voi olla 100 prosenttia tukikelpoisista menoista.

II LUKU

Ohjelmasuunnittelu

68 artikla

Ohjelmasuunnittelukehys

▼M1

Tämän osa-alueen tukea myönnetään periaatteessa niin, että perustetaan

▼B

— kansallisia ohjelmia,

— alueellisia ja horisontaalisia ohjelmia ja välineitä.

69 artikla

Kansalliset ohjelmat

▼M1

1. Komissio vahvistaa kansalliset ohjelmat kunkin edunsaajamaan ehdotusten pohjalta; ehdotuksissa on otettava huomioon 5 artiklassa tarkoitetuissa monivuotisissa suuntaa-antavissa suunnitteluasiakirjoissa esitetyt periaatteet ja painopisteet. Ehdotuksissa on erityisesti mainittava asianomaisessa edunsaajamaassa toteutettavat toimintalinjat, jotka voivat sisältää 64 artiklassa säädetyt tukialat.

▼M1

2. Edunsaajamaan ehdotukset on valittava avoimilla menettelyillä, joihin sisältyy asianomaisten sidosryhmien kuuleminen ehdotusten laadintavaiheessa.

3. Edunsaajamaa toimittaa komissiolle vuosittain hankeasiakirjat sen jälkeen, kun se on keskustellut ehdotuksistaan komission kanssa. Hanke-asiakirjoissa on ilmoitettava selvästi toimintalinjat, suunniteltu toiminta ja sen toteutustavat. Komissio laatii rahoitusehdotukset hanke-asiakirjojen pohjalta.

▼B

4. Rahoitusehdotukset vahvistetaan rahoituspäätöksellä 8 artiklan mukaisesti.

5. Rahoitussopimus tehdään komission ja edunsaajamaan kesken 8 artiklassa esitetyn mukaisesti.

70 artikla

Osallistuminen yhteisön ohjelmiin kansallisten ohjelmien puitteissa

1. Edunsaajamaiden osallistumiseksi yhteisöön ohjelmiin voidaan myöntää tukea. Osallistumisehdot vahvistetaan kansallisissa ohjelmissa.

2. Yhteisön ohjelmiin osallistumiseen myönnettävän yhteisön tuen kokonaismäärä ei voi ylittää kansallisessa ohjelmassa vahvistettua ylärajaa.

3. Edunsaajamaiden osallistumisessa yhteisön ohjelmiin noudatetaan kunkin ohjelman erityisehtoja ja -edellytyksiä, jotka komissio ja edunsaajamaa vahvistavat yhteisymmärryspöytäkirjoissa, jotka tehdään edunsaajamaiden osallistumista yhteisön ohjelmiin koskevista yleisperiaatteista tehtyjen sopimusten mukaisesti. Yhteisymmärryspöytäkirjassa vahvistetaan niin edunsaajamaan rahoitusosuuden kokonaismäärä kuin IPA-asetuksella myönnettävällä tuella rahoitettava osuus.

71 artikla

Osallistuminen yhteisön virastojen toimintaan kansallisten ohjelmien puitteissa

1. Edunsaajamaiden osallistumiseksi yhteisön virastojen toimintaan voidaan myöntää tukea. Osallistumisehdot vahvistetaan kansallisissa ohjelmissa.

2. Edunsaajamaita voidaan tapauskohtaisesti kehottaa osallistumaan yhteisön eri virastojen toimintaan. Osallistumisesta aiheutuvat kustannukset voidaan rahoittaa IPA-asetuksella myönnettävällä tuella yhteisön ohjelmiin osallistumiseen sovellettavaa tapaa vastaavalla tavalla.

72 artikla

Alueelliset ja horisontaaliset ohjelmat

1. Komissio laatii kansallisten ohjelmien kanssa täysin johdonmukaisia ja niihin sovitettuja alueellisia ja horisontaalisia ohjelmia asiaa koskevien monivuotisten suuntaa-antavien suunnitteluasiakirjojen pohjalta ja asianomaisia sidosryhmiä kuullen.

2. Alueelliset ja horisontaaliset ohjelmat suunnitellaan edistämään alueellista yhteistyötä ja lisäämään useita maita käsittävää vaihtotoimintaa edunsaajamaissa sekä tukemaan aloitteita, joilla edunsaajamaita kannustetaan yhteistyöhön yhteisesti kiinnostavilla aloilla.

▼M1

3. Alueelliset ohjelmat käsittävät Länsi-Balkanin edunsaajamaat. Ohjelmissa keskitytään sovitteluun, jälleenrakentamiseen ja poliittiseen yhteistyöhön alueella.

▼B

4. Horisontaaliset ohjelmat koskevat eräitä tai kaikkia edunsaajamaita niitä yhteisesti kiinnostavilla aloilla, joilla tuki voidaan panna täytäntöön kansallisia ohjelmia tehokkaammin ja taloudellisemmin.

5. Alueellisissa ja horisontaalisissa ohjelmissa tukea voidaan myöntää esimerkiksi hankkeiden valmisteluun, kansalaisyhteiskunnan kehittämiseen, tullin toimintaan, pienille ja keskisuurille yrityksille, kunnallisiin rahoitusjärjestelyihin ja kunnalliseen infrastruktuuriin, tilastointiin, ydinturvallisuuteen sekä tiedotukseen ja viestintään.

III LUKU

Täytäntöönpano

1 jakso

Täytäntöönpanokehys ja periaatteet

73 artikla

Yleiset periaatteet

1. Tämän osa-alueen tuen myöntämiseen sovelletaan keskitettyä, hajautettua tai yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa toteutettavaa hallinnointia asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 53 artiklan mukaisesti.

2. Kansallisissa ohjelmissa pyritään hajautettuun hallinnointiin.

▼M1

3. Alueelliset ja horisontaaliset ohjelmat komissio panee täytäntöön keskitetysti tai yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 53 d artiklan mukaisesti.

▼B

74 artikla

Rakenteet ja viranomaiset keskitetyssä hallinnoinnissa ja yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa toteutettavassa hallinnoinnissa

Keskitetyssä hallinnoinnissa ja yhteistyössä kansainvälisten järjestöjen kanssa toteutettavassa hallinnoinnissa komission yksinomainen yhteyshenkilö on kansallinen IPA-koordinaattori 32 artiklan mukaisesti.

75 artikla

Rakenteet ja viranomaiset hajautetussa hallinnoinnissa

1. Silloin, kun kansallinen IPA-koordinaattori vastaa hajautettua hallinnointia sovellettaessa ja 22 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti tämän osa-alueen ohjelmasuunnittelusta kansallisella tasolla, tämä huolehtii seuraavista tehtävistä:

▼M1

a) 69 artiklassa tarkoitettujen ehdotusten valmistelun organisointi;

▼B

b) 69 artiklassa tarkoitettujen hankeasiakirjojen laadinta ja komissiolle esittely;

c) kansallisten ohjelmien teknisen toteutuksen seuranta.

2. ►M1 Viitaten 28 artiklaan toimintarakenteeseen sisältyy yksi tai useampi täytäntöönpanovirasto, jollainen perustetaan edunsaajamaan kansalliseen hallintoon tai sen suoraan alaisuuteen. ◄

Kansallinen valtuuttava viranomainen nimeää kansallista

▼B

IPA-koordinaattoria kuultuaan ohjelmien tulojen ja menojen hyväksyjät täytäntöönpanovirastojen johtoon.

Ohjelmien tulojen ja menojen hyväksyjien on oltava edunsaajamaan valtionhallinnon virkamiehiä. He vastaavat täytäntöönpanovirastojen toiminnasta 28 artiklan mukaisesti.

3. Ohjelmien tulojen ja menojen hyväksyjät nimeävät johtavat ohjelmaviranomaiset kansallisen hallinnon virkamiesten keskuudesta. Johtavat ohjelmaviranomaiset huolehtivat kulloisenkin ohjelman tulojen ja menojen hyväksyjän alaisuudessa seuraavista tehtävistä:

a) toimintojen tekninen toteutus asianomaisissa ministeriössä;

b) ohjelmien tulojen ja menojen hyväksyjien avustaminen toimintojen teknisen toteutuksen valmistelussa ja täytäntöönpanossa moitteettomasti ja aikataulun mukaisesti;

c) sisäinen koordinointi kussakin edunsaajamaan hanke-ehdotuksessa vahvistetussa toimintalinjassa.

76 artikla

Toimintarakenteen hyväksyminen ja hallinnointivaltuuksien myöntäminen

1. Jos edunsaajamaissa toiminnassa olevat kansalliset elimet ovat ennen tämän asetuksen voimaantulopäivää hallinnoineet yhteisön varoja asetuksen (ETY) N:o 3906/89 tai asetuksen (EY) N:o 2500/2001 mukaisesti, kyseiset elimet, jäljempänä ”toiminnassa olevat kansalliset elimet”, hallinnoivat siirtymävaiheen tuen ja instituutioiden kehittämisen osa-alueen varoja siihen asti, kun komissio on tehnyt hallinnointivaltuuksien myöntämistä koskevan päätöksen.

2. Toiminnassa olevat kansalliset elimet eivät missään tapauksessa voi hallita siirtymävaiheen tuen ja instituutioiden kehittämisen osa-alueen varoja pidempään kuin vuoden ajan tämän asetuksen voimaantulosta ilman, että niillä on siihen tämän asetuksen nojalla myönnetyt valtuudet.

3. Tehdessään päätöstä hallinnointivaltuuksien myöntämisestä toiminnassa oleville kansallisille elimille komissio ottaa erityisesti huomioon 4 kohdan mukaisesti toimitetun luettelon toimintarakenteen vaatimustenmukaisuudessa olevista puutteista ja kansallisen valtuuttavan viranomaisen 5 kohdan mukaisesti tekemän päätöksen.

4. Kansallinen valtuuttava viranomainen tekee arvion siitä, miten toimintarakenne toiminnassa olevat kansalliset elimet mukaan lukien täyttää 11 artiklan vaatimukset. Valtuuttava viranomainen laatii kaikista hallinnointi- ja valvontajärjestelmän toimijoista toiminnallisesti riippumattoman ulkoisen tarkastajan lausunnon pohjalta luettelon niistä 11 artiklassa säädetyistä vaatimuksista, joita toimintarakenne ei täytä.

Kyseinen luettelo on lähettävä komissiolle neljän kuukauden kuluessa tämän asetuksen voimaantulosta.

5. Jos 4 kohdassa tarkoitetusta vaatimustenvastaisuudesta huolimatta toimintarakenteen katsotaan toimivan tehokkaasti ja tuloksellisesti, kansallinen valtuuttava viranomainen voi päättää hyväksyä tässä asetuksessa tarkoitetut asiaankuuluvat elimet.

Valtuuttava viranomainen lähettää komissiolle tiedoksi asiaankuuluvien elinten hyväksymispäätöksen viimeistään viiden kuukauden kuluttua

▼B

tämän asetuksen voimaantulosta. Päätökseen on sisällyttävä toimintasuunnitelma 4 kohdassa tarkoitetussa luettelossa mainittujen vaatimustenmukaisuudessa olevien puutteiden korjaamiseksi aikaan sidottuine tavoitteineen. Toimintasuunnitelmalle on saatava komission hyväksyntä.

6. Jos 4 kohdassa tarkoitettu vaatimustenvastaisuus katsotaan sellaiseksi, että se on ristiriidassa toimintarakenteen tehokkaan ja tuloksellisen toiminnan kanssa, kansallinen valtuuttava viranomainen hyväksyy toimintarakenteen 13 artiklan säännösten mukaisesti.

7. Mikäli komissio päättää myöntää hallinnointivaltuudet tässä asetuksessa tarkoitetuille toiminnassa oleville kansallisille elimille, komission päätöksessä voidaan asettaa kansallisiin viranomaisiin sovellettavia tarkempia ehtoja. Jos komissio säätää tällaisista tarkemmista ehdoista, se asettaa kansallisille viranomaisille määräajan, mihin mennessä niiden on täytettävä vaatimukset, jotta hallinnointivaltuudet säilyisivät voimassa. Komission päätöksessä vahvistetaan myös 14 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu ennakkotarkastusten luettelo.

8. Komissio voi kansallisen valtuuttavan viranomaisen päätöksestä riippumatta tehdä milloin tahansa päätöksen, jolla asiaankuuluville tahoille myönnetyt hallinnointivaltuudet säilytetään, keskeytetään tai peruutetaan.

9. Kansallisen valtuuttavan viranomaisen on kaikissa vaiheissa varmistettava, että edunsaajamaa toimittaa kaikki komission pyytämät tiedot.

77 artikla

Kummitoimintahankkeisiin sovellettavat täytäntöönpanoperiaatteet

1. Kummitoiminnassa hankkeet toteutetaan avustuksina niin, että jäsenvaltioiden tehtävään valitut hallinnonalat suostuvat toimittamaan tarvittavan julkisen sektorin asiantuntemuksen siitä aiheutuvien kustannusten korvausta vastaan.

Avustus voidaan sopia virkamiehen pitkäaikaisesta lähettämisestä edunsaajamaahan neuvomaan sen hallintoa kokopäivätoimisesti paikan päällä toimivana kummitoiminnan neuvonantajana.

Kummitoimintaa koskeva avustus sovitaan asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 ensimmäisessä osassa olevan avustuksia käsittelevän VI osaston ja asetuksen (EY, Euratom) N:o 2342/2002 asiaa koskevien säännösten mukaisesti.

2. Komissio laatii kummitoiminnan käsikirjan, joka sisältää kiinteitä avustusmääriä ja hintoja koskevan järjestelmän tehtävään valittujen jäsenvaltioiden hallinnonalojen antaman julkisen sektorin asiantuntemuksen korvaamista varten, ja päivittää sitä säännöllisesti.

▼M1

78 artikla

Yhteisön ohjelmiin ja yhteisön virastojen toimintaan osallistumiseen sovellettavat täytäntöönpanoperiaatteet

Yhteisön ohjelmiin ja yhteisön virastojen toimintaan osallistuminen toteutetaan niin, että liittymistä valmistelevasta tukivälineestä rahoitettava asianomaisen edunsaajamaan rahoitusosuus maksetaan ohjelman tai viraston talousarvioon. Hajautetussa hallinnoinnissa maksu suoritetaan kansallisesta rahastosta ja keskitetyssä hallinnoinnissa sen suorittavat asianomaiset ministeriöt tai muut julkiset elimet edunsaajamaissa. Jälkimmäisessä tapauksessa komissio ei suorita ennakkomaksuja yhteisön rahoitusosuudesta.

▼B

2 jakso

Varainhoito

79 artikla

Maksut hajautetussa hallinnoinnissa

1. Kun 95 prosentin enimmäismäärä saavutetaan ja poiketen siitä, mitä 40 artiklan 6 kohdassa säädetään, kansallinen valtuuttava viranomainen toimittaa uuden todennetun menoilmoituksen ja takaisin perittäviä määriä koskevat tiedot vasta loppumaksun suorittamista pyytäessään.

2. Ennakkomaksuilla katetaan periaatteessa 50 prosenttia kyseisen ohjelman yhteisön rahoitusosuudesta. Ennakkomaksut voidaan suorittaa vuosierinä. Tätä 50 prosentin osuutta voidaan korottaa, jos kansallinen valtuuttava viranomainen osoittaa, että määrä ei kata kansallisella tasolla allekirjoitettujen hankinta- ja avustussopimusten ennakkomaksuja.

3. Ennakkomaksuilla katettava määrä lasketaan lisäämällä sopimusten kohteena vuosittain olevan määrän arvioon edellisvuosina tehtyjen sopimusvelvoitteiden kohteena oleva tosiasiallinen määrä. Yhteisön ohjelmiin ja yhteisön virastojen toimintaan osallistumista lukuun ottamatta ennakkomaksut pannaan maksuun vasta sen jälkeen, kun ensimmäinen tarjouskilpailu tai ehdotuspyyntö on julkaistu.

4. Maksut yhteisön ohjelmiin ja yhteisön virastojen toimintaan osallistumisesta ovat enimmillään 100 prosenttia osallistumiseen liittyvästä yhteisön rahoitusosuudesta.

80 artikla

Asiakirjojen säilyttäminen

Poiketen siitä, mitä 48 artiklassa säädetään, toimintarakenne säilyttää kaikki tämän osa-alueen hankinta-, avustustenmyöntämis- ja sopimuksentekomenettelyä koskevat asiakirjat vähintään seitsemän vuoden ajan siitä, kun loputkin sopimuksen kohteena olevasta määrästä on maksettu.

81 artikla

Korkojen omistusoikeus

Poiketen siitä, mitä 36 artiklassa säädetään, ohjelman rahoittamisesta yhteisölle kertyvä korko on ilmoitettava komissiolle aina maksatushakemusta komissiolle esitettäessä.

3 jakso

Arviointi ja seuranta

▼M1

82 artikla

Arviointi

1. Siirtymävaiheen tuen ja instituutioiden kehittämisen osa-alueen ohjelmista tehdään ennakkoarviointi sekä väli- ja/tai jälkiarviointi 57 artiklan mukaisesti.

2. Komissio suorittaa kaikki arvioinnit ennen hallinnointivaltuuksien myöntämistä edunsaajamaalle.

Hallinnointivaltuuksien myöntämisen jälkeen edunsaajamaa on vastuussa väliarvioinnin suorittamisesta tarvittaessa, sanotun kuitenkaan ra-

▼M1

joittamatta komission oikeutta suorittaa mitä tahansa tarpeellisiksi katsomiaan arviointeja.

Komissio on vastuussa ennakko- ja jälkiarvioinneista vielä hallinnointivaltuuksien myöntämisen jälkeenkin sanotun kuitenkaan rajoittamatta edunsaajamaan oikeutta suorittaa mitä tahansa tarpeellisiksi katsomiaan arviointeja.

3. IPA-asetuksen 22 artiklan mukaisesti arviointikertomukset on lähetettävä IPA-komitean käsiteltäviksi.

▼B

83 artikla

Seuranta

1. Hajautetussa hallinnoinnissa kansallisen IPA-koordinaattorin on 59 artiklan mukaisesti perustettava siirtymävaiheen tuen ja instituutioiden kehittämisen osa-alueen seurantakomitea, jäljempänä ”TAIB-komitea”.

2. TAIB-komitea kokoontuu edunsaajamaan tai komission aloitteesta vähintään kahdesti vuodessa. Se laatii oman työjärjestyksensä komission alakohtaisille seurantakomiteoille määrittelemän toimeksiannon mukaisesti sekä edunsaajamaan institutionaalisen, oikeudellisen ja rahoituksellisen kehyksen puitteissa. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä yhteistyössä kansallisen IPA-koordinaattorin, kansallisen valtuuttavan viranomaisen ja IPA-seurantakomitean kanssa.

3. Kansallinen IPA-koordinaattori toimii TAIB-komitean puheenjohtajana. Sen jäseniä ovat kansallinen valtuuttava viranomainen ja ohjelman tulojen ja menojen hyväksyjät, ja siihen kuuluu myös komission edustajia sekä tarvittaessa toimintarakenteen muita edustajia ja edunsaajamaan yhdessä komission kanssa nimeämiä rahoituslaitosten ja kansalaisyhteiskunnan edustajia.

4. Edellä olevan 59 artiklan 2 kohdan mukaisesti TAIB-komitea varmistuu alaansa kuuluvien ohjelmien ja toiminnan toteuttamisen tehokkuudesta ja laadusta

a) tarkastelemalla täytäntöönpanoa koskevia tilannekatsauksia, joissa on yksityiskohtaista tietoa ohjelmien rahoituksen ja toteutuksen etenemisestä;

b) tarkastelemalla ohjelmien tavoitteiden toteutumista ja saavutettuja tuloksia;

c) tarkastelemalla hankintasuunnitelmia ja asiaankuuluvia arviointisuosituksia;

d) keskustelemalla ongelmia aiheuttavista kysymyksistä ja toimista;

e) ehdottamalla korjaavia toimenpiteitä;

f) tarkastelemalla petoksia ja sääntöjenvastaisuuksia sekä esittelemällä toimenpiteitä, joita on toteutettu varojen takaisin saamiseksi ja vastaavien tapausten ehkäisemiseksi jatkossa;

g) tarkastelemalla tarkastusviranomaisen laatimaa vuotuista tarkastussuunnitelmaa sekä suoritettujen tarkastusten tuloksia ja suosituksia.

5. TAIB-komitea seuraa kaikkia tämän osa-alueen käynnissä olevia ohjelmia. Kun on kyse esimerkiksi investoinneista, varainsiirroista ja yksityistämisistä, edunsaajamaa seuraa ohjelmia niiden loppuun saakka ja ilmoittaa TAIB-komitealle ohjelmien tuloksissa ilmenevistä sellaisista muutoksista, jotka vaikuttavat merkittävästi ohjelmien vaikuttavuuteen, kestävyyteen ja omistajuuteen.

▼B

6. TAIB-komitean apuna voi olla alakohtaisia seuranta-alakomiteoita, jotka edunsaajamaa on perustanut seuraamaan tämän osa-alueen ohjelmia ja toimintaa ja jotka ryhmitellään seurattavan alan mukaan. Alakomiteat raportoivat TAIB-komitealle. Ne laativat ja vahvistavat oman työjärjestyksensä komission määrittelemän toimeksiannon mukaisesti.

84 artikla

Täytäntöönpanoa koskevat alakohtaiset vuosi- ja loppukertomukset

1. Hajautetussa hallinnoinnissa toimintarakenne lähettää alakohtaisen vuosikertomuksen komissiolle, kansalliselle IPA-koordinaattorille ja kansalliselle valtuuttavalle viranomaiselle vuosittain 30 päivään kesäkuuta mennessä.

2. Alakohtainen loppukertomus on toimitettava komissiolle, kansalliselle IPA-koordinaattorille ja kansalliselle valtuuttavalle viranomaiselle viimeistään kuuden kuukauden kuluttua ohjelman päättymisestä. Alakohtainen loppukertomus kattaa koko täytäntöönpanojakson ja sisältää viimeisimmän alakohtaisen vuosikertomuksen.

3. TAIB-komitea tarkistaa alakohtaiset kertomukset ennen niiden toimittamista komissiolle, kansalliselle IPA-koordinaattorille ja kansalliselle valtuuttavalle viranomaiselle.

4. Alakohtaisissa kertomuksissa on oltava seuraavat tiedot:

a) ohjelman, toimintalinjojen tai yksittäisten toimien täytäntöönpanossa edistymisen määrälliset ja laadulliset seikat suhteutettuna määrättyihin todennettavissa oleviin tavoitteisiin;

b) yksityiskohtaiset tiedot ohjelman rahoituksen toteutuksesta;

c) tiedot toimista, jotka toimintarakenne tai TAIB-komitea on toteuttanut täytäntöönpanon laadun ja tehokkuuden varmistamiseksi, erityisesti

   i) seuranta- ja arviointitoimet, myös tiedonkeruumenetelmät;

   ii) tiivistelmä huomattavista ongelmista ohjelman täytäntöönpanossa ja niiden johdosta mahdollisesti toteutetut toimenpiteet:

   iii) teknisen avun käyttö;

d) tiedot ohjelmasta tiedottamista ja sen tunnetuksi tekemistä koskevista toimista 62 artiklan mukaisesti.

II OSASTO

RAJATYLITTÄVÄN YHTEISTYÖN OSA-ALUE

I LUKU

Tuen kohde ja tukikelpoisuus

85 artikla

Rajatylittävän yhteistyön osa-aluetta koskevia lisämääritelmiä

Lisänä 2 artiklassa annettuihin määritelmiin ”osallistujamailla” tarkoitetaan tässä osastossa jäsenvaltioita ja/tai edunsaajamaita, jotka osallistuvat tähän osa-alueeseen kuuluvaan rajatylittävään ohjelmaan.

▼B

86 artikla

Tukialat ja -muodot

1. Rajatylittävän yhteistyön osa-alueella tukea myönnetään seuraaviin:

a) yhden tai useamman jäsenvaltion ja yhden tai useamman edunsaajamaan välinen rajatylittävä yhteistyö;

b) kahden tai useamman edunsaajamaan välinen rajatylittävä yhteistyö.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetulla yhteisön tuella pyritään vahvistamaan rajatylittävää yhteistyötä paikallisin ja alueellisin yhteisaloittein, joissa yhdistyvät ulkomaanapu sekä taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden tavoitteet. Yhteistyössä pyritään saavuttamaan erityisesti seuraavat yleisluonteiset tavoitteet:

a) kestävän taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen edistäminen raja-alueilla;

b) yhteistyö yhteisiin haasteisiin vastaamiseksi ympäristön, luonnon- ja kulttuuriperinnön, kansanterveyden sekä järjestäytyneen rikollisuuden ehkäisemisen ja torjunnan kaltaisilla aloilla;

c) tehokkaan rajavalvonnan ja rajojen turvallisuuden varmistaminen;

d) paikallistoimijoiden pienimuotoisten yhteishankkeiden edistäminen raja-alueilla.

3. Edellä 2 kohdassa lueteltuihin tavoitteisiin voidaan pyrkiä erityisesti

a) kannustamalla yrittäjyyttä ja erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten, matkailun, kulttuurin ja rajatylittävän kaupan kehittämistä;

b) kannustamalla luonnonvarojen ja kulttuurin yhteiseen suojeluun ja hallinnointiin sekä ympäristö- ja teknologiariskien ehkäisemiseen ja tehostamalla tätä toimintaa;

c) tukemalla kaupunki- ja maaseutualueiden välisiä yhteyksiä;

d) vähentämällä eristyneisyyttä helpottamalla niin liikenne-, tieto- ja viestintäverkkoihin pääsyä ja alan palvelujen saantia kuin rajatylittävien vesihuolto-, jätehuolto- ja energiajärjestelmien hyödyntämistä ja niiden tarjoamien palvelujen saantia;

e) kehittämällä yhteistyötä, valmiuksia ja infrastruktuurien yhteiskäyttöä erityisesti terveyden, kulttuurin, matkailun ja koulutuksen aloilla;

f) edistämällä oikeudellista ja hallinnollista yhteistyötä;

g) huolehtimalla rajaturvallisuudesta ja helpottamalla laillista kauppaa ja kauttakulkua niin, että samalla torjutaan salakuljetusta, laitonta kauppaa, järjestäytynyttä rikollisuutta, tartuntatauteja ja laitonta maahanmuuttoa kauttakulkusiirtolaisuus mukaan lukien;

h) rohkaisemalla rajatylittävään yhteydenpitoon alue- ja paikallistasolla vaihtotoimintaa tehostamalla ja paikallisyhteisöjen välistä talous-, sosiaali-, kulttuuri- ja koulutusalan yhteistyötä syventämällä;

i) edistämällä rajatylittäviä työmarkkinoita, paikallisia työllisyysaloitteita, sukupuolten tasa-arvoa ja yhtäläisiä mahdollisuuksia, koulutusta ja sosiaalista osallisuutta;

j) edistämällä henkilöresurssien ja infrastruktuurin yhteiskäyttöä tutkimuksen ja teknologian kehittämisen aloilla.

▼M1

4. Rajatylittävän yhteistyön osa-alueella voidaan tarvittaessa tukea myös edunsaajamaiden tukikelpoisten alueiden osallistumista Euroopan alueiden välistä yhteistyötä koskevan rakennerahastojen tavoitteen mu-

▼M1

kaisiin valtioiden ja alueiden välisiin ohjelmiin ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1638/2006 ([1]) mukaisiin merialueita koskeviin monenvälisiin ohjelmiin. Edunsaajamaiden osallistumista edellä mainittuihin ohjelmiin koskevat säännöt vahvistetaan asianomaisissa ohjelma-asiakirjoissa ja/tai asianomaisissa rahoitussopimuksissa.

▼B

87 artikla

Kumppanuus

Edellä 86 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa rajatylittävässä yhteistyössä jäsenvaltioihin ja edunsaajamaihin sovelletaan neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 ([2]) 11 artiklan 1 ja 2 kohdan säännöksiä soveltuvin osin.

88 artikla

Alueellinen tukikelpoisuus

1. Tukikelpoisia alueita 86 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetussa rajatylittävässä yhteistyössä ovat seuraavat:

a) NUTS 3 -tason alueet tai NUTS-luokituksen puuttuessa vastaavat yhteisön ja edunsaajamaiden välisillä maarajoilla sijaitsevat alueet;

b) NUTS 3 -tason alueet tai NUTS-luokituksen puuttuessa vastaavat yhteisön ja edunsaajamaiden välisillä merirajoilla sijaitsevat, pääsääntöisesti enintään 150 kilometrin päässä toisistaan sijaitsevat alueet ottaen huomioon mukautukset, joita mahdollisesti joudutaan tekemään yhteistyön johdonmukaisuuden ja jatkuvuuden varmistamiseksi.

Komissio hyväksyy yhteisössä ja edunsaajamaissa sijaitsevien tukikelpoisten alueiden luettelon välittömästi tämän asetuksen voimaantulon jälkeen. Luettelo on voimassa 1 päivästä tammikuuta 200731 päivään joulukuuta 2013.

2. Tukikelpoisia alueita 86 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetussa rajatylittävässä yhteistyössä ovat seuraavat:

a) NUTS 3 -tason alueet tai NUTS-luokituksen puuttuessa vastaavat edunsaajamaiden välisillä maarajoilla sijaitsevat alueet;

b) NUTS 3 -tason alueet tai NUTS-luokituksen puuttuessa vastaavat edunsaajamaiden välisillä merirajoilla sijaitsevat, pääsääntöisesti enintään 150 kilometrin päässä toisistaan sijaitsevat alueet ottaen huomioon mukautukset, joita mahdollisesti joudutaan tekemään yhteistyön johdonmukaisuuden ja jatkuvuuden varmistamiseksi.

Tukikelpoisten alueiden luettelo sisällytetään asianomaiseen, 94 artiklan määritelmän mukaiseen rajatylittävään ohjelmaan.

3. Edunsaajamaiden tukikelpoiset alueet kirjataan asianomaisiin ohjelma-asiakirjoihin 86 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuihin ohjelmiin osallistumista varten.

89 artikla

Menojen tukikelpoisuus

1. Tämän osa-alueen menot ovat tukikelpoisia edellyttäen, että ne on tosiasiallisesti maksettu 1 päivän tammikuuta 2007 ja viimeisintä talousarviositoumusta seuraavan kolmannen vuoden 31 päivän joulukuuta välisenä aikana, kun on kyse jäsenvaltioissa toteutettavista toimista tai niiden osista, ja että ne ovat aiheutunet rahoitussopimuksen allekirjoit-

([1]) EYVL L 310, 9.11.2006, s. 1.
([2]) EUVL L 210, 31.7.2006, s. 25.

▼B

tamisen jälkeen, kun on kyse edunsaajamaissa toteutettavista toimista tai niiden osista.

2. Edellä 34 artiklan 3 kohdassa lueteltuihin ei-tukikelpoisiin menoihin kuuluvat myös seuraavat:

a) velkojen korot;

▼M1

_____

▼B

3. Edellä olevan 34 artiklan 3 kohdasta poiketen seuraavat menot ovat tukikelpoisia:

a) arvonlisäverot seuraavin ehdoin:

i) niille ei voi saada palautusta mitään kautta;

ii) ne lankeavat todistettavasti lopullisen edunsaajan maksettavaksi; ja

iii) ne on selvästi eritelty hanke-ehdotuksessa;

b) valtioiden rajat ylittävistä rahoitustapahtumista veloitettavat maksut;

c) pankin veloittamat maksut tilien avaamisesta ja hoidosta, jos toimen täytäntöönpano edellyttää erillis(t)en tili(e)n avaamista;

d) lainopillisesta neuvonnasta perittävät maksut, notaarin palkkiot, teknisistä tai rahoitusasiantuntijoista aiheutuvat kustannukset sekä kirjanpito- ja tilintarkastusmenot, jos liittyvät suoraan yhteisrahoitettavaan toimeen ja ovat sen valmistelun tai täytäntöönpanon kannalta välttämättömiä;

e) pankin tai muun rahoituslaitoksen myöntämistä takuista aiheutuvat kulut siltä osin kuin kansallisessa tai yhteisön lainsäädännössä edellytetään vakuuden hankkimista;

f) yleiskustannukset edellyttäen, että ne perustuvat toimen täytäntöönpanon osoitettavissa oleviin reaalikustannuksiin. Keskikustannusten perusteella myönnettävä kiinteä tukiosuus voi olla enintään 25 prosenttia niistä toimen välittömistä kustannuksista, jotka voivat vaikuttaa yleiskustannusten määrään. Laskutapa on kirjattava asianmukaisesti ja sitä on tarkistettava määräajoin;

▼M1

g) maan hankinta siltä osin kuin se on enintään 10 prosenttia kyseisen toimen tukikelpoisista menoista.

▼B

4. Jäljempänä 94 artiklassa tarkoitetuissa rajatylittävissä ohjelmissa annettavan teknisen avun lisäksi seuraavat toimen valmistelusta tai täytäntöönpanosta viranomaisille aiheutuvat menot ovat tukikelpoisia:

a) muun viranomaisen kuin lopullisen edunsaajan toimen valmistelu- tai täytäntöönpanovaiheessa tarjoamien asiantuntijapalvelujen kustannukset;

b) viranomaisen, joka on itse lopullinen edunsaaja ja joka vastaa toimen toteutuksesta omaan lukuunsa ilman ulkopuolisia palveluntarjoajia, tarjoamien toimen valmisteluun tai täytäntöönpanoon liittyvien palvelujen kustannukset, jos ne ovat ylimääräisiä kustannuksia ja liittyvät yhteisrahoitettavan toimen tosiasiallisesti ja suoraan maksettuihin menoihin.

Asianomaisen viranomaisen on joko laskutettava lopullista edunsaajaa a alakohdassa tarkoitetuista kustannuksista tai näytettävä kyseiset kustannukset toteen laskua vastaavilla kirjanpitotositteilla, joiden avulla voidaan eritellä viranomaisen toimesta maksamat reaalikustannukset.

Edellä b alakohdassa tarkoitetut kustannukset on näytettävä toteen asiakirjoilla, joiden avulla viranomaisen toimesta maksamat reaalikustannukset voidaan eritellä.

▼B

5. Rajatylittäviin ohjelmiin osallistuvat maat voivat vahvistaa menojen tukikelpoisuutta koskevia täydentäviä sääntöjä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 1–4 kohdan soveltamista.

90 artikla

Tuen intensiteetti ja yhteisön rahoitusosuus

1. Tällä osa-alueella 38 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tukikelpoiset menot perustuvat joko julkisiin menoihin tai kokonaismenoihin sen mukaan, miten osallistujamaat ovat sopineet ja mitä rajatylittävässä ohjelmassa on vahvistettu.

2. Yhteisön rahoitusosuus rajatylittävissä ohjelmissa voi toimintalinjan tasolla olla enintään 85 prosenttia tukikelpoisten menojen määrästä.

3. Kutakin toimintalinjaa koskevan yhteisön rahoitusosuuden on oltava vähintään 20 prosenttia tukikelpoisista menoista.

4. Minkään toimen yhteisrahoitusosuus ei voi olla suurempi kuin kyseisen toimintalinjan yhteisrahoitusosuus.

5. Edellä 34 artiklan 4 kohdan säännösten lisäksi 89 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna tukikelpoisuusaikana

a) toimelle voidaan myöntää yhteisön tukea ainoastaan yhdestä rajatylittävästä ohjelmasta kerrallaan;

b) toimeen myönnettävän tuen arvo ei voi olla suurempi kuin siihen osoitettavien julkisten varojen kokonaismäärä.

6. Rajatylittävistä ohjelmista yrityksille perustamissopimuksen 87 artiklassa tarkoitettuna valtiontukena myönnettävän julkisen tuen osalta on noudatettava valtiontuelle asetettuja enimmäismääriä.

II LUKU

Ohjelmasuunnittelu

1 jakso

Ohjelmat

91 artikla

Rajatylittävien ohjelmien valmistelu ja hyväksyntä

1. Tukea 86 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun rajatylittävään yhteistyöhön myönnetään periaatteessa rajatylittävän yhteistyön monivuotisten ohjelmien, jäljempänä ”rajatylittävät ohjelmat”, puitteissa.

2. Rajatylittävä ohjelma laaditaan kutakin raja-aluetta tai niiden ryhmää varten NUTS 3 -tason alueita tai NUTS-luokituksen puuttuessa vastaavia alueita tarkoituksenmukaisella tavalla ryhmittämällä.

3. Osallistujamaat laativat rajatylittävät ohjelmat yhteistyössä asetuksen (EY) N:o 1083/2006 11 artiklassa tarkoitettujen kumppaneiden kanssa.

4. Osallistujamaat toimittavat yhdessä komissiolle rajatylittävää ohjelmaa koskevan ehdotuksen, johon sisältyy kaikki 94 artiklassa luetellut tiedot.

5. Komissio arvioi rajatylittävästä ohjelmasta tehdyn ehdotuksen voidakseen päättää, sisältääkö se kaikki 94 artiklassa luetellut tiedot ja edistääkö se osaltaan 5 artiklassa tarkoitetuissa monivuotisissa suuntaa-antavissa suunnitteluasiakirjoissa asetettuja tavoitteita ja painopisteitä.

▼B

Jos komissio katsoo, ettei rajatylittävä ohjelma sisällä kaikkia 94 artiklassa lueteltuja tietoja tai vastaa monivuotisten suuntaa-antavien suunnitteluasiakirjojen tavoitteita ja painopisteitä, se voi pyytää osallistujamaita toimittamaan tarvittavat lisätiedot ja tarvittaessa tekemään ohjelmaehdotukseen asiaankuuluvat muutokset.

6. Komissio hyväksyy rajatylittävän ohjelman päätöksellä.

92 artikla

Rahoitussopimukset

1. Kaikista 86 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun yhteistyön mukaisista rajatylittävistä ohjelmista tehdään komission ja kunkin ohjelmaan osallistuvan edunsaajamaan kesken monivuotinen rahoitussopimus 91 artiklan 6 kohdassa tarkoitetun päätöksen perusteella.

▼M1

Jos rajatylittävä ohjelma toteutetaan 99 artiklassa tarkoitettuina siirtymäjärjestelyinä, vuosittaiset tai monivuotiset rahoitussopimukset tehdään komission ja kunkin ohjelmaan osallistuvan edunsaajamaan kesken. Näiden rahoitussopimusten kohteena on yhteisön rahoitusosuus asianomaiselle edunsaajamaalle ja vuodelle (asianomaisille vuosille) 99 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun rahoitussuunnitelman mukaisesti.

2. Kaikista 86 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun yhteistyön mukaisista rajatylittävistä ohjelmista tehdään komission ja kunkin ohjelmaan osallistuvan edunsaajamaan kesken vuosittainen tai monivuotinen rahoitussopimus 91 artiklan 6 kohdassa tarkoitetun päätöksen perusteella. Näiden rahoitussopimusten kohteena on yhteisön rahoitusosuus asianomaiselle edunsaajamaalle ja vuodelle (asianomaisille vuosille) 94 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetun rahoitussuunnitelman mukaisesti.

▼B

93 artikla

Rajatylittävien ohjelmien tarkistus

1. Rajatylittäviä ohjelmia voidaan tarkastella uudelleen osallistujamaiden tai komission ja osallistujamaiden yhteisestä aloitteesta ja tarvittaessa niihin voidaan tehdä ohjelman jäljellä olevalle kaudelle tarkistuksia yhdessä tai useammassa seuraavista tapauksista:

a) rahoitussuunnitelman sovittamiseksi IPA-asetuksen 5 artiklassa tarkoitettuun monivuotiseen ohjeelliseen rahoituskehykseen tehtyihin tarkistuksiin;

b) merkittävien sosioekonomisten muutosten vuoksi;

c) yhteisön taikka kansallisissa tai alueellisissa painopisteissä tapahtuneiden merkittävien muutosten ottamiseksi huomioon paremmin tai eri tavalla;

d) 109 tai 141 artiklassa tarkoitetun arvioinnin perusteella;

e) täytäntöönpano-ongelmien vuoksi;

f) 100 artiklassa tarkoitettujen siirtymäjärjestelyjen päättymisen johdosta tai muun täytäntöönpanosäännöksiin tehdyn muutoksen johdosta mukaan lukien edunsaajamaan siirtyminen keskitetystä hallinnoinnista hajautettuun hallinnointiin.

2. Komissio hyväksyy tarkistetun rajatylittävän ohjelman päätöksellä, ja uusi rahoitussopimus tehdään 92 artiklassa esitetyn mukaisesti. Tarvittaessa sovelletaan IPA-asetuksen 9 artiklan 3 kohdan säännöksiä.

▼B

94 artikla

Rajatylittävien ohjelmien sisältö

1. Kuhunkin rajatylittävään ohjelmaan on sisällyttävä seuraavat tiedot:

a) luettelo ohjelman soveltamisalaan kuuluvista tukikelpoisista alueista 88 artiklan mukaisesti mukaan lukien 97 artiklassa tarkoitetut joustoalueet;

b) tilannekatsaus tukikelpoisten yhteistyöalueiden vahvuuksista ja heikkouksista sekä katsauksen perusteella määritellyt keskipitkän aikavälin tarpeet ja tavoitteet;

c) kuvaus yhteistyöstrategiasta sekä tuen painopisteistä ja tukitoimista ottaen huomioon edunsaajamaan monivuotiset suuntaa-antavat suunnitteluasiakirjat ja muut asiaankuuluvat kansalliset ja alueelliset strategia-asiakirjat sekä 109 tai 141 artiklassa tarkoitetun ennakkoarvioinnin tulokset;

d) tiedot toimintalinjoista, niihin liittyvistä toimenpiteistä ja niiden erityistavoitteista. Tavoitteet on ilmoitettava määrällisinä käyttäen rajallista määrää tuotosta ja tuloksia mittaavia indikaattoreita ja suhteellisuusperiaatteen huomioon ottaen. Indikaattoreilla on voitava mitata edistymistä lähtötilanteesta ja tavoitteiden tehokkuutta painopisteiden toteuttamisessa;

e) 89 artiklassa tarkoitetut menojen tukikelpoisuutta koskevat säännöt;

f) erityinen teknisen avun toimintalinja, johon osoitetaan enintään 10 prosenttia ohjelman yhteisrahoitusosuudesta ja joka kattaa ohjelman täytäntöönpanon valmisteluun, hallinnointiin, seurantaan, arviointiin, valvontaan ja siitä tiedottamiseen liittyvät toimet samoin kuin toimet, joilla lisätään ohjelman täytäntöönpanon hallinnollisia valmiuksia. Poikkeustapauksissa tähän toimintalinjaan voidaan yhteisön ja osallistujamaiden sopimuksesta osoittaa yli 10 prosenttia ohjelmaan osoitetusta yhteisön rahoitusosuudesta;

g) tiedot siitä, miten ohjelma täydentää liittymistä valmistelevasta tukivälineestä tai muista yhteisön välineistä rahoitettavia muita asiaankuuluvia toimenpiteitä;

h) rajatylittävän ohjelman täytäntöönpanosäännökset mukaan lukien

i) osallistujamaiden 102 artiklan ja soveltuvin osin 139 artiklan mukaisesti nimeämät rakenteet ja viranomaiset;

ii) seuranta- ja arviointijärjestelmien kuvaus;

▼M1

iii) soveltuvin osin tiedot toimivaltaisesta elimestä, joka ottaa vastaan komission suorittamat maksut, ja yhdestä tai useammasta elimestä, joka vastaa maksujen suorittamisesta lopullisille edunsaajille;

▼B

iv) soveltuvin osin kuvaus rahoitusvirtojen käyttöönottoa ja liikkeitä koskevista menettelyistä niiden läpinäkyvyyden varmistamiseksi;

v) toimet, joilla pyritään varmistamaan 62 artiklassa tarkoitettu rajatylittävästä ohjelmasta tiedottaminen ja tunnetuksi tekeminen;

vi) soveltuvin osin kuvaus komission ja osallistujamaiden sopimista sähköisen tiedonvaihdon menettelyistä.

2. Lisäksi 86 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua yhteistyötä koskevilla rajatylittävillä ohjelmilla on oltava monivuotiseen ohjeelliseen rahoituskehykseen perustuva rahoitussuunnitelma, jossa rahoitusta ei ole eritelty osallistujamaittain ja jossa esitetään taulukon muodossa kunkin monivuotisen ohjeellisen rahoituskehyksen kattaman vuoden ja kunkin toimintalinjan osalta yhteisön rahoitusosuus ja sen määrä sekä kansallisten yhteistyökumppanien rahoittama määrä.

▼B

Edellä 86 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua yhteistyötä koskevilla rajatylittävillä ohjelmilla on oltava monivuotiseen ohjeelliseen rahoituskehykseen perustuva rahoitussuunnitelma, jossa osallistujamaittain esitetään taulukon muodossa kunkin monivuotisen ohjeellisen rahoituskehyksen kattaman vuoden ja kunkin toimintalinjan osalta yhteisön rahoitusosuus ja sen määrä sekä soveltuvin osin kansallisten yhteistyökumppanien rahoittama määrä.

2 jakso

Toimet

95 artikla

Toimien valinta

1. Rajatylittävistä ohjelmista rahoitetaan yhteistoimia, jotka osallistujamaat ovat yhdessä valinneet koko tukikelpoisen alueen kattavan ehdotuspyynnön perusteella.

▼M1

Osallistujamaat voivat sopia yhteistoimista myös muutoin kuin ehdotuspyynnön perusteella. Siinä tapauksessa yhteistoimesta on oltava erillinen maininta rajatylittävässä ohjelmassa tai jos se on linjassa rajatylittävän ohjelman painopisteiden tai toimenpiteiden kanssa, se voidaan valita 110 tai 142 artiklassa tarkoitetun yhteisen seurantakomitean päätöksellä milloin tahansa ohjelman hyväksymisen jälkeen.

▼B

2. Rajatylittäviin ohjelmiin valittujen toimien edunsaajien on oltava vähintään kahdesta osallistujamaasta, jotka tekevät kussakin toimessa yhteistyötä vähintään yhdellä seuraavista osa-aloista: kehitystyö, täytäntöönpano, henkilöstön osoittaminen ja rahoitus.

▼M1

3. Edellä 86 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua yhteistyötä koskeviin rajatylittäviin ohjelmiin valittujen toimien lopullisten edunsaajien on oltava vähintään yhdestä ohjelmaan osallistuvasta jäsenvaltiosta ja yhdestä ohjelmaan osallistuvasta edunsaajamaasta.

▼B

4. Valitut toimet, jotka täyttävät edellä mainitut ehdot, voidaan toteuttaa yhdessä maassa, kunhan niiden tuottama hyöty on selvästi rajat ylittävä.

5. Kussakin ohjelmassa vahvistetaan toimien valintasäännöt, joiden tarkoituksena on estää päällekkäiset toimet eri rajatylittävissä ohjelmissa rahoitettiinpa ne sitten liittymistä valmistelevasta tukivälineestä tai jostain muusta yhteisön välineestä.

▼M1

96 artikla

Johtavan edunsaajan ja muiden lopullisten edunsaajien vastuualueet

1. Edellä 86 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua yhteistyötä koskevissa rajatylittävissä ohjelmissa toimen lopulliset edunsaajat nimeävät keskuudestaan johtavan edunsaajan ennen toimea koskevan ehdotuksen jättämistä. Johtavan edunsaajan on oltava sijoittautunut yhteen osallistujamaahan, ja se vastaa seuraavista tehtävistä:

a) se vahvistaa suhteitaan toimeen osallistuviin lopullisiin edunsaajiin koskevat järjestelyt sopimuksessa, joka sisältää muun muassa toimeen kohdennettujen varojen moitteettoman varainhoidon takaavat määräykset, mukaan lukien järjestelyt perusteettomasti maksettujen määrien takaisin perimiseksi;

b) se vastaa koko toimen täytäntöönpanon varmistamisesta;

▼M1

c) se vastaa yhteisön rahoitusosuuden siirtämisestä toimeen osallistuville lopullisille edunsaajille;

d) se varmistaa, että toimeen osallistuvien edunsaajien esittämät menot on maksettu toimen täytäntöönpanotarkoituksessa ja että menot liittyvät toimeen osallistuvien edunsaajien kesken sovittuun toimintaan;

e) se varmistaa, että 108 artiklassa tarkoitetut valvojat ovat hyväksyneet toimeen osallistuvien lopullisten edunsaajien esittämät menot.

2. Edellä 86 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettua yhteistyötä koskevissa, 99 artiklan mukaisina siirtymäjärjestelyinä täytäntöön pantavissa rajatylittävissä ohjelmissa

a) osallistuvissa jäsenvaltioissa sijaitsevat toimen lopulliset edunsaajat nimeävät keskuudestaan johtavan edunsaajan ennen toimea koskevan ehdotuksen jättämistä. Johtavan edunsaajan on oltava sijoittautunut yhteen osallistuvista jäsenvaltioista, ja se vastaa 1 kohdan a–e alakohdassa mainituista tehtävistä toimen siltä osalta, joka toteutetaan jäsenvaltioissa;

b) kussakin osallistuvassa edunsaajamaassa sijaitsevat toimen lopulliset edunsaajat nimeävät keskuudestaan johtavan edunsaajan ennen toimea koskevan ehdotuksen jättämistä. Johtavan edunsaajan on oltava sijoittautunut asianomaiseen osallistuvaan edunsaajamaahan, ja se vastaa 1 kohdan a–d alakohdassa mainituista tehtävistä toimen siltä osalta, joka toteutetaan kyseisessä maassa.

Osallistuvien jäsenvaltioiden ja edunsaajamaiden johtavat edunsaajat huolehtivat tiiviistä koordinoinnista toimen täytäntöönpanossa.

3. Edellä 86 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua yhteistyötä koskevissa rajatylittävissä ohjelmissa toimen lopulliset edunsaajat kussakin osallistuvassa edunsaajamaassa nimeävät keskuudestaan johtavan edunsaajan ennen toimea koskevan ehdotuksen jättämistä. Johtavan edunsaajan on oltava sijoittautunut asianomaiseen osallistuvaan edunsaajamaahan, ja se vastaa 1 kohdan a–d alakohdassa mainituista tehtävistä toimen siltä osalta, joka toteutetaan kyseisessä maassa.

Osallistuvien edunsaajamaiden johtavat edunsaajat huolehtivat tiiviistä koordinoinnista toimen täytäntöönpanossa.

4. Kukin toimeen osallistuva lopullinen edunsaaja vastaa ilmoittamissaan menoissa mahdollisesti ilmenevistä sääntöjenvastaisuuksista.

▼B

97 artikla

Toimien sijaintia koskevat erityisehdot

1. Toimien tai niiden osien täytäntöönpanosta aiheutuneita menoja voidaan asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa rahoittaa yhteisön varoista määrällä, joka on enintään 20 prosenttia NUTS 3 -tason alueilla tai NUTS-luokituksen puuttuessa niitä vastaavilla, ohjelman tukikelpoisten alueiden naapurialueilla toteutettavalle rajatylittävälle ohjelmalle myönnetystä rahoitusosuudesta. Poikkeustapauksissa tämä jousto voidaan komission ja osallistujamaiden sopimuksella ulottaa koskemaan NUTS 2 -tason alueita tai NUTS-luokituksen puuttuessa niitä vastaavia alueita, joilla tukikelpoiset alueet sijaitsevat.

▼M1

Ensimmäisessä alakohdassa määritellyn ohjelma-alueen ulkopuolella aiheutuneet menot voidaan hanketasolla ja poikkeustapauksissa katsoa tukikelpoisiksi, jos hankkeen tavoitteita ei olisi voitu saavuttaa ilman kyseisiä menoja.

▼B

2. Kunkin ohjelman osallistujamaiden tehtävänä on varmistaa, että kyseiset menot ovat laillisia ja asianmukaisia.

▼B

Edellä 1 kohdassa määritellyn tukikelpoisen alueen ulkopuolella toteutettavien toimien valinnan vahvistaa

a) 102 artiklassa tarkoitettu hallinnointiviranomainen niiden ohjelmien tai ohjelmien osien osalta, joita hallinnoidaan yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa;

b) 28 artiklassa tarkoitetut toimintarakenteet niiden ohjelmien tai ohjelmien osien osalta, jotka pannaan täytäntöön edunsaajamaissa hajautettua hallinnointia soveltaen;

c) komissio niiden ohjelmien tai ohjelmien osien osalta, jotka pannaan täytäntöön edunsaajamaissa keskitettyä hallinnointia soveltaen.

III LUKU

Täytäntöönpano

1 jakso

Yleiset säännökset

98 artikla

Yksityiskohtaiset täytäntöönpanosäännöt

1. Edellä 86 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetussa rajatylittävässä yhteistyössä ohjelmia hallinnoivat periaatteessa 102 artiklassa tarkoitetut viranomaiset yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa niin, että kyseisillä viranomaisilla on vastuu rajatylittävän ohjelman täytäntöönpanosta osallistuvissa jäsenvaltioissa ja edunsaajamaissa.

Rajatylittävään ohjelmaan osallistuvilla jäsenvaltioilla ja edunsaajamailla on tästä syystä oltava valmiudet panna koko ohjelma täytäntöön koko tukikelpoisella alueella tämän luvun 2 jaksossa esitetyn mukaisesti.

Ennen kuin komissio hyväksyy rajatylittävän ohjelman 91 artiklan 6 kohdan mukaisesti, se voi pyytää osallistujamailta tarpeellisiksi katsomiaan tietoja varmistuakseen 102 artiklassa tarkoitettujen viranomaisten edellytyksistä täyttää tämän luvun 2 jaksossa vahvistetut velvoitteet.

Jos rajatylittävään ohjelmaan osallistuvilla jäsenvaltioilla ja edunsaajamailla ei vielä ole valmiuksia panna koko ohjelmaa täytäntöön näiden täytäntöönpanosääntöjen mukaisesti, sovelletaan 99 artiklassa säädettyjä siirtymäjärjestelyjä.

2. Edellä 86 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun rajatylittävän yhteistyön ohjelmia hallinnoidaan keskitetysti tai hajautetusti asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 53 artiklan mukaisesti niin, että keskitetyssä hallinnoinnissa komissio vastaa ja hajautetussa hallinnoinnissa kunkin osallistujamaan kansallinen valtuuttava viranomainen ja toimintarakenteet vastaavat ohjelman täytäntöönpanosta asianomaisessa maassa.

Tällöin rajatylittävät ohjelmat pannaan täytäntöön tämän luvun 3 jakson säännösten mukaisesti.

Edellä 86 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetussa rajatylittävässä yhteistyössä tavoitteena on hajautettu hallinnointi kaikkien edunsaajamaiden osalta.

99 artikla

Siirtymäjärjestelyt

1. Jos 86 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuun rajatylittävään yhteistyöhön osallistuvilla mailla ei vielä ole valmiuksia panna koko rajatylittävää ohjelmaa täytäntöön yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa

▼B

hallinnoiden tämän luvun 2 jaksossa esitetyllä tavalla, ohjelma pannaan täytäntöön tässä artiklassa säädettyjen siirtymäjärjestelyjen mukaisesti.

2. Rajatylittävän ohjelman 94 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetussa rahoitussuunnitelmassa on oltava

a) kaikki osallistuvat jäsenvaltiot kattava taulukko ja

b) kullekin osallistuvalle edunsaajamaalle oma taulukko.

3. Osallistuvia jäsenvaltioita koskeva rajatylittävän ohjelman osa pannaan täytäntöön tämän luvun 2 jaksossa esitetyn mukaisesti.

Osallistuvia edunsaajamaita koskeva rajatylittävän ohjelman osa pannaan täytäntöön tämän luvun 3 jaksossa esitetyn mukaisesti 142 artiklaa lukuun ottamatta. Asiassa sovelletaan yhteistä seurantakomiteaa koskevia 110 artiklan säännöksiä.

4. Rajatylittävään ohjelman 94 artiklan 1 kohdan h alakohdassa tarkoitetuissa täytäntöönpanosäännöksissä tehdään ero osallistuviin jäsenvaltioihin ja osallistuviin edunsaajamaihin sovellettavien sääntöjen välillä.

5. Sen jälkeen, kun yhteistoimet on valittu 95 artiklan säännösten mukaisesti, hallinnointiviranomainen myöntää avustuksen osallistuvien jäsenvaltioiden johtavalle edunsaajalle.

Hajautetussa hallinnoinnissa osallistuvien edunsaajamaiden toimintarakenteet myöntävät avustukset kulloisenkin maan johtavalle edunsaajalle.

Keskitetyssä hallinnoinnissa komissio myöntää avustuksen kunkin osallistuvan edunsaajamaan johtavalle edunsaajalle.

100 artikla

Siirtymäjärjestelyjen päättäminen

1. Sitten kun osallistujamaat ovat valmiita siirtymään täytäntöönpanon osalta 98 artiklan 1 kohdassa esitettyyn hallinnointiin yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa, ne toimittavat komissiolle tarkistetun rajatylittävän ohjelman, johon sisältyy monivuotiseen ohjeelliseen rahoituskehykseen perustuva rahoitussuunnitelma seuraaville kolmelle vuodelle sekä hallinnointi- ja valvontajärjestelmien tarkistettu kuvaus, jonka tueksi on 117 artiklan mukaisesti esitettävä tarkistettu kertomus ja lausunto.

Komissio tarkastelee rajatylittävää ohjelmaa uudestaan ja arvioi 117 artiklan mukaisesti toimitetut asiakirjat. Se päättää ohjelmaa muuttavan uuden päätöksen tekemisestä, jotta ohjelma voidaan panna täytäntöön 98 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen järjestelyjen mukaisesti.

2. Osallistuvia edunsaajamaita koskevaan ohjelman osaan siirtymäjärjestelyjen aikana tehtyjen talousarviositoumusten täytäntöönpanoa jatketaan 99 artiklassa esitetyn mukaisesti.

2 jakso

Edunsaajamaiden ja jäsenvaltioiden väliset rajatylittävät ohjelmat

1 alajakso

Hallinnointi- ja valvontajärjestelmät

101 artikla

Yleiset periaatteet

Osallistujamaiden luomissa rajatylittävien ohjelmien hallinnointi- ja valvontajärjestelmissä on

a) määriteltävä hallinnointiin ja valvontaan osallistuvien elinten tehtävät ja tehtävien jako kunkin elimen sisällä;

▼B

b) noudatettava tehtävien eriyttämisen periaatetta kyseisten elinten välillä ja niiden sisällä;

c) luotava menettelyt rajatylittävässä ohjelmassa ilmoitettujen menojen oikeellisuuden ja asianmukaisuuden varmistamiseksi;

d) luotava sähköisessä muodossa olevat luotettavat järjestelmät tilinpitoa, seurantaa ja taloudellista raportointia varten;

e) luotava raportointi- ja seurantajärjestelmä, jos vastuullinen elin delegoi tehtäviä toiselle elimelle;

f) luotavat järjestelyt järjestelmien toiminnan tarkastamiseksi;

g) luotava järjestelmät ja menettelyt asianmukaisen kirjausketjun turvaamiseksi;

h) luotava raportointi- ja seurantamenettelyt sääntöjenvastaisuuksia ja aiheettomasti maksettujen summien takaisinperintää varten.

102 artikla

Viranomaisten nimeäminen

1. Rajatylittävään ohjelmaan osallistuvien maiden on nimettävä yksi yhteinen hallinnointiviranomainen, todentamisviranomainen ja tarkastusviranomainen, joiden on kaikkien sijaittava yhdessä rajatylittävään ohjelmaan osallistuvassa jäsenvaltiossa. Todentamisviranomainen vastaanottaa komission maksut ja pääsääntöisesti suorittaa ne johtavalle edunsaajalle 104 artiklassa säädetyn mukaisesti.

Hallinnointiviranomaisen on ohjelmaan osallistuvia maita kuultuaan perustettava yhteinen tekninen sihteeristö. Yhteinen tekninen sihteeristö avustaa hallinnointiviranomaista ja 110 artiklassa tarkoitettua yhteistä seurantakomiteaa sekä tarvittaessa tarkastusviranomaista ja todentamisviranomaista näiden hoitaessa tehtäviään.

Yhteinen tekninen sihteeristö voi perustaa sivupisteitä muihin osallistujamaihin.

2. Rajatylittävän ohjelman tarkastusviranomaisen apuna toimii tarkastajaryhmä, johon kuuluu edustaja kustakin rajatylittävään ohjelmaan osallistuvasta maasta ja joka vastaa 105 artiklassa säädetyistä tehtävistä. Tarkastajaryhmä on perustettava viimeistään kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun päätös rajatylittävän ohjelman hyväksymisestä on tehty. Ryhmä laatii oman työjärjestyksensä. Sen puheenjohtajana toimii rajatylittävän ohjelman tarkastusviranomainen.

Osallistujamaat voivat yksimielisesti päättää, että tarkastusviranomaisella on valtuudet suorittaa 105 artiklassa säädetyt tehtävät ohjelman koko soveltamisalueella suoraan ilman ensimmäisessä alakohdassa määriteltyä tarkastajaryhmää.

Tarkastajien on oltava riippumattomia 108 artiklassa tarkoitetusta valvontajärjestelmästä.

3. Kunkin rajatylittävään ohjelmaan osallistuvan maan on nimettävä edustajia 110 artiklassa tarkoitettuun yhteiseen seurantakomiteaan.

4. Jos jokin välittävä elin suorittaa yhden tai useamman hallinnointiviranomaisen tai todentamisviranomaisen tehtävän, sitä koskevat järjestelyt on kirjattava.

Kyseiseen välittävään elimeen sovelletaan hallinnointiviranomaista, tarkastusviranomaista ja todentamisviranomaista koskevia tämän asetuksen säännöksiä.

▼B

103 artikla

Hallinnointiviranomaisen tehtävät

1. Hallinnointiviranomainen vastaa rajatylittävän ohjelman hallinnoinnista ja täytäntöönpanosta moitteettoman varainhoidon periaatetta noudattaen, ja sen tehtävänä on erityisesti

a) varmistaa, että rahoitettavat toimet valitaan rajatylittävään ohjelmaan sovellettavien kriteereiden perusteella ja että ne noudattavat asiassa sovellettavia yhteisön ja kansallisia sääntöjä koko täytäntöönpanoajan;

b) varmistaa, että käytössä on tietokoneistettu järjestelmä rajatylittävän ohjelman kutakin toimea koskevan kirjanpitoaineiston tallentamiseksi ja säilyttämiseksi ja että varainhoitoa, seurantaa, todentamista, tarkastamista ja arviointia varten tarvittavat täytäntöönpanotiedot kerätään;

▼M1

c) todentaa menojen asianmukaisuus. Tätä tarkoitusta varten asetuksen (EY) N:o 1828/2006 13 artiklan säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin. Hallinnointiviranomaisen on varmistauduttava siitä, että 108 artiklassa tarkoitettu valvoja on hyväksynyt kunkin toimeen osallistuvan lopullisen edunsaajan menot;

▼B

d) varmistaa, että toimet toteutetaan julkisia hankintoja koskevien 121 artiklan säännösten mukaisesti;

e) varmistaa, että lopullisilla edunsaajilla ja muilla toimen täytäntöönpanoon osallistuvilla elimillä on joko erillinen kirjanpitojärjestelmä tai tarkoituksenmukainen kirjanpitokoodi kaikille toimeen liittyville tapahtumille, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kansallisten kirjanpitosääntöjen soveltamista;

f) varmistaa, että rajatylittävät ohjelmat arvioidaan 109 artiklan säännösten mukaisesti;

g) luoda menettelyt, joilla varmistetaan, että kaikki asianmukaisen kirjausketjun turvaamiseksi tarvittavat, menoja ja tarkastuksia koskevat asiakirjat säilytetään 134 artiklan vaatimusten mukaisesti;

h) varmistaa, että todentamisviranomainen saa kaikki todentamista varten tarvittavat tiedot menoja koskevista menettelyistä ja tarkastuksista;

i) ohjata yhteisen seurantakomitean työtä ja toimittaa sille sellaiset asiakirjat, joita tarvitaan rajatylittävän ohjelman täytäntöönpanon laadulliseen seurantaan ohjelman erityistavoitteet huomioon ottaen;

j) laatii 112 artiklassa tarkoitetut täytäntöönpanoa koskevat vuosi- ja loppukertomukset ja toimittaa ne komissiolle sen jälkeen, kun yhteinen seurantakomitea on ne hyväksynyt;

k) varmistaa, että 62 artiklassa säädettyjä tiedottamista ja tunnetuksi tekemistä koskevia vaatimuksia noudatetaan.

2. Hallinnointiviranomaisen on vahvistettava kunkin toimen täytäntöönpanojärjestelyt tarvittaessa yhteisymmärryksessä johtavan edunsaajan kanssa.

104 artikla

Todentamisviranomaisen tehtävät

Rajatylittävän ohjelman todentamisviranomaisen vastuulla on erityisesti

a) laatia todennetut menoilmoitukset ja maksatushakemukset sekä toimittaa ne komissiolle;

▼B

b) varmistaa, että

i) menoilmoitus on todenmukainen ja laadittu luotettavan kirjanpitojärjestelmän ja todennettavissa olevien tositteiden perusteella;

ii) ilmoitetut menot ovat asiassa sovellettavien yhteisön ja kansallisten sääntöjen mukaiset ja aiheutuneet ohjelmaan sovellettavien kriteerien perusteella rahoitettaviksi valituista toimista, jotka ovat yhteisön ja kansallisten sääntöjen mukaiset;

c) varmistaa, että se on saanut hallinnointiviranomaiselta todentamista varten riittävät tiedot menoilmoituksiin sisältyviä menoja koskevista menettelyistä ja tarkastuksista;

d) ottaa todentamisessa huomioon kaikkien tarkastusviranomaisen tekemien tai sen vastuulla tehtyjen tarkastusten tulokset;

e) säilyttää sähköisessä muodossa komissiolle ilmoitettuja menoja koskeva kirjanpitoaineisto. Hallinnointiviranomaisten ja tarkastusviranomaisten on päästävä käsiksi näihin tietoihin. Todentamisviranomaisen on kirjallisesta pyynnöstä toimitettava nämä tiedot komissiolle kymmenen työpäivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta tai muun sovitun ajan kuluessa asiakirjojen tai paikalla tehtävien tarkastusten suorittamista varten;

f) pitää kirjaa takaisin perittävistä määristä ja määristä, jotka on poistettu johonkin toimeen osoitetun rahoitusosuuden täysimääräisen tai osittaisen peruuttamisen johdosta. Takaisin perityt määrät palautetaan Euroopan unionin yleiseen talousarvioon ennen rajatylittävän ohjelman päättymistä vähentämällä ne seuraavasta menoilmoituksesta;

▼M1

g) lähettää komissiolle kunkin vuoden 31 päivään maaliskuuta mennessä ilmoitus, jossa eritellään kunkin rajatylittävän ohjelman toimintalinjan osalta seuraavat:

i) toimeen osoitetun julkisen rahoitusosuuden täysimääräisen tai osittaisen peruuttamisen johdosta edeltävänä vuonna toimitetuista menoilmoituksista poistetut määrät;

ii) edeltävän vuoden aikana toimitetuista menoilmoituksista vähennetyt, takaisin perityt määrät;

iii) ilmoitus takaisin perittävistä määristä edeltävän vuoden 31 päivänä joulukuuta perintämääräyksen antamisvuoden mukaan jaoteltuina;

iv) luettelo määristä, joiden osalta edeltävän vuoden aikana todettiin, ettei niitä voida periä takaisin, tai joita ei odoteta saatavan perittyä takaisin, perintämääräyksen antamisvuoden mukaan jaoteltuina.

Sovellettaessa i, ii ja iii alakohtaa komissiolle tämän asetuksen 138 artiklan 2 kohdan mukaisesti asetuksen (EY) N:o 1828/2006 28 artiklan nojalla ilmoitettuihin sääntöjenvastaisuuksiin liittyvät kokonaismäärät on ilmoitettava kunkin toimintalinjan osalta.

Sovellettaessa iv alakohtaa komissiolle tämän asetuksen 138 artiklan 2 kohdan mukaisesti asetuksen (EY) N:o 1828/2006 28 artiklan nojalla ilmoitettuun sääntöjenvastaisuuteen liittyvät määrät on yksilöitävä kyseisen sääntöjenvastaisuuden viitenumerolla tai muulla soveltuvalla menetelmällä.

Todentamisviranomaisen on ilmoitettava kunkin iv alakohdassa tarkoitetun määrän osalta, vaatiiko se yhteisön osuuden kattamista Euroopan unionin yleisestä talousarviosta.

Jos komissio ei ole vuoden kuluessa ilmoituksen toimitusajankohdasta pyytänyt tämän asetuksen 114 artiklan 2 kohdan soveltamiseen liittyviä tietoja, ilmoittanut osallistujamaille kirjallisesti aikeestaan aloittaa kyseistä määrää koskeva tutkimus tai pyytänyt osallistuja-

▼M1

maita jatkamaan takaisinperintämenettelyä, yhteisön osuus katetaan Euroopan unionin yleisestä talousarviosta.

Yhden vuoden määräaikaa ei sovelleta, jos on kyse epäillystä tai todetusta petoksesta.

▼B

105 artikla

Tarkastusviranomaisen tehtävät

1. Rajatylittävän ohjelman tarkastusviranomainen on toiminnallisesti riippumaton hallinnointiviranomaisesta ja todentamisviranomaisesta, ja sen vastuulla on erityisesti

a) varmistaa, että rajatylittävän ohjelman hallinnointi- ja valvontajärjestelmän tehokkaan toiminnan varmistamiseksi tehdään tarkastuksia;

b) varmistaa, että ilmoitettujen menojen varmentamiseksi tehdään toimia koskevia tarkastuksia tarkoituksenmukaisen otannan pohjalta;

c) rajatylittävän ohjelman hyväksymistä seuraavan vuoden ja neljännen viimeisintä talousarviositoumusta seuraavan vuoden väliseltä ajalta kunkin vuoden 31 päivään joulukuuta mennessä

   i) toimittaa komissiolle vuotuinen tarkastuskertomus, jossa esitetään kyseisen vuoden 30 päivänä kesäkuuta päättyvän kahdentoista kuukauden jakson aikana suoritettujen tarkastusten havainnot sekä ohjelman hallinnointi- ja valvontajärjestelmissä mahdollisesti havaitut puutteet. Ensimmäinen kertomus, joka on toimitettava ohjelman hyväksymistä seuraavan vuoden 31 päivään joulukuuta mennessä, kattaa ajanjakson, joka ulottuu ohjelman hyväksymisvuoden 1 päivästä tammikuuta ohjelman hyväksymistä seuraavan vuoden 30 päivään kesäkuuta. Viimeisintä talousarviositoumusta seuraavan neljännen vuoden 1 päivän heinäkuuta jälkeen suoritettuja tarkastuksia koskevat tiedot on esitettävä lopullisessa tarkastuskertomuksessa, joka toimitetaan tämän kohdan d alakohdassa tarkoitetun päättämisilmoituksen tueksi. Kertomuksen on perustuttava järjestelmästä ja toimista tämän kohdan a ja b alakohdan nojalla suoritettaviin tarkastuksiin;

   ii) antaa sen vastuulla suoritetun valvonnan ja tarkastusten pohjalta lausunto siitä, onko hallinnointi- ja valvontajärjestelmän toiminta tehokasta niin, että komissio saa kohtuullisen varmuuden esitettyjen menoilmoitusten oikeellisuudesta ja sitä kautta kohtuullisen varmuuden ilmoituksen perustana olevien tapahtumien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.

   Jos useampaan liittymistä valmistelevasta tukivälineestä rahoitettavaan rajatylittävään ohjelmaan sovelletaan yhteistä järjestelmää, i alakohdassa tarkoitetut tiedot voidaan koota yhteen kertomukseen ja ii alakohdan mukaisesti annettu lausunto ja ilmoitus voivat kattaa kaikki kyseeseen tulevat rajatylittävät ohjelmat;

d) antaa komissiolle viimeisintä talousarvioilmoitusta seuraavan viidennen vuoden ►M1 31 päivään maaliskuuta ◄ mennessä ohjelman päättämistä koskeva ilmoitus, jossa arvioidaan loppuerän maksatushakemuksen oikeellisuus sekä lopullisen menoilmoituksen, jonka tueksi toimitetaan lopullinen tarkastuskertomus, perustana olevien tapahtumien laillisuus ja asianmukaisuus. Päättämisilmoituksen on perustuttava kaikkeen tarkastusviranomaisen suorittamaan tai sen vastuulla suoritettuun tarkastustoimintaan.

2. Tarkastusviranomaisen on varmistettava, että tarkastuksessa otetaan huomioon kansainvälisesti hyväksytyt tarkastusstandardit.

3. Jos 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetun tarkastuksen ja valvonnan suorittaa jokin muu elin kuin tarkastusviranomainen, tarkastusviranomaisen on huolehdittava siitä, että kyseiset elimet ovat vaaditulla tavalla toiminnallisesti riippumattomia.

▼B

4. Jos hallinnointi- tai valvontajärjestelmissä havaitut puutteet tai menoissa havaitut sääntöjenvastaisuudet ovat sellaisia, ettei vakiomuotoista lausuntoa ole mahdollista antaa 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua vuosittain annettavaa lausuntoa varten tai 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetussa päättämisilmoituksessa, tarkastusviranomaisen on perusteltava asia sekä arvioitava ongelman laajuus ja sen rahoitusvaikutukset.

106 artikla

Kirjausketju

Edellä 105 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuissa tarkastuksissa rajatylittävän ohjelman kirjausketju katsotaan riittäväksi, jos se täyttää seuraavat kriteerit:

a) se mahdollistaa komissiolle todennettujen kokonaismäärien sekä todentamisviranomaisen, hallinnointiviranomaisen, välittävien elinten ja johtavien edunsaajien hallussa olevien yksityiskohtaisen kirjanpitoaineiston ja tositteiden täsmäyttämisen rajatylittävän ohjelman yhteisrahoitettavien toimien osalta;

b) sen avulla voidaan tarkistaa, että julkisista varoista maksettava osuus on maksettu johtavalle edunsaajalle ja kullekin lopulliselle edunsaajalle;

c) sen avulla voidaan tarkistaa, että rajatylittävän ohjelman yhteisen seurantakomitean määrittelemiä valintakriteerejä on noudatettu;

d) se sisältää kunkin toimen osalta tekniset eritelmät, rahoitussuunnitelman, avustuksen myöntämistä koskevat asiakirjat, julkisia hankintoja koskevien menettelyjen asiakirjat, edistymiskertomukset sekä tehdyistä tarkastuksista laaditut raportit.

107 artikla

Toimien tarkastukset

1. Edellä 105 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetut tarkastukset tehdään rajatylittävän ohjelman hyväksymistä seuraavan vuoden 1 päivästä heinäkuuta alkaen kahdentoista kuukauden välein toimissa, jotka on valittu tarkastusviranomaisen yhdessä komission kanssa laatiman tai hyväksymän otantamenetelmän mukaisesti.

Tarkastukset tehdään paikalla lopullisen edunsaajan hallussa olevien asiakirjojen ja kirjanpidon perusteella.

Osallistujamaiden on varmistettava, että tarkastukset jakautuvat tarkoituksenmukaisesti koko täytäntöönpanojaksolle.

2. Tarkastuksissa varmistetaan seuraavien ehtojen täyttyminen:

a) toimi täyttää rajatylittävän ohjelman valintakriteerit, se on pantu täytäntöön hyväksymispäätöksen mukaisesti, ja se täyttää sen toiminnallisuutta ja käyttöä koskevat vaatimukset tai sille asetetut tavoitteet;

b) ilmoitetut menot vastaavat lopullisen edunsaajan kirjanpitoa ja sen hallussa olevia tositteita;

c) lopullisen edunsaajan ilmoittamat menot ovat yhteisön ja kansallisten sääntöjen mukaisia;

d) julkinen rahoitusosuus on maksettu lopulliselle edunsaajalle 40 artiklan 9 kohdan mukaisesti.

3. Jos näyttää siltä, että havaitut ongelmat ovat järjestelmästä johtuvia ja että ne ovat tästä syystä riski rajatylittävän ohjelman muille toimille, tarkastusviranomaisen on huolehdittava tarkemmista tutkimuksista, tarvittaessa myös lisätarkastuksista, ongelmien laajuuden määrittämiseksi. Asianomaisten viranomaisten on toteutettava tarvittavat ehkäisy- ja korjaustoimenpiteet.

▼B

4. Johtavien edunsaajien lopullisessa menoselvityksessä ilmoittamista ja komissiolle todennetuista kokonaismenoista vähintään 5 prosenttia on tarkistettava 2 kohdan mukaisesti ennen rajatylittävän ohjelman päättämistä.

108 artikla

Valvontajärjestelmä

1. Voidakseen vahvistaa menot kunkin osallistujamaan on perustettava valvontajärjestelmä, jonka avulla on mahdollista varmentaa yhteisesti rahoitettavien tuotteiden ja palvelujen toimittaminen, sen alueella toteutettujen toimien tai niiden osien osalta ilmoitettujen menojen asianmukaisuus sekä se, että menot ja niihin liittyvät toimet tai niiden osat ovat yhteisön ja asianomaisen osallistujamaan kansallisten sääntöjen mukaisia.

Tätä varten kunkin osallistujamaan on nimettävä valvojat, joiden tehtävänä on varmentaa kunkin toimeen osallistuvan lopullisen edunsaajan ilmoittamien menojen laillisuus ja asianmukaisuus. Osallistujamaat voivat päättää nimetä yhden yhteisen valvojan koko ohjelma-alueelle.

Jos yhteisesti rahoitettavien tuotteiden tai palvelujen toimitus on varmennettavissa ainoastaan koko toimen osalta, varmennuksen suorittaa sen osallistujamaan valvoja, jossa johtava edunsaaja sijaitsee, tai hallinnointiviranomainen.

▼M1

2. Kunkin osallistujamaan on varmistettava, että valvojat voivat vahvistaa menot kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun lopullinen edunsaaja on ne ilmoittanut valvojille.

▼B

2 alajakso

Arviointi ja seuranta

109 artikla

Arviointi

1. Arvioinnilla pyritään parantamaan yhteisön varoilla rahoitettavan tuen laatua, tuloksellisuutta ja johdonmukaisuutta sekä rajatylittävien ohjelmien strategiaa ja täytäntöönpanoa ottaen huomioon kestävän kehityksen tavoitteen sekä ympäristövaikutuksia ja strategista ympäristöarviointia koskevan yhteisön lainsäädännön.

2. Osallistujamaiden on yhdessä tehtävä ennakkoarviointi kustakin rajatylittävästä ohjelmasta.

Ennakkoarviointien tavoitteena on optimoida rajatylittäviä ohjelmia koskevien budjettivarojen jako ja parantaa ohjelmasuunnittelun laatua. Niissä on määriteltävä ja arvioitava eroavuudet, jälkeenjääneisyys, kehityspotentiaali, asetetut tavoitteet, odotetut tulokset, määrälliset tavoitteet, johdonmukaisuus asiaa koskevien monivuotisten suuntaa-antavien suunnitteluasiakirjojen kanssa, yhteisön tuottama lisäarvo, aiemmista ohjelmasuunnittelusta saadut kokemukset sekä täytäntöönpanoa, seurantaa, arviointia ja varainhoitoa koskevien menettelyjen laatu.

Ennakkoarvioinnista tehdään liite rajatylittävään ohjelmaan.

3. Osallistujamaiden on ohjelmakauden aikana tehtävä rajatylittävän ohjelman seurantaan liittyviä arviointeja erityisesti, jos seurannassa paljastuu merkittävää etääntymistä alkuperäisistä tavoitteista tai jos rajatylittäviin ohjelmiin on ehdotettu tarkistuksia. Tulokset on toimitettava rajatylittävän ohjelman yhteiselle seurantakomitealle ja komissiolle.

Jos tulokset viittaavat siihen, että ohjelman vielä toteuttamatonta osaa olisi aiheellista tarkistaa 93 artiklassa esitetyllä tavalla, niitä käsitellään

▼B

IPA-komiteassa tarkistetun rajatylittävän ohjelman esittämisen yhteydessä.

4. Arvioinnit on annettava sellaisten sisäisten tai ulkoisten asiantuntijoiden tai elinten tehtäväksi, jotka ovat toiminnallisesti riippumattomia 102 artiklassa tarkoitetuista todentamis- ja tarkastusviranomaisista. Tulokset on julkaistava asiakirjojen julkisuutta koskevien sääntöjen mukaisesti.

5. Arvioinnit rahoitetaan 94 artiklan 1 kohdan f alakohdassa tarkoitetun teknisen avun määrärahoista.

110 artikla

Yhteinen seurantakomitea

1. Osallistujamaiden on perustettava yhteinen seurantakomitea kullekin rajatylittävälle ohjelmalle kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona niille on ilmoitettu rajatylittävän ohjelman hyväksymispäätöksestä.

Yhteinen seurantakomitea kokoontuu osallistujamaiden tai komission aloitteesta vähintään kahdesti vuodessa.

Jos rajatylittävä ohjelma toteutetaan 99 artiklassa tarkoitettuina siirtymäjärjestelyinä, yhteinen seurantakomitea toimii 59 artiklassa tarkoitettuna alakohtaisena seurantakomiteana niissä edunsaajamaissa, joissa tuki pannaan täytäntöön hajautetusti.

2. Kukin yhteinen seurantakomitea laatii työjärjestyksensä osallistujamaiden institutionaalisissa, oikeudellisissa ja varainhoidollisissa puitteissa ja komission yhteiselle seurantakomitealle vahvistamaa toimeksiantoa noudattaen voidakseen hoitaa tämän asetuksen mukaiset tehtävänsä. Yhteinen seurantakomitea vahvistaa työjärjestyksensä yhteisymmärryksessä hallinnointiviranomaisen kanssa tai, jos ohjelma pannaan täytäntöön 99 artiklassa tarkoitettuina siirtymäjärjestelyinä, osallistujamaan/-maiden kansallis(t)en IPA-koordinaattorin/-koordinaattoreiden kanssa.

3. Yhteisen seurantakomitean puheenjohtajana toimii jonkin osallistujamaan tai hallinnointiviranomaisen edustaja.

Komitean kokoonpanosta 102 artiklan 3 kohdan mukaisesti päättäessään osallistujamaat ottavat asianmukaisella tavalla huomioon 87 artiklan säännökset.

4. Komissio osallistuu yhteisen seurantakomitean työhön neuvonantajan ominaisuudessa. Euroopan investointipankin ja Euroopan investointirahaston edustajat voivat osallistua neuvonantajina niihin rajatylittäviin ohjelmiin, joiden rahoitukseen investointipankki ja -rahasto osallistuvat.

5. Yhteisen seurantakomitean on varmistettava rajatylittävän ohjelman täytäntöönpanon tehokkuus ja laatu seuraavasti:

a) sen on tutkittava ja hyväksyttävä rajatylittävästä ohjelmasta rahoitettavien toimien valintakriteerit ja hyväksyttävä kyseisiin kriteereihin ohjelmasuunnittelun tarpeiden perusteella mahdollisesti tehtävät tarkistukset;

b) sen on määräajoin tarkasteltava edistymistä rajatylittävän ohjelman erityistavoitteiden saavuttamisessa hallinnointiviranomaisen toimittamien asiakirjojen perusteella tai 99 artiklassa tarkoitettuina siirtymäjärjestelyinä toteutettujen ohjelmien tapauksessa osallistuvien edunsaajamaiden toimintarakenteiden toimittamien asiakirjojen perusteella;

c) sen on tarkasteltava täytäntöönpanon tuloksia, erityisesti kullekin toimintalinjalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja 57 artiklan 4 kohdassa ja 109 artiklassa tarkoitettuja arviointeja;

▼B

d) sen on tutkittava ja hyväksyttävä 112 artiklassa tarkoitetut täytäntöönpanoa koskevat vuosi- ja loppukertomukset, ja 99 artiklassa tarkoitettuina siirtymäjärjestelyinä toteutettavien ohjelmien tapauksessa sen on tarkasteltava 144 artiklassa tarkoitetut kertomukset;

e) sille on tiedotettava 105 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetusta vuosittaisesta tarkastuskertomuksesta ja 99 artiklassa tarkoitettuina siirtymäjärjestelyinä toteutettavien ohjelmien tapauksessa 29 artiklan 2 kohdan b alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetu(i)sta tarkastustoiminnan vuosiraport(e)ista sekä kaikista asiaa koskevista huomautuksista, joita komissio mahdollisesti esittää kertomuksiin perehdyttyään;

f) sen on vastattava toimien valinnasta, mutta se voi delegoida tämän tehtävän ohjauskomitealle, joka raportoi sille takaisin;

g) se voi ehdottaa mitä tahansa rajatylittävän ohjelman tarkistusta tai tarkastelua, joka auttaa saavuttamaan 86 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut tavoitteet tai parantamaan ohjelman hallinnointia varainhoito mukaan lukien;

h) sen on tutkittava ja hyväksyttävä kaikki rajatylittävän ohjelman sisällön muuttamista koskevat ehdotukset.

111 artikla

Seurantajärjestelyt

1. Hallinnointiviranomaisen ja yhteisen seurantakomitean on varmistettava rajatylittävän ohjelman täytäntöönpanon laatu.

2. Hallinnointiviranomaisen ja yhteisen seurantakomitean on huolehdittava seurannasta rahoitusindikaattoreiden sekä 94 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettujen indikaattoreiden perusteella.

3. Komission ja 102 artiklassa tarkoitettujen viranomaisten välinen seurantaan liittyvä tiedonvaihto tapahtuu sähköisesti.

112 artikla

Täytäntöönpanoa koskeva vuosikertomus ja loppukertomus

1. Hallinnointiviranomaisen on kunkin vuoden 30 päivään kesäkuuta mennessä toimitettava komissiolle rajatylittävän ohjelman täytäntöönpanoa koskeva vuosikertomus, jonka yhteinen seurantakomitea on hyväksynyt. Ensimmäinen vuosikertomus on toimitettava toisena ohjelman hyväksymistä seuraavana vuotena.

Hallinnointiviranomaisen on toimitettava rajatylittävän ohjelman täytäntöönpanoa koskeva loppukertomus viimeisintä talousarviositoumusta seuraavan ►M1 viidennen vuoden 31 päivään maaliskuuta ◄ mennessä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa kertomuksissa on oltava seuraavat tiedot:

a) rajatylittävän ohjelman ja painopisteiden täytäntöönpanossa saavutettu edistys suhteessa niiden todennettavissa oleviin erityistavoitteisiin ja ilmaistuna määrällisesti aina, kun se on mahdollista, 94 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuja toimintalinjatason indikaattoreita käyttäen;

b) rajatylittävän ohjelman rahoituksen toteutuminen toimintalinjoittain eriteltyinä:

▼M1

i) lopullisen edunsaajan maksamat menot, jotka sisältyvät hallinnointiviranomaiselle toimitettuihin maksatushakemuksiin, ja vastaava julkinen rahoitusosuus;

▼B

ii) komissiolta saatujen maksujen kokonaismäärä ja 111 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut rahoitusindikaattorit määrällisesti ilmaistuina; ja

iii) maksujen suorittamisesta edunsaajille vastaavan elimen maksamat menot;

c) hallinnointiviranomaisen tai yhteisen seurantakomitean täytäntöönpanon laadun ja tehokkuuden varmistamiseksi toteuttamat toimenpiteet, erityisesti seuraavat:

i) seuranta- ja arviointitoimet, tietojenkeruumenetelmät mukaan lukien;

ii) yhteenveto rajatylittävän ohjelman täytäntöönpanossa mahdollisesti esiintyneistä merkittävistä ongelmista ja toteutetuista toimenpiteistä, tarvittaessa 113 artiklan nojalla annettujen huomautusten johdosta toteutetut toimenpiteet mukaan lukien;

iii) teknisen avun käyttö;

d) toimenpiteet rajatylittävästä ohjelmasta tiedottamiseksi ja sen tunnetuksi tekemiseksi;

e) tiedot yhteisön lainsäädännön noudattamiseen liittyvistä merkittävistä ongelmista, joita on esiintynyt rajatylittävän ohjelman täytäntöönpanossa, ja niiden korjaamiseksi toteutetut toimenpiteet;

f) hallinnointiviranomaisen tai muun viranomaisen käyttöön 138 artiklassa tarkoitettujen rahoituskorjausten johdosta saatetun tuen käyttö rajatylittävän ohjelman täytäntöönpanokaudella;

g) 99 artiklassa tarkoitettuina siirtymäjärjestelyinä toteutettujen ohjelmien tapauksessa edistyminen siirtymisessä täytäntöönpanon hallinnointiin yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa rajatylittävän ohjelman koko alueella.

Tämän kohdan a–g alakohdassa tarkoitetut tiedot voidaan tarvittaessa toimittaa tiivistelmän muodossa.

Edellä c ja f alakohdassa tarkoitettuja tietoja ei tarvitse toimittaa, jos aiempaan kertomukseen nähden ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.

3. Komissio ilmoittaa osallistujamaille näkemyksensä hallinnointiviranomaisen sille toimittaman täytäntöönpanoa koskevan vuosikertomuksen sisällöstä kolmen kuukauden kuluessa kertomuksen vastaanottamisesta. Rajatylittävän ohjelman loppukertomuksen osalta määräaika on enintään viisi kuukautta kertomuksen vastaanottamisesta. Jos komissio ei reagoi säädetyssä määräajassa, sen katsotaan hyväksyneen kertomuksen.

113 artikla

Ohjelmien vuotuinen tarkastelu

1. Täytäntöönpanon parantamiseksi komissio ja hallinnointiviranomainen tarkastelevat vuosittain rajatylittävän ohjelman täytäntöönpanossa saavutettua edistystä, edellisen vuoden aikana saavutettuja tärkeimpiä tuloksia, rahoituksen toteutumista ja muita tekijöitä sen jälkeen, kun 112 artiklassa tarkoitettu täytäntöönpanoa koskeva vuosikertomus on toimitettu.

Myös 105 artiklan 1 kohdan c alakohdan i alakohdassa tarkoitetussa viimeisessä vuotuisessa tarkastuskertomuksessa esille tuotuja hallinnointi- ja valvontajärjestelmän toimintaa koskevia seikkoja voidaan tarkastella.

2. Komissio voi esittää 1 kohdassa tarkoitetun tarkastelun johdosta huomautuksia osallistujamaille ja hallinnointiviranomaiselle, joiden on ilmoitettava niistä yhteiselle seurantakomitealle. Osallistujamaiden on ilmoitettava komissiolle huomautusten perusteella toteutetuista toimista.

▼B

3 alajakso

Osallistujamaiden ja komission vastuualueet

114 artikla

Hallinnointi ja valvonta

1. Osallistujamaat vastaavat rajatylittävien ohjelmien hallinnoinnista ja valvonnasta erityisesti seuraavin toimenpitein:

a) varmistamalla, että rajatylittävien ohjelmien hallinnointi- ja valvontajärjestelmät perustetaan 101 ja 105 artiklan mukaisesti ja että ne toimivat tehokkaasti;

b) estämällä, toteamalla ja korjaamalla sääntöjenvastaisuudet ja perimällä takaisin aiheettomasti maksetut määrät viivästyskorkoineen. Osallistujamaiden on ilmoitettava nämä komissiolle ja tiedotettava sille hallinnollisten ja oikeudellisten menettelyiden etenemisestä.

2. Todentamisviranomaisen on varmistettava, että johtavalta edunsaajalta peritään takaisin kaikki sääntöjenvastaisuudesta johtuen maksetut määrät, sanotun kuitenkaan rajoittamatta osallistujamaiden velvollisuutta todeta ja korjata sääntöjenvastaisuudet sekä periä takaisin aiheettomasti maksetut määrät. Lopullisten edunsaajien on maksettava johtavalle tuensaajalle takaisin aiheettomasti maksetut määrät niiden välillä tehdyn sopimuksen mukaisesti. Jos johtava edunsaaja ei onnistu perimään maksuja takaisin lopulliselta edunsaajalta, osallistujamaan, jonka alueella kyseinen lopullinen edunsaaja sijaitsee, on korvattava todentamisviranomaiselle määrä, joka lopulliselle edunsaajalle on maksettu aiheettomasti.

115 artikla

Hallinnointi- ja valvontajärjestelmien kuvaus

1. Ennen 128 artiklassa tarkoitettujen ennakkomaksujen suorittamista jäsenvaltion, jonka alueella hallinnointiviranomainen sijaitsee, on toimitettava komissiolle hallinnointi- ja valvontajärjestelmän kuvaus, joka kattaa erityisesti seuraavien tahojen rakenteen ja menettelyt:

a) hallinnointiviranomainen, todentamisviranomainen ja 102 artiklassa tarkoitetut välittävät elimet;

b) tarkastusviranomainen ja muut sen vastuulla tarkastuksia tekevät, 102 artiklassa tarkoitetut elimet.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun jäsenvaltion on toimitettava komissiolle hallinnointiviranomaisesta, todentamisviranomaisesta ja kustakin välittävästä elimestä seuraavat tiedot:

a) toimenkuvaus;

b) organisaatiokaavio, tehtävänjako eri osastojen kesken ja sisällä, ja toimien ohjeellinen lukumäärä;

c) toimien valinta- ja hyväksyntämenettelyt;

▼M1

d) menettelyt, joiden mukaisesti kustannusten korvaamista koskevat lopullisten edunsaajien hakemukset vastaanotetaan, varmennetaan ja hyväksytään, sekä menettelyt, joiden mukaisesti maksut lopullisille edunsaajille hyväksytään, suoritetaan ja viedään kirjanpitoon;

▼B

e) menettelyt, joiden mukaisesti menoilmoitukset laaditaan, todennetaan ja toimitetaan komissiolle;

f) viittaus c–e alakohdan soveltamiseksi luotuihin kirjallisiin menettelyihin;

g) osallistujamaiden vahvistamat, rajatylittäviin ohjelmiin sovellettavat tukikelpoisuussäännöt;

▼B

h) rajatylittävän ohjelman toimia koskeva yksityiskohtainen kirjanpitojärjestelmä.

3. Tarkastusviranomaisen ja muiden elinten osalta 1 kohdassa tarkoitetun jäsenvaltion on toimitettava komissiolle seuraavat tiedot:

a) toimenkuvaus ja niiden keskinäiset kytkökset;

b) tarkastusviranomaisen ja kunkin rajatylittävään ohjelmaan kohdistuvia tarkastuksia suorittavan elimen organisaatiokaavio, kuvaus siitä miten toiminnan riippumattomuus on taattu, toimien ohjeellinen lukumäärä ja henkilöstön pätevyys;

c) menettelyt tarkastuskertomuksissa annettujen suositusten ja niissä ehdotettujen korjaustoimenpiteiden täytäntöönpanon seuraamiseksi;

d) tarvittaessa menettely, jonka mukaisesti tarkastusviranomainen valvoo rajatylittävään ohjelmaan kohdistuvien tarkastusten tekemiseen osallistuvien elinten työtä;

e) menettelyt vuosittaisen tarkastuskertomuksen ja päättämisilmoitusten laatimiseksi.

116 artikla

Hallinnointi- ja valvontajärjestelmien arviointi

1. Edellä 115 kohdassa tarkoitettuun kuvaukseen on liitettävä kertomus, jossa esitetään perustettuja järjestelmiä koskevan arvioinnin tulokset ja annetaan lausunto siitä, ovatko ne 101 ja 105 artiklan mukaiset. Jos lausunnossa on varauksia, kertomuksessa on täsmennettävä, miten vakavista puutteista on kyse. Asianomaisen osallistujamaan on ilmoitettava komissiolle toteutettavista korjaustoimenpiteistä ja niiden toteuttamisaikataulu sekä sen jälkeen annettava vahvistus siitä, että toimenpiteet on toteutettu ja että vastaavat varaukset on poistettu.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun kertomuksen ja lausunnon laatii tarkastusviranomainen tai sellainen julkinen tai yksityinen elin, jonka toiminta on hallinnointi- ja todentamisviranomaisesta riippumatonta ja joka ottaa työssään huomioon kansainvälisesti hyväksytyt tarkastusstandardit.

3. Jos hallinnointi- ja valvontajärjestelmä on keskeisiltä osiltaan sama kuin asetuksen (EY) N:o 1083/2006 nojalla myönnettävää tukea varten perustettu järjestelmä, 1 kohdassa tarkoitettua kertomusta ja lausuntoa laadittaessa voidaan ottaa huomioon kansallisten tai yhteisön tarkastajien viimeksi mainitusta järjestelmästä tekemien tarkastusten tulokset.

4. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu kertomus katsotaan hyväksytyksi ja ennakkomaksut suoritetaan seuraavissa tilanteissa:

a) kahden kuukauden kuluessa kertomuksen vastaanottamisesta, jos edellä tarkoitettu lausunto ei sisällä varaumia ja jos komissio ei ole esittänyt huomautuksia;

b) jos lausunnossa on varaumia, siinä vaiheessa, kun komissiolle annetaan vahvistus siitä, että järjestelmien keskeisiä osia koskevat korjaustoimenpiteet on toteutettu ja vastaavat varaumat on poistettu, ja jos komissio ei esitä huomautuksia kahden kuukauden kuluessa vahvistuksesta.

117 artikla

Vaatimukset siirtymäjärjestelyistä luovuttaessa

1. Jos rajatylittävä ohjelma pannaan täytäntöön 99 artiklassa tarkoitettuina siirtymäjärjestelyinä ja kun osallistujamaat ovat valmiita aloittamaan 98 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen yksityiskohtaisten täytäntöönpanosääntöjen soveltamisen, niiden on toimitettava komissiolle tarkistettu kuvaus hallinnointi- ja valvontajärjestelmistä, jonka tueksi on

▼B

116 artiklan 1 kohdan mukaisesti esitettävä tarkistettu kertomus ja lausunto.

2. Jos lausuntoon sisältyy varauksia, komissio voi tehdä päätöksen ohjelman muuttamisesta vain, jos se on saanut vahvistuksen siitä, että järjestelmän keskeisiä osia koskevat korjaustoimenpiteet on toteutettu ja vastaavat varaukset poistettu.

118 artikla

Järjestelyistä sopiminen ja tiedottaminen osallistujamaiden kesken

Hallinnointi- ja valvontajärjestelmän kuvauksessa on 115 artiklan 2 ja 3 kohdassa lueteltujen tietojen lisäksi ilmoitettava osallistujamaiden keskenään sopimista järjestelyistä, joiden mukaisesti hallinnointiviranomainen, todentamisviranomainen ja tarkastusviranomainen voivat hoitaa tästä asetuksesta niille johtuvat velvoitteet ja joilla varmistetaan, että osallistujamaat noudattavat aiheettomien maksujen takaisin perimistä koskevia velvoitteitaan 114 artiklan 2 kohdassa esitetyn mukaisesti.

Nämä järjestelyt samoin kuin 121 artiklan säännökset julkisia hankintoja koskevista säännöistä ja menettelyistä on sisällytettävä osallistujamaiden välisiin kirjallisiin sopimuksiin ja liitettävä 115 artiklassa tarkoitettuun hallinnointi- ja valvontajärjestelmien kuvaukseen.

119 artikla

Komission vastuualueet

1. Komissio varmistaa 116 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti, että osallistujamaat ovat luoneet 101 ja 105 artiklan mukaiset hallinnointi- ja valvontajärjestelmät, ja 105 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen vuotuisten tarkastuskertomusten ja tarkastusviranomaisen vuotuisen lausunnon sekä omien tarkastustensa perusteella sen, että järjestelmät toimivat tehokkaasti rajatylittävien ohjelmien täytäntöönpanokauden ajan.

2. Komission virkamiehet tai komission valtuuttamat edustajat voivat hallinnointi- ja valvontajärjestelmien tehokkaan toiminnan varmistamiseksi suorittaa vähintään 10 työpäivän varoitusajalla, lukuun ottamatta kiireellisiä tapauksia, paikalla tehtäviä tarkastuksia, myös rajatylittäviin ohjelmiin kuuluvista toimista, sanotun kuitenkaan rajoittamatta osallistujamaiden suorittamia tarkastuksia. Osallistujamaiden virkamiehet tai valtuutetut edustajat voivat osallistua näihin tarkastuksiin.

Komission virkamiehillä tai komission valtuuttamilla edustajilla, joilla on asianmukainen toimivalta suorittaa paikalla tehtäviä tarkastuksia, on oltava mahdollisuus tutustua tilikirjoihin ja kaikkiin muihin yhteisön varoin rahoitettuihin menoihin liittyviin asiakirjoihin, myös niihin asiakirjoihin ja metatietoihin, jotka on laadittu tai saatu ja joita säilytetään sähköisessä muodossa.

Edellä mainitut tarkastusvaltuudet eivät vaikuta niiden kansallisten säännösten soveltamiseen, joiden mukaan tietyt toimet kuuluvat ainoastaan kansallisessa lainsäädännössä nimenomaisesti nimetyille virkamiehille.

3. Komissio voi vaatia osallistujamaata suorittamaan paikalla tehtävän tarkastuksen järjestelmien tehokkaan toiminnan tai yhden taikka useamman maksutapahtuman moitteettomuuden tarkastamiseksi. Komission virkamiehet tai komission valtuuttamat edustajat voivat osallistua näihin tarkastuksiin.

120 artikla

Yhteistyö tarkastusviranomaisten kanssa

Komissio ja rajatylittävien ohjelmien tarkastusviranomaiset tekevät yhteistyötä tarkastussuunnitelmiensa ja -menetelmiensä yhteensovittami-

▼B

seksi ja vaihtavat viipymättä tietoja hallinnointi- ja valvontajärjestelmien tarkastusten tuloksista resurssien käyttämiseksi optimaalisella tavalla ja aiheettoman päällekkäisen työn välttämiseksi.

Komissio ja tarkastusviranomaiset tapaavat säännöllisesti ja vähintään kerran vuodessa, jolleivät ne toisin sovi, tutkiakseen yhdessä 105 artiklan mukaisesti annettua vuotuista tarkastuskertomusta ja lausuntoa ja vaihtaakseen näkemyksiä muista rajatylittävän ohjelman hallinnoinnin ja valvonnan parantamiseen liittyvistä kysymyksistä.

121 artikla

Hankinnat

▼M1

1. Palvelu-, tavarantoimitus- ja urakkasopimusten tekemisessä noudatettavien hankintamenettelyjen on oltava asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 toisen osan IV osaston 3 luvun, asetuksen (EY, Euratom) N:o 2342/2002 toisen osan III osaston 3 luvun ja Euroopan yhteisöjen yleisestä talousarviosta yhteisön ulkopuolisten maiden kanssa tehtävän yhteistyön puitteissa rahoitettaviin palvelu-, tavarantoimitus- ja urakkasopimuksiin sovellettavista säännöistä ja menettelyistä tehdyn komission päätöksen K(2007) 2034 säännösten mukaisia, lukuun ottamatta II.8.2 jaksoa.

Kyseisiä säännöksiä sovelletaan rajatylittävän ohjelman koko alueeseen sekä jäsenvaltioiden että edunsaajamaiden alueella.

▼B

2. Edellä olevan 1 kohdan säännökset on sisällytettävä 118 artiklassa tarkoitettuun osallistujamaiden kesken tehtävään kirjalliseen sopimukseen.

3. Edellä 99 artiklassa tarkoitettuina siirtymäjärjestelyinä toteutettavien rajatylittävien ohjelmien tapauksessa 1 kohtaa ei sovelleta jäsenvaltioiden alueella toteutettavaan ohjelman osaan, jolleivät osallistuvat jäsenvaltiot toisin päätä.

4 alajakso

Varainhoito

122 artikla

Yhteiset maksusäännöt

1. Komissio suorittaa yhteisön rahoitusosuudella katettavat maksut talousarviomäärärahojen mukaisesti. Kukin maksu kohdistetaan kirjattaessa vanhimpaan avoimeen maksusitoumukseen.

2. Maksut suoritetaan ennakkomaksuina, välimaksuina ja loppumaksuna. Ne maksetaan osallistujamaiden nimeämälle elimelle.

3. Todentamisviranomaisen on lähetettävä komissiolle kunkin vuoden 30 päivään huhtikuuta mennessä alustava arvio sen todennäköisistä maksatushakemuksista kuluvana varainhoitovuonna ja sitä seuraavana varainhoitovuonna.

4. Kaikki komission sekä osallistujamaiden nimeämien viranomaisten ja elinten välisiä rahoitustapahtumia koskeva tiedonvaihto hoidetaan sähköisesti. Ylivoimaisen esteen sattuessa ja erityisesti, jos yhteisen tietokonejärjestelmän toiminnassa on häiriö tai pysyvää yhteyttä ei ole, todentamisviranomainen voi toimittaa menoilmoituksen ja maksatushakemuksen paperitulosteena.

▼B

123 artikla

Välimaksujen ja loppumaksun laskemista koskevat yhteiset säännöt

Välimaksut ja loppumaksut lasketaan soveltaen kunkin toimintalinjan yhteisrahoitusosuutta tukikelpoisiin menoihin, jotka on mainittu kyseisen toimintalinjan osalta kussakin todentamisviranomaisen todentamassa menoilmoituksessa.

Välimaksuina ja loppumaksuina suoritettu yhteisön rahoitusosuus ei kuitenkaan saa olla suurempi kuin julkinen rahoitusosuus ja kullekin toimintalinjalle yhteisön varoista myönnetyn tuen enimmäismäärä, joka on vahvistettu komission tekemässä rajatylittävän ohjelman hyväksymispäätöksessä.

124 artikla

Menoilmoitus

1. Menoilmoituksiin on sisällyttävä kunkin toimintalinjan osalta lopullisten edunsaajien toimia toteuttaessaan maksamien tukikelpoisten menojen kokonaismäärä 89 artiklan mukaisesti ja vastaava julkinen rahoitusosuus, joka on maksettu tai maksettava lopullisille edunsaajille julkisia menoja sääntelevien ehtojen mukaisesti. Lopullisten edunsaajien maksamat menot on näytettävä toteen maksetuksi kuitattujen laskujen tai todistusarvoltaan vastaavien kirjanpitotositteiden avulla.

▼M1

2. Jos yhteisön rahoitusosuus lasketaan 90 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen julkisten menojen perusteella, muita kuin julkisia menoja koskevat tiedot eivät vaikuta maksatushakemuksen perusteella laskettuun maksettavaan määrään.

▼B

125 artikla

Ennakkomaksujen ja välimaksujen yhteismäärä

Edellä olevan 40 artiklan 5 kohdan säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin.

▼M1

126 artikla

Lopullisille edunsaajille maksettavien maksujen täysimääräisyys

Edellä olevan 40 artiklan 9 kohdan säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin.

▼B

127 artikla

Euron käyttö

1. Osallistujamaiden toimittamissa rajatylittävissä ohjelmissa, todennetuissa menoilmoituksissa ja maksatushakemuksissa ilmoitetut määrät sekä täytäntöönpanoa koskevissa vuosi- ja loppukertomuksissa mainitut menot on ilmoitettava euroina.

2. Rajatylittäviä ohjelmia koskevissa komission päätöksissä rahamäärät samoin kuin komission maksusitoumukset ja maksut ilmoitetaan ja toteutetaan euroina.

3. Johtavien edunsaajien on hankkeissa, joihin osallistuu lopullisia edunsaajia sellaisissa osallistujamaissa, joiden valuutta ei maksatushakemuksen päivämääränä ole euro, muunnettava kansallisessa valuutassa aiheutuneiden menojen määrät euroiksi.

▼M1

Määrä muunnetaan euroiksi käyttämällä komission sille kuukaudelle vahvistamaa laskennallista kurssia, jonka aikana lopullinen edunsaaja on ilmoittanut menot 108 artiklassa tarkoitetuille valvojille. Komissio julkaisee kyseisen kurssin sähköisesti kuukausittain.

▼B

4. Kun eurosta tulee jonkin osallistujamaan valuutta, 3 kohdassa kuvattua muuntomenettelyä sovelletaan edelleen kaikkiin menoihin, jotka todentamisviranomainen kirjaa tileihin ennen kansallisen valuutan ja euron välisen kiinteän muuntokurssin voimaantulopäivää.

128 artikla

Ennakkomaksut

1. Sen jälkeen, kun komissio on tehnyt rajatylittävän ohjelman hyväksymispäätöksen ja 116 artiklassa tarkoitettu kertomus on hyväksytty, komissio maksaa yhden ennakkomaksuerän osallistujamaiden nimeämälle elimelle.

Ennakkomaksun määrä on ►M1 50 prosenttia ◄ ohjelman kolmesta ensimmäisestä talousarviositoumuksesta.

Ennakkomaksun määrä voidaan maksaa kahdessa erässä ottaen tarvittaessa huomioon sen, onko talousarviositoumus tehty.

2. Osallistujamaiden nimeämän elimen on palautettava komissiolle ennakkomaksuina maksettu määrä kokonaisuudessaan, jos rajatylittävää ohjelmaa koskevaa maksatushakemusta ei ole lähetetty 24 kuukauden kuluessa päivästä, jona komissio maksoi ensimmäisen ennakkomaksuerän.

129 artikla

Korot

Edellä olevan 36 artiklan säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin.

130 artikla

Tileistä poistaminen

Ennakkomaksuina maksettu määrä on poistettava kokonaisuudessaan komission tileistä siinä vaiheessa, kun rajatylittävä ohjelma päätetään 133 artiklan mukaisesti.

131 artikla

Välimaksuja koskevien hakemusten hyväksyttävyys

1. Kunkin komission suorittaman välimaksun on täytettävä seuraavat ehdot:

a) maksatushakemus ja menoilmoitus on lähetetty komissiolle 124 artiklan mukaisesti;

b) komissio ei koko kaudella ole maksanut yhteisön varoista myönnettävää tukea millekään toimintalinjalle komission tekemässä rajatylittävän ohjelman hyväksymispäätöksessä vahvistettua enimmäismäärää enempää;

c) hallinnointiviranomaisen on täytynyt lähettää komissiolle viimeisin täytäntöönpanoa koskeva vuosikertomus 112 artiklan mukaisesti;

d) komissio ei ole antanut sen toimen tai niiden toimien osalta, jonka menot on ilmoitettu kyseessä olevassa maksatushakemuksessa, perustamissopimuksen 226 artiklassa tarkoitettua rikkomista koskevaa lausuntoa perusteluineen.

▼B

2. Jos yksi tai useampi 1 kohdassa esitetyistä ehdoista ei täyty, komissio ilmoittaa asiasta osallistujamaille ja todentamisviranomaiselle yhden kuukauden kuluessa, jotta tarvittavat toimet tilanteen korjaamiseksi voidaan toteuttaa.

132 artikla

Välimaksuja koskevien hakemusten esittämisen määräaika ja maksumääräajat

1. Todentamisviranomaisen on lähetettävä kunkin rajatylittävän ohjelman välimaksuja koskevat pyynnöt komissiolle mahdollisuuksien mukaan kolmessa erässä vuosittain. Jotta komissio voisi suorittaa maksun kuluvana vuonna, maksatushakemus on toimitettava viimeistään 31 päivänä lokakuuta.

2. Komissio suorittaa välimaksun käytettävissä olevien varojen rajoissa ja edellyttäen, ettei maksuja ole keskeytetty 136 artiklan mukaisesti, kahden kuukauden kuluessa päivästä, jona 131 artiklassa esitetyt ehdot täyttävä maksatushakemus on kirjattu komissiossa vastaanotetuksi.

133 artikla

Loppumaksua koskevat maksuehdot

1. Komissio suorittaa loppumaksun edellyttäen, että

a) todentamisviranomainen on lähettänyt maksatushakemuksen viimeisintä talousarviositoumusta seuraavan viidennen vuoden 31 päivään maaliskuuta mennessä yhdessä seuraavien asiakirjojen kanssa:

   i) loppumaksua koskeva maksatushakemus ja 124 artiklan mukainen menoilmoitus;

   ii) rajatylittävän ohjelman täytäntöönpanoa koskeva loppukertomus, jossa on 112 artiklassa mainitut tiedot;

   iii) 105 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettu päättämisilmoitus; ja

b) komissio ei ole antanut sen toimen tai niiden toimien osalta, jonka menot on ilmoitettu kyseessä olevassa maksatushakemuksessa, perustamissopimuksen 226 artiklassa tarkoitettua rikkomista koskevaa lausuntoa perusteluineen.

2. Jos jotakin 1 kohdassa tarkoitettua asiakirjaa ei lähetetä komissiolle, loppumaksua koskeva sitoumus vapautetaan ilman eri toimenpiteitä 137 artiklan mukaisesti.

3. Komissio ilmoittaa osallistujamaille näkemyksensä päättämisilmoituksen sisällöstä viiden kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottopäivästä.

Päättämisilmoitus katsotaan hyväksytyksi, jos komissio ei viiden kuukauden kuluessa esitä huomautuksia.

4. Komissio suorittaa loppumaksun käytettävissä olevien varojen rajoissa 45 päivän kuluessa siitä päivästä, joka on seuraavista päivistä myöhäisempi:

a) päivä, jona se hyväksyy loppukertomuksen 112 artiklan mukaisesti; tai

b) päivä, jona se hyväksyy päättämisilmoituksen.

▼B

5. Talousarviositoumuksen loppuerä vapautetaan kahdentoista kuukauden kuluttua loppumaksun maksamisesta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 6 kohdan soveltamista. Rajatylittävä ohjelma katsotaan päätetyksi heti, kun jokin seuraavista on toteutunut:

a) komission 1 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen perusteella määrittämän loppumaksun maksaminen;

b) komission rajatylittävän ohjelman puitteissa osallistujamaille aiheettomasti maksamia määriä koskevan veloitusilmoituksen lähettäminen;

c) talousarviositoumuksen loppuerän vapauttaminen.

Komissio ilmoittaa osallistujamaille rajatylittävän ohjelman päättämisajankohdan kahden kuukauden kuluessa.

6. Komission tai Euroopan tilintarkastustuomioistuimen suorittamien tarkastusten tuloksista riippumatta komission maksamaa rajatylittävän ohjelman loppumaksua voidaan muuttaa yhdeksän kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona se on maksettu tai, jos loppumaksu on negatiivinen ja osallistujamaiden on maksettava se takaisin, yhdeksän kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona veloitusilmoitus on annettu. Loppumaksun muuttaminen ei vaikuta 5 kohdassa säädettyyn rajatylittävän ohjelman päättämispäivään.

134 artikla

Asiakirjojen saatavuus

1. Hallinnointiviranomaisen on varmistettava, että kaikki rajatylittävän ohjelman menoja ja tarkastuksia koskevat tositteet ja asiakirjat ovat komission ja tilintarkastustuomioistuimen käytettävissä kolmen vuoden ajan rajatylittävän ohjelman päättämisestä 133 artiklan 5 kohdan mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta perustamissopimuksen 87 artiklassa tarkoitettujen valtiontukisääntöjen soveltamista.

Tämä määräaika keskeytetään, jos aloitetaan asiaa koskeva oikeustutkinta, tai komission asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä.

2. Asiakirjat on säilytettävä joko alkuperäisinä tai oikeaksi todistettuina jäljennöksinä yleisesti hyväksytyillä tietovälineillä.

3. Hallinnointiviranomaisen on pidettävä kirjaa menoja ja tarkastuksia koskevien tositteiden ja asiakirjojen alkuperäiskappaleita säilyttävistä elimistä mukaan lukien

a) asiakirjat, jotka liittyvät tuen piiriin kuuluviin erityismenoihin ja ilmoitettuihin maksuihin ja jotka ovat välttämättömiä riittävän kirjausketjun varmistamiseksi, mukaan lukien tositteet yhteisrahoitettujen tuotteiden ja palveluiden tosiasiallisista toimituksista;

b) 102 artiklassa tarkoitettujen elinten tekemiin tarkastuksiin liittyvät raportit ja asiakirjat.

4. Hallinnointiviranomaisen on varmistettava, että 1 kohdassa tarkoitetut asiakirjat ovat niiden tarkastamiseen valtuutettujen henkilöiden ja elinten käytössä ja että asiakirjoista toimitetaan otteet tai jäljennökset kyseisille henkilöille ja elimille, joiksi katsotaan ainakin hallinnointiviranomaisen, todentamisviranomaisen, välittävien elinten ja tarkastusviranomaisen valtuutettu henkilöstö, yhteisön valtuutetut virkamiehet ja niiden edustajat.

5. Edellä 2 kohdassa tarkoitetuiksi yleisesti hyväksytyiksi tietovälineiksi katsotaan ainakin seuraavat:

a) alkuperäisasiakirjojen valokopiot;

b) alkuperäisasiakirjojen mikrokortit;

c) alkuperäisasiakirjojen sähköiset toisinnot;

▼B

d) ainoastaan sähköisessä muodossa olevat asiakirjat.

6. Kansallisten viranomaisten on vahvistettava menettely, jolla yleisesti hyväksytyillä tietovälineillä säilytettävien asiakirjojen vastaavuus alkuperäisasiakirjojen kanssa varmennetaan, ja varmistettava, että säilytettävänä olevat asiakirjat täyttävät kansallisen lainsäädännön vaatimukset ja että ne ovat tarkastusten näkökulmasta luotettavia.

7. Jos asiakirjoista on ainoastaan sähköinen versio, käytössä olevien tietojärjestelmien on täytettävä hyväksytyt turvallisuusvaatimukset, joilla varmistetaan, että säilytettävänä olevat asiakirjat täyttävät kansallisen lainsäädännön vaatimukset ja että ne ovat tarkastusten näkökulmasta luotettavia.

135 artikla

Maksujen määräajan kulumisen keskeyttäminen

1. Asetuksessa (EY, Euratom) N:o 1605/2002 tarkoitettu valtuutettu tulojen ja menojen hyväksyjä voi keskeyttää maksujen määräajan kulumisen enintään kuudeksi kuukaudeksi, jos

a) kansallisen tai yhteisön tarkastuselimen raportti sisältää näyttöä, joka viittaa huomattaviin puutteisiin hallinnointi- ja valvontajärjestelmien toiminnassa;

b) kyseisen valtuutetun tulojen ja menojen hyväksyjän on tehtävä lisätarkistuksia saatuaan tietoja, joiden perusteella hän epäilee, että todennetun menoilmoituksen menot liittyvät vakavaan sääntöjenvastaisuuteen, jota ei ole korjattu.

2. Osallistujamaille ja todentamisviranomaiselle on ilmoitettava keskeytyksen syistä viipymättä. Keskeytys päätetään heti, kun osallistujamaat ovat toteuttaneet tarvittavat toimenpiteet.

136 artikla

Maksujen keskeyttäminen

1. Komissio voi keskeyttää välimaksut toimintalinjojen tai ohjelmien tasolla kokonaan tai osittain, jos

a) ohjelman hallinnointi- ja valvontajärjestelmässä on vakava puute, joka vaikuttaa maksujen todentamismenettelyn luotettavuuteen ja jonka osalta ei ole toteutettu korjaavia toimenpiteitä; tai

b) todennetun menoilmoituksen menot liittyvät vakavaan sääntöjenvastaisuuteen, jota ei ole korjattu; tai

c) osallistujamaat rikkovat vakavalla tavalla 114 artiklan mukaisia velvoitteitaan.

2. Komissio voi päättää keskeyttää välimaksut kokonaan tai osittain sen jälkeen, kun se on antanut osallistujamaille mahdollisuuden esittää huomautuksensa kahden kuukauden määräajassa.

3. Komissio lopettaa kaikkia välimaksuja tai niiden osaa koskevan keskeytyksen, kun osallistujamaat ovat toteuttaneet keskeytyksen lopettamiseksi tarvittavat toimenpiteet. Jos osallistujamaat eivät ole toteuttaneet vaadittuja toimenpiteitä, komissio voi tehdä päätöksen rajatylittävää ohjelmaa koskevan yhteisön rahoitusosuuden peruuttamisesta kokonaan tai osittain 138 artiklan mukaisesti.

137 artikla

Sitoumuksen vapauttaminen ilman eri toimenpiteitä

Rajatylittävää ohjelmaa koskevan talousarviositoumuksen minkä tahansa osan ilman eri toimenpiteitä tapahtuvassa lopullisessa vapauttamisessa

▼B

noudatetaan asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 166 artiklan 3 kohdassa vahvistettuja sääntöjä.

138 artikla

Rahoituskorjaukset ja sääntöjenvastaisuudet

1. Rahoituskorjausten osalta sovelletaan asetuksen (EY) N:o 1083/2006 98–102 artiklan säännöksiä soveltuvin osin.

2. Sääntöjenvastaisuuksien osalta sovelletaan nenvuston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1080/2006 täytäntöönpanosäännöistä annetun komission asetuksen (EY) N:o 1828/2006 ([1]) 27–34 artiklan säännöksiä soveltuvin osin.

3 jakso

Edunsaajamaiden väliset rajatylittävät ohjelmat

1 alajakso

Hallinnointi- ja valvontajärjestelmät

139 artikla

Rakenteet ja viranomaiset

1. Kussakin rajatylittävässä ohjelmassa jokaisen osallistuvan edunsaajamaan on luotava toimintarakenne maataan koskevaa ohjelman osaa varten.

2. Toimintarakenteiden tehtäviin kuuluu rajatylittävien ohjelmien valmistelu 91 artiklan mukaisesti.

3. Osallistuvien edunsaajamaiden toimintarakenteiden on tehtävä tiivistä yhteistyötä asianomaisen rajatylittävän ohjelman suunnittelussa ja täytäntöönpanossa.

4. Toimintarakenteiden on perustettava kutakin edunsaajamaiden välistä rajatylittävää ohjelmaa varten yhteinen tekninen sihteeristö avustamaan itseään ja 142 artiklassa tarkoitettua yhteistä seurantakomiteaa niiden tehtävien hoidossa.

Yhteinen tekninen sihteeristö voi perustaa sivupisteitä kuhunkin osallistujamaahan.

5. Hajautetussa hallinnoinnissa toimintarakenteiden tehtäviä ja vastuualueita ovat 28 artiklassa luetellut tehtävät ja vastuualueet soveltuvin osin. Lisäksi sovelletaan seuraavia säännöksiä:

a) Kunkin osallistuvan edunsaajamaan toimintarakenteisiin kuuluu yksi täytäntöönpanovirasto, joka perustetaan kansalliseen hallintoon tai sen välittömään alaisuuteen.

b) Kunkin osallistuvan edunsaajamaan kansallinen valtuuttava viranomainen nimeää kansallista IPA-koordinaattoria kuultuaan ohjelmien tulojen ja menojen hyväksyjän täytäntöönpanoviraston johtoon.

Ohjelmien tulojen ja menojen hyväksyjien on oltava edunsaajamaiden valtionhallinnon virkamiehiä. He vastaavat täytäntöönpanoviraston toiminnasta.

▼M1

c) Täytäntöönpanovirasto vastaa palveluihin, tavaratoimituksiin ja urakoihin liittyvistä tarjous- ja sopimuksentekomenettelyistä, maksuista, kirjanpidosta ja taloudellisesta raportoinnista sekä avustuksiin liitty-

([1]) EUVL L 371, 27.12.2006, s. 1.

▼M1

vistä sopimuksentekomenettelyistä, maksuista, kirjanpidosta ja taloudellisesta raportoinnista rajatylittävän ohjelman siltä osalta, joka koskee asianomaista maata.

▼B

Tarvittaessa sovelletaan 76 artiklan säännöksiä soveltuvin osin.

▼M1

6. Keskitetyssä hallinnoinnissa toimintarakenteiden tehtävät ja vastuualueet määritellään asianomaisissa rajatylittävissä ohjelmissa.

▼B

140 artikla

Komission rooli toimien valinnassa

1. Keskitetyssä hallinnoinnissa komissio

▼M1

a) hyväksyy rajatylittävästä ohjelmasta rahoitettavien toimien valintakriteerit, myös niiden 95 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimien, joista on sovittu muutoin kuin ehdotuspyynnön perusteella;

▼B

b) vahvistaa ehdotuspyynnöt ja ehdotusten tekemistä koskevat ohjeet (Guidelines for Applicants) ennen niiden julkaisemista;

c) vahvistaa tarvittaessa toimien valinnasta vastaavan ohjauskomitean kokoonpanon;

d) vahvistaa muodollisesti 142 artiklassa tarkoitetun yhteisen seurantakomitean valitsemat toimet. Kaikissa tapauksissa komissio varaa itselleen oikeuden antaa lopullinen hyväksyntä rahoitettavaksi valitulle toimelle.

2. Hajautetussa hallinnoinnissa komission oikeus tehdä toimien valintaan kohdistuvia ennakkotarkastuksia määritellään päätöksessä, jonka komissio tekee hallinnointivaltuuksien myöntämisestä 14 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

2 alajakso

Arviointi ja seuranta

141 artikla

Arviointi

Edellä olevaa 109 artiklaa sovelletaan soveltuvin osin. Keskitetyssä hallinnoinnissa 109 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut arvioinnit suoritetaan kuitenkin komission alaisuudessa. Tällöin ei sovelleta 109 artiklan 4 ja 5 kohdan säännöksiä.

Jos kyseessä on edunsaajamaiden keskinäinen rajatylittävä ohjelma, 109 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ennakkoarvioinnin tarpeesta päättää komissio yhteisymmärryksessä osallistuvien edunsaajamaiden kanssa ottaen huomioon yhteisön ohjelmalle myöntämän rahoituksen ja noudattaen suhteellisuusperiaatetta. Ennakkoarviointi voidaan suorittaa komission tukemana.

▼M1

Hajautetussa hallinnoinnissa komissio voi suorittaa mitä tahansa tarpeellisiksi katsomiaan arviointeja.

▼B

142 artikla

Yhteinen seurantakomitea

1. Osallistuvien edunsaajamaiden on perustettava kutakin niiden keskinäistä rajatylittävää ohjelmaa varten yhteinen seurantakomitea. Yhteinen seurantakomitea toimii 59 artiklassa tarkoitettuna alakohtaisena seurantakomiteana. Poiketen siitä, mitä 59 artiklan 1 kohdassa säädetään, yhteinen seurantakomitea on perustettava kolmen kuukauden kuluessa ohjelmaa koskevan rahoitussopimuksen voimaantulosta.

Yhteiset seurantakomiteat kokoontuvat osallistujamaiden tai komission aloitteesta vähintään kahdesti vuodessa.

2. Kunkin yhteisen seurantakomitean on laadittava oma työjärjestyksensä komission sille vahvistamaa toimeksiantoa noudattaen ja asianomaisten osallistujamaiden institutionaalisissa, oikeudellisissa ja varainhoidollisissa puitteissa voidakseen hoitaa tämän asetuksen mukaiset tehtävänsä. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

3. Yhteisen seurantakomitean puheenjohtajana toimii jonkin osallistujamaan edustaja.

Kunkin osallistujamaan on nimettävä edustajansa, myös ohjelmasta vastaavan toimintarakenteen edustajat, yhteiseen seurantakomiteaan. Yhteisen seurantakomitean kokoonpanossa on otettava asianmukaisesti huomioon 87 artiklan säännökset.

4. Komissio osallistuu yhteisen seurantakomitean työhön neuvonantajan ominaisuudessa.

5. Yhteisen seurantakomitean on varmistettava rajatylittävän ohjelman täytäntöönpanon tehokkuus ja laatu seuraavasti:

a) sen on tutkittava ja hyväksyttävä rajatylittävästä ohjelmasta rahoitettavien toimien valintakriteerit ja hyväksyttävä kyseisiin kriteereihin ohjelmasuunnittelun tarpeiden perusteella mahdollisesti tehtävät tarkistukset;

b) sen on määräajoin tarkasteltava rajatylittävän ohjelman erityistavoitteiden saavuttamisessa tapahtunutta edistystä osallistuvien edunsaajamaiden toimintarakenteiden toimittamien asiakirjojen perusteella;

c) sen on tarkasteltava täytäntöönpanon tuloksia, erityisesti kullekin toimintalinjalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja 57 artiklan 4 kohdassa ja 141 artiklassa tarkoitettuja arviointeja;

d) sen on tarkasteltava 144 artiklassa tarkoitettuja täytäntöönpanoa koskevia vuosi- ja loppukertomuksia;

e) sille on tarvittaessa tiedotettava 29 artiklan 2 kohdan b alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetusta tarkastustoimintaa koskevasta vuosiraportista ja huomautuksista, jotka komissio saattaa esittää siihen tutustuttuaan;

f) sen on vastattava toimien valinnasta, mutta se voi delegoida tämän tehtävän ohjauskomitealle;

g) se voi ehdottaa mitä tahansa rajatylittävän ohjelman tarkistusta tai tarkastelua, joka auttaa saavuttamaan 86 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut tavoitteet tai parantamaan ohjelman hallinnointia varainhoito mukaan lukien;

h) sen on tutkittava ja hyväksyttävä kaikki rajatylittävän ohjelman sisällön muuttamista koskevat ehdotukset.

143 artikla

Toimintarakenteiden ja yhteisen seurantakomitean yhteiset tehtävät

Osallistuvien edunsaajamaiden toimintarakenteiden ja yhteisen seurantakomitean on huolehdittava rajatylittävän ohjelman täytäntöönpanon laa-

▼B

dusta. Niiden on toteutettava seuranta 94 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettujen indikaattoreiden perusteella ja hajautetun hallinnoinnin tapauksessa rajatylittävässä ohjelmassa määriteltyjen rahoitusindikaattoreiden perusteella.

144 artikla

Täytäntöönpanoa koskeva vuosi- ja loppukertomus

1. Rajatylittävään ohjelmaan osallistuvien edunsaajamaiden toimintarakenteiden on lähetettävä komissiolle ja asianomaisille kansallisille IPA-koordinaattoreille rajatylittävän ohjelman täytäntöönpanoa koskeva vuosikertomus ja loppukertomus sen jälkeen, kun yhteinen seurantakomitea on käynyt ne läpi.

Hajautetussa hallinnoinnissa kertomukset on lähetettävä myös asianomaisille kansallisille valtuuttaville viranomaisille.

Vuosikertomus on toimitettava kunkin vuoden 30 päivään kesäkuuta mennessä, ja ensimmäisen kerran se on toimitettava toisena rajatylittävän ohjelman hyväksyntää seuraavana vuotena.

Loppukertomus on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa rajatylittävän ohjelman päättämisestä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa kertomuksissa on oltava seuraavat tiedot:

a) rajatylittävän ohjelman ja painopisteiden täytäntöönpanossa saavutettu edistys suhteessa niiden todennettavissa oleviin erityistavoitteisiin ja ilmaistuna määrällisesti aina, kun se on mahdollista, 94 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuja indikaattoreita toimintalinjatasolla käyttäen;

b) yksityiskohtaiset tiedot rajatylittävän ohjelman rahoituksen toteutuksesta;

c) toimintarakenteiden ja/tai yhteisen seurantakomitean täytäntöönpanon laadun ja tehokkuuden varmistamiseksi toteuttamat toimenpiteet, erityisesti seuraavat:

   i) seuranta- ja arviointitoimet, tietojenkeruumenetelmät mukaan lukien;

   ii) tiivistelmä huomattavista ongelmista, joita on esiintynyt rajatylittävän ohjelman täytäntöönpanossa, ja toteutetut toimenpiteet:

   iii) teknisen avun käyttö;

d) toimenpiteet rajatylittävästä ohjelmasta tiedottamiseksi ja sen tunnetuksi tekemiseksi.

Tämän kohdan a–d alakohdassa tarkoitetut tiedot voidaan tarvittaessa toimittaa tiivistelmän muodossa.

Edellä b alakohdassa tarkoitetut tiedot on sisällytettävä kertomuksiin ainoastaan, kun on kyse hajautetusta hallinnoinnista.

Edellä c alakohdassa tarkoitettuja tietoja ei tarvitse toimittaa, jos aiempaan kertomukseen nähden ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.

3 alajakso

Varainhoito

145 artikla

Avustukset

Sen jälkeen, kun yhteiset toimet on valittu 95 artiklan mukaisesti, toimintarakenteet hajautetun hallinnoinnin tapauksessa ja komissio keski-

▼B

tetyn hallinnoinnin tapauksessa myöntää/myöntävät avustuksen osallistuvan edunsaajamaan johtavalle edunsaajalle.

146 artikla

Sovellettavat säännöt

Hajautetussa hallinnoinnissa sovelletaan 79 artiklan 1–3 kohdan ja 80 artiklan säännöksiä.

III OSASTO

ALUEKEHITYKSEN JA HENKILÖVOIMAVAROJEN KEHITTÄMISEN OSA-ALUE

I LUKU

Tuen kohde ja tukikelpoisuus

1 jakso

Aluekehityksen osa-alue

147 artikla

Tuen kohdealat ja muodot

1. Aluekehityksen osa-alueella voidaan tukea toimia seuraavilla painopistealoilla:

a) liikenneinfrastruktuuri ja etenkin kansallisten verkkojen tai kansallisten ja Euroopan laajuisten verkkojen yhteenliitettävyys ja yhteentoimivuus;

b) ympäristötoimet, jotka liittyvät jätehuoltoon, vesihuoltoon, taajamien jäteveden käsittelyyn ja ilman laatuun; saastuneiden tonttien ja maan puhdistus; ympäristöetuja tuottavat kestävään kehitykseen liittyvät alat eli energiatehokkuus ja uusiutuvat energialähteet;

c) toimet alueellisen kilpailukyvyn ja tuotantoympäristön parantamiseksi ja kestävien työpaikkojen luomiseksi ja turvaamiseksi, etenkin jos niihin liittyy seuraavia:

   i) erityisesti johtamiseen, markkinatutkimukseen, markkinoiden kehittämiseen ja verkottumiseen liittyvät yritys- ja teknologiapalvelut;

   ii) tieto- ja viestintätekniikan saatavuus ja käyttö;

   iii) teknisen kehittämisen, tutkimuksen ja innovoinnin edistäminen muun muassa yhteistyössä korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten sekä tutkimus- ja teknologiakeskusten kanssa;

   iv) yritysverkkojen ja -klustereiden muodostaminen;

   v) sellaisten rahoitusvälineiden perustaminen ja kehittäminen, jotka helpottavat käyttöpääomarahoituksen saantia riskipääoma-, laina- ja takuurahastojen avulla;

   vi) paikallisen infrastruktuurin rakentaminen ja palvelujen tarjoaminen, jotka helpottavat uusien yritysten sijoittautumista ja olemassa olevien yritysten kehittämistä ja laajentamista;

   vii) yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen infrastruktuurit aluekehityksen tarpeisiin ja koordinoiden huolella henkilövoimavarojen kehittämisen osa-alueen kanssa.

▼B

2. Tällä osa-alueella voidaan antaa teknistä apua tukikelpoisiin toimiin liittyviin alustaviin tutkimuksiin ja tekniseen tukeen, myös jos ne ovat tarpeen toimien täytäntöönpanon kannalta.

Teknisenä apuna voidaan rahoittaa myös valmistelu-, hallinnointi-, seuranta-, arviointi-, tiedotus- ja valvontatoimia sekä toimia, joilla parannetaan hallinnollisia valmiuksia IPA-asetuksen soveltamisalaan ja tähän osa-alueeseen kuuluvan tuen täytäntöönpanoon.

148 artikla

Menojen tukikelpoisuus

1. Tähän osa-alueeseen kuuluvat menot ovat tukikelpoisia, jos ne on tosiasiallisesti maksettu, kun kyseisen ohjelman hyväksymistä seuraava rahoitussopimus on allekirjoitettu. Jäljempänä 157 artiklassa tarkoitettujen suurhankkeiden osalta menot ovat tukikelpoisia vasta, kun komissio on tehnyt suurhankkeen hyväksymisestä 157 artiklan 3 kohdan mukaisen päätöksen.

▼M1

2. Edellä 34 artiklan 3 kohdassa lueteltuihin ei-tukikelpoisiin menoihin kuuluvat myös infrastruktuurin poistokulut.

3. Poiketen 34 artiklan 3 kohdasta toimintakulut, myös vuokrakulut yksinomaan siltä ajanjaksolta, jona toimen rahoitukseen osallistutaan, voivat olla tukikelpoisia.

▼B

149 artikla

Tuen intensiteetti ja yhteisön rahoitusosuus

1. Edellä 38 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tukikelpoiset menot perustuvat tällä osa-alueella julkisiin menoihin.

▼M1

2. Yhteisön rahoitusosuus ei saa ylittää 85:tä prosenttia toimintalinjan tukikelpoisista menoista.

▼B

3. Minkään toimen yhteisrahoitusosuus ei voi olla suurempi kuin kyseisen toimintalinjan yhteisrahoitusosuus.

150 artikla

Tuloja tuottavat hankkeet

▼M1

1. Tällä osa-alueella tuloja tuottavalla hankkeella tarkoitetaan mitä tahansa tointa, jolle haetaan liittymistä valmistelevaa tukea ja johon liittyy investointi sellaiseen infrastruktuuriin, jonka käytöstä veloitetaan maksu suoraan käyttäjiltä ja joka tuottaa tuloja, tai mitä tahansa tointa, johon liittyy maan tai rakennusten myyntiä tai vuokrausta tai mitä tahansa muuta palvelujen tarjontaa maksua vastaan.

2. Tuloja tuottavien hankkeiden tukikelpoiset menot, joita käytetään laskettaessa yhteisön rahoitusosuutta 149 artiklan mukaisesti, eivät ylitä investointikustannusten nykyarvoa vähennettynä investoinnista tietyn viiteajanjakson aikana saatujen nettotulojen nykyarvolla a) infrastruktuuri-investoinneissa; tai b) muissa hankkeissa, joiden tulojen objektiivinen ennakolta arviointi on mahdollista.

▼B

3. Jos kaikille investointikustannuksille ei voida myöntää yhteisrahoitusta, nettotulot jaetaan investointikustannusten tukikelpoisten ja muiden kuin tukikelpoisten osien suhteessa.

▼B

4. Toimintarakenteen on otettava laskelmassa huomioon kyseiselle investointiluokalle soveltuva viiteajanjakso, hankeluokka, kyseiseltä investointiluokalta yleensä odotettava tuottavuus, saastuttaja maksaa -periaatteen soveltaminen sekä tarvittaessa maksukykyyn liittyvät seikat, etenkin ympäristöalalla.

▼M1

5. Tämän artiklan säännöksiä ei sovelleta

a) tällä osa-alueella yhteisrahoitettuihin toimiin, joiden kokonaiskustannukset ovat enintään 1 miljoona euroa;

b) tuloihin, jotka on saatu yhteisrahoitettujen investointien elinkaaren aikana silloin kun on kyse yrityksiin tehdyistä investoinneista;

c) sellaisten rahoitusvälineiden kautta saatuihin tuloihin, jotka helpottavat käyttöpääomarahoituksen saantia riskipääoma-, laina- ja takuurahastojen avulla.

▼B

2 jakso

Henkilövoimavarojen kehittämisen osa-alue

151 artikla

Tuen kohdealat ja muodot

1. Henkilövoimavarojen kehittämisen osa-alueella edistetään taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja Euroopan työllisyysstrategian ensisijaisia tavoitteita, jotka liittyvät työllisyyteen, yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen sekä sosiaaliseen osallisuuteen.

2. Tämän osa-alueen soveltamisalaan kuuluu erityisesti henkilöiden tukeminen, ja siinä keskitytään seuraaviin painopisteisiin, joiden yhdistelmä ja painotus riippuu kunkin edunsaajamaan taloudellisista ja sosiaalisista erityispiirteistä:

a) parannetaan työntekijöiden, yritysten ja yrittäjien sopeutumiskykyä niin, että edistetään talouden muutosten ennakointia ja hallittavuutta erityisesti seuraavin toimin:

   i) elinikäinen oppiminen sekä yritysten ja työntekijöiden henkilövoimavaroihin tekemien investointien lisääminen;

   ii) innovatiivisten ja tuottavampien työn organisointimuotojen suunnittelu ja levittäminen;

b) parannetaan työllistymismahdollisuuksia ja työnhakijoiden ja työelämän ulkopuolella olevien henkilöiden kestävää sijoittumista työmarkkinoille, ehkäistään työttömyyttä ja varsinkin pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyyttä, kannustetaan ikääntyviä pysymään aktiivisina ja pidennetään työelämää sekä lisätään työmarkkinoille osallistumista edistämällä erityisesti

   i) työmarkkinainstituutioiden luomista, nykyaikaistamista ja lujittamista;

   ii) sellaisten aktiivisten ja ennakoivien toimenpiteiden täytäntöönpanoa, joilla voidaan kartoittaa tarpeet varhaisessa vaiheessa;

   iii) työllistymismahdollisuuksien parantamista ja naisten pitkäaikaisen työllistymisen ja urakehityksen edistämistä;

   iv) maahanmuuttajien työelämään osallistumisen edistämistä ja sen myötä heidän sosiaalisen integroitumisensa vahvistamista;

   v) työntekijöiden maantieteellisen ja ammatillisen liikkuvuuden helpottamista ja rajatylittävien työmarkkinoiden yhdentymistä;

c) vahvistetaan epäedullisessa asemassa olevien sosiaalista osallisuutta ja integraatiota, jotta heidät saataisiin sijoittumaan kestävästi työelä-

▼B

mään, ja torjutaan kaikenlaista syrjintää työmarkkinoilla edistämällä erityisesti

i) epäedullisessa asemassa olevien mahdollisuuksia integraatioon ja työmarkkinoille paluuseen;

ii) monimuotoisuuden hyväksymistä työpaikalla ja syrjimättömyyttä;

d) edistetään kumppanuuksia, yhteenliittymiä ja aloitteita kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason toimijoiden kuten työmarkkinaosapuolten ja valtiosta riippumattomien järjestöjen verkottumisen avulla uudistusten aikaansaamiseksi työllisyydessä ja työmarkkinoille pääsyssä;

e) laajennetaan ja parannetaan inhimilliseen pääomaan tehtäviä investointeja edistämällä erityisesti

i) yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen uudistusten suunnittelua, käynnistämistä ja toteuttamista työllistettävyyden parantamiseksi ja työmarkkinoiden tarpeiden mukaisesti;

ii) elinikäisen yleissivistävän ja ammatillisen kouluttautumisen lisäämistä;

iii) inhimillisten voimavarojen kehittämistä tutkimuksen ja innovoinnin aloilla;

iv) korkea-asteen koulutuslaitosten, tutkimus- ja teknologiakeskusten ja yritysten verkostoitumista;

f) parannetaan kansallisen, alueellisen ja paikallisen julkishallinnon ja julkisten palvelujen ja aiheellisissa tapauksissa työmarkkinaosapuolten ja valtiosta riippumattomien järjestöjen institutionaalisia valmiuksia ja tehokkuutta uudistusten ja hyvän hallintotavan edistämiseksi työllisyyden sekä yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen aloilla ja sosiaalialalla.

3. Tällä osa-alueella voidaan edunsaajamaan aloitteesta myöntää teknistä apua ohjelman edellyttämään valmisteluun, hallinnointiin, seurantaan, hallinnolliseen tukeen, tiedotukseen, arviointiin ja valvontaan sekä Euroopan rakennerahastojen tulevan hallinnoinnin valmisteluun.

4. Apu keskitetään politiikkoihin ja toimiin, jotka voivat nopeuttaa poliittista muutosta ja jotka lujittavat hyvää hallintoa ja kumppanuutta.

152 artikla

Menojen tukikelpoisuus

1. Edellä olevan 151 artiklan soveltamisalaan kuuluvien toimien tukikelpoisia menoja voivat olla seuraavat:

a) poistokulut seuraavien kumulatiivisten ehtojen mukaisesti:

i) kyseisen investointihyödykkeen ostamiseen ei ole käytetty kansallista eikä yhteisön tukea;

ii) poistokulut lasketaan sovellettavien kansallisten kirjanpitosääntöjen mukaisesti;

iii) kulut koskevat ainoastaan kyseisen toimen yhteisrahoitusajanjaksoa;

b) kun kyseessä on avustukset, epäsuorat kulut, jotka ilmoitetaan kiinteämääräisinä enintään 20 prosenttiin toimen suorista kustannuksista, jos ne ovat syntyneet kansallisten sääntöjen, myös kirjanpitosääntöjen, mukaisesti;

▼B

c) kalusteiden ja varusteiden osto sekä olemassa olevan infrastruktuurin mukauttaminen ja nykyaikaistaminen seuraavin ehdoin:

i) näille toimille laskettava määrä voi olla enintään 15 prosenttia IPA-asetuksen mukaisesta rahoituksesta tähän osa-alueeseen kuuluvien ohjelmien kullekin toimintalinjalle;

ii) investoinnit ovat välttämättömiä yhden tai useamman tähän osa-alueeseen kuuluvan ohjelman tyydyttävää täytäntöönpanoa varten ja lisäävät tuen vaikuttavuutta;

iii) toimintarakenteen vastuulla toteutettu arviointi on osoittanut, että osto on muita vaihtoehtoja parempi ratkaisu, koska se tarjoaa rahalle parhaan vastineen.

2. Poiketen 34 artiklan 3 kohdasta tukikelpoisia voivat olla myös seuraavat menot:

a) verot, mukaan luettuina arvonlisäverot, jos niistä ei voi saada palautusta ja jos voidaan vahvistaa, että ne ovat langenneet lopullisen edunsaajan maksettaviksi;

b) toimintakulut vuokrakulut mukaan luettuina, mutta yksinomaan toimen yhteisrahoitusajanjaksolta;

c) vuokra tai leasing-vuokra, mutta yksinomaan toimen yhteisrahoitusajanjaksolta ja jos se on muita vaihtoehtoja parempi ratkaisu, koska se tarjoaa rahalle parhaan vastineen;

▼M1

d) pankkitakuuseen tai vastaavaan avustuksen edunsaajan antamaan vakuuteen liittyvät kustannukset.

▼B

153 artikla

Tuen intensiteetti ja yhteisön rahoitusosuus

1. Edellä 38 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tukikelpoiset menot perustuvat tällä osa-alueella joko julkisiin menoihin tai kokonaismenoihin; valittua vaihtoehtoa sovelletaan kyseiseen ohjelmaan kokonaisuudessaan.

2. Yhteisön rahoitusosuus ei saa ylittää 85:tä prosenttia toimintalinjan tukikelpoisista menoista.

3. Minkään toimen yhteisrahoitusosuus ei voi olla suurempi kuin kyseisen toimintalinjan yhteisrahoitusosuus.

II LUKU

Ohjelmasuunnittelu

154 artikla

Johdonmukaisuuden varmistamiseksi laadittava strategiakehys

1. Edunsaajamaat laativat monivuotisen suuntaa-antavan suunnitteluasiakirjan perusteella johdonmukaisuuden varmistamiseksi laadittavan strategiakehyksen, josta keskustellaan komission kanssa. Johdonmukaisuuden varmistamiseksi laadittava strategiakehys on viiteasiakirja aluekehityksen ja henkilövoimavarojen kehittämisen osa-alueiden ohjelmasuunnittelua varten.

2. Johdonmukaisuuden varmistamiseksi laadittavaan strategiakehykseen sisältyvät:

a) lyhyt analyysi, jossa tuodaan esiin tukikelpoisten alojen vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat sekä aluekehityksen ja henkilö-

▼B

voimavarojen kehittämisen osa-alueiden temaattiset painopisteet, joihin edunsaajamaa aikoo tukensa keskittää;

b) kuvaus tavoitteista, joihin aluekehityksen ja henkilövoimavarojen kehittämisen osa-alueilla pyritään monivuotisessa suuntaa-antavassa suunnitteluasiakirjassa vahvistettujen kansallisten ja yhteisön painopisteiden mukaisesti;

c) luettelo ohjelmista ja lyhyt kuvaus kunkin ohjelman tärkeimmistä toimintalinjoista;

d) rahoituksen alustava jakauma osa-alueeseen kuuluvien ohjelmien välillä kolmen vuoden ajalle monivuotisen ohjeellisen rahoituskehyksen ja monivuotisen suuntaa-antavan suunnitteluasiakirjan mukaisesti sekä kumpaankin osa-alueeseen kuuluvien ohjelmien alustava rahoitusasema tulevina vuosina.

3. Lisäksi johdonmukaisuuden varmistamiseksi laadittavaan strategiakehykseen sisältyvät tarvittaessa tiedot seuraavista:

a) koordinointi kansainvälisten rahoituslaitosten tukemien muiden kansallisten ohjelmien kanssa tai muun ulkoisen avun kanssa;

b) koordinointi muiden IPA-osa-alueiden kanssa ja etenkin maaseudun kehittämisen osa-alueen kanssa.

4. Johdonmukaisuuden varmistamiseksi laadittava strategiakehys on edellytys aluekehityksen ja henkilövoimavarojen kehittämisen osa-alueiden ohjelmien hyväksymiselle. Se toimitetaan komissiolle ennen tai viimeistään samaan aikaan kuin ensimmäinen kyseisten osa-alueiden ohjelma toimitetaan hyväksyttäväksi.

5. Johdonmukaisuuden varmistamiseksi laadittavan strategiakehyksen laatii strategiasta vastaava koordinaattori kansallisen IPA-koordinaattorin alaisuudessa.

155 artikla

Toimintaohjelmat

1. Tuki pannaan täytäntöön monivuotisilla toimintaohjelmilla. Toimintaohjelmat laatii toimintarakenne. Ne laaditaan komissiota ja sidosryhmiä huolellisesti kuullen ja ne hyväksytään 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti komission päätöksellä.

2. Toimintaohjelmiin sisältyy:

a) arvio keskipitkän aikavälin tarpeista ja tavoitteista tuoden esiin kyseisten alojen, teemojen ja alueiden vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat;

b) selostus asianomaisten sosioekonomisten kumppaneiden ja tarvittaessa kansalaisyhteiskunnan edustajien kuulemisesta;

c) valittujen strategisten painopisteiden kuvaus, jossa otetaan huomioon johdonmukaisuuden varmistamiseksi laadittava strategiakehys ja tuen kohdentamisen alakohtaiset, temaattiset ja/tai maantieteelliset mekanismit sekä 57 artiklan 4 kohdassa ja 166 artiklassa tarkoitetun ennakkoarvioinnin tulokset;

d) tiedot toimintalinjoista, niihin liittyvistä toimenpiteistä ja niiden erityistavoitteista. Tavoitteet on ilmoitettava soveltuvissa tapauksissa määrällisinä käyttäen tiettyjä tulosindikaattoreita. Indikaattoreilla voidaan mitata valittujen toimenpiteiden toteutuksen edistymistä sekä tuloksellisuutta toimintalinjoihin ja toimenpiteisiin liittyvien tavoitteiden saavuttamisessa;

e) yksityiskohtaiset säännöt niitä tapauksia varten, jos toimenpiteet aiotaan toteuttaa yritystukijärjestelmien avulla;

f) kuvaus tietyllä toimintalinjalla toteutettavista teknisen avun toimista. Yhteisön tuki tällaiselle toimintalinjalle voi olla enintään kuusi pro-

▼B

senttia yhteisön rahoitusosuudesta toimintaohjelmassa. Asianmukaisesti perustelluissa poikkeustapauksissa yläraja voidaan ohjelman laajuus huomioon ottaen nostaa 10 prosenttiin;

g) tiedot kunkin toimenpiteen suunnitelluista lopullisista edunsaajista, valintamenettelyistä ja mahdollisista erityisistä valintaperusteista;

h) rahoitustaulukko, jossa eritellään sovellettavan monivuotisen ohjeellisen rahoituskehyksen jokaiselle vuodelle, jokaiselle toimintalinjalle ja alustavasti jokaiselle toimenpiteelle

i) yhteisön rahoitusosuuden koko määrä;

ii) kansallisen tuen määrä sekä tarvittaessa muiden ulkopuolisten avunantajien rahoituksen määrät. Kun yhteisön rahoitusosuus lasketaan henkilövoimavarojen kehittämisen osa-alueella suhteessa kokonaismenoihin, taulukossa eritellään alustavasti kansallisen tuen jakauma julkiseen ja yksityiseen osuuteen;

iii) edellä mainittujen perusteella laskettava yhteisön rahoitusosuuden prosenttiosuus;

i) ehdotus arvioinnin ja seurannan indikaattoreiksi ja yksityiskohtaisiksi säännöiksi, mukaan luettuina alustavat tiedot arvioinneista ja niiden aikataulusta;

j) aluekehityksen osa-alueen osalta alustava luettelo suurhankkeista ja niiden teknisistä ja rahoituksellisista näkökohdista mukaan luettuina odotettavissa olevat rahoituslähteet sekä niiden alustava toteutusaikataulu;

k) kuvaus 21–26, 28, 29 ja 31 artiklan mukaisista toimintaohjelman hallinnointi- ja valvontarakenteista ja -viranomaisista.

156 artikla

Toimintaohjelmien tarkistaminen

1. Toimintaohjelmia voidaan edunsaajamaan tai komission aloitteesta tarkastella uudelleen ja jäljellä olevaa ohjelmaa tarkistaa. Uudelleentarkastelu voidaan suorittaa erityisesti seuraavissa tapauksissa:

a) merkittävien sosioekonomisten muutosten vuoksi;

b) yhteisön tai maan omien painopisteiden merkittävien muutosten ottamiseksi huomioon paremmin tai eri tavalla;

▼M1

c) monivuotisen suuntaa-antavan suunnitteluasiakirjan tarkistuksen vuoksi;

▼B

d) 166 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen arviointien perusteella;

e) täytäntöönpanossa esiintyneiden vaikeuksien vuoksi.

2. Komissio tekee päätöksen toimintaohjelman tarkistuspyynnöstä mahdollisimman pian sen jälkeen, kun strategiasta vastaava koordinaattori on jättänyt yhdessä kansallisen IPA-koordinaattorin kanssa virallisen tarkistuspyynnön.

3. Jos 1 kohdassa tarkoitetussa toimintaohjelman tarkistuksessa laajennetaan kyseisen ohjelman tukikelpoisuutta, tukikelpoisuuden piiriin näin tulevat kustannukset ovat tukikelpoisia komission päätöksen tekopäivästä alkaen.

157 artikla

Aluekehityksen osa-alueen suurhankkeet

1. Aluekehityksen osa-alueen tuella voidaan osana toimintaohjelmaa rahoittaa suurhankkeita.

▼B

2. Suurhanke muodostuu töistä, toiminnoista tai palveluista ja sen on itsessään tarkoitus täyttää tietty tarkkaan määritelty ja jakamaton taloudellinen tai tekninen tehtävä; sillä on selkeästi määritellyt tavoitteet ja sen kokonaiskustannukset ylittävät 10 miljoonaa euroa.

3. Suurhankkeet toimittaa komission hyväksyttäviksi asianomainen toimintarakenne. Hankkeen hyväksymispäätöksessä määritellään hankkeen fyysinen kohde ja tukikelpoiset menot, joihin toimintalinjan yhteisrahoitusprosenttia sovelletaan. Päätöksen jälkeen edunsaajamaan kanssa tehdään nämä seikat vahvistava kahdenvälinen sopimus.

4. Pyytäessään komissiolta päätöstä suurhankkeesta toimintarakenne toimittaa seuraavat tiedot:

a) täytäntöönpanosta vastaavaa elintä koskevat tiedot;

b) tiedot investointityypistä ja selvitys sen kokonaisbudjetista ja sijainnista;

c) toteutettavuustutkimusten tulokset;

d) hankkeen toteutusaikataulu ennen sitä koskevan toimintaohjelman päättymistä;

e) toimenpiteen sosioekonomisen kokonaistasapainon arviointi kustannus-hyöty-analyysin perusteella ja sisältäen riskianalyysin sekä vaikutusten arvioinnin kyseisen alan, edunsaajamaan sosioekonomisen tilanteen ja, jos kyseiseen toimeen liittyy toiminnan siirto joltakin jäsenvaltion alueelta, kyseisen alueen sosioekonomisen tilanteen kannalta;

f) ympäristövaikutusten arviointi;

g) rahoitussuunnitelma, josta käy ilmi kaikki odotettavissa oleva rahoitus sekä suunniteltu rahoitus IPA-asetuksen nojalla sekä muu yhteisön ja muiden ulkopuolisten avunantajien rahoitus. Rahoitussuunnitelmassa perustellaan pyydetyn IPA-rahoituksen määrää taloudellisella toteutettavuustutkimuksella.

III LUKU

Täytäntöönpano

1 jakso

Yleiset säännöt

158 artikla

Toimien valinta

1. Kaikki toimet, jotka eivät ole suurhankkeita ja joita toteuttavat muut lopulliset edunsaajat kuin kansalliset julkishallinnon elimet, valitaan ehdotuspyyntöjen avulla. Toimintarakenne laatii valintaperusteet, jotka julkaistaan ehdotuspyynnössä.

2. Toimintarakenne perustaa jokaista ehdotuspyyntöä varten valintakomitean, joka analysoi ja valitsee ehdotukset ja suosittelee toimintarakenteelle lopullisia valintoja.

Toimintarakenne päättää, hyväksyykö se valintamenettelyn tulokset, ja perustelee päätöksensä.

Valintakomitean kokoonpano ja sen toimintaa koskevat yksityiskohtaiset säännöt määritellään asianomaisessa rahoitussopimuksessa.

▼B

159 artikla

Rahoitusjärjestelyjä koskevat välineet

1. Osana toimintaohjelmaa yhteisön rahoitusosuudesta voidaan rahoittaa menoja, jotka liittyvät toimeen, jolla tuetaan yritysten rahoitusjärjestelyjä koskevia välineitä kuten riskipääoma-, takuu- ja lainarahastoja. Etusijalle asetetaan pienet ja keskisuuret yritykset.

2. Yksityiskohtaiset täytäntöönpanosäännöt vahvistetaan toimintaohjelman hyväksymisen jälkeen tehtävässä rahoitussopimuksessa, jossa määrätään rahoitusjärjestelyjä koskevien välineiden yhteisön rahoitusosuus.

2 jakso

Varainhoito

160 artikla

Maksut

1. Sen estämättä, mitä 40 artiklan 5 kohdassa säädetään, ennakkomaksujen ja välimaksujen yhteenlaskettu kokonaismäärä voi olla enintään 90 prosenttia toimintaohjelman rahoitustaulukkoon sisältyvästä yhteisön rahoitusosuudesta.

2. Kaikki komission ja 21 artiklassa tarkoitettujen viranomaisten ja elinten välisiä rahoitustoimia koskeva tiedonvaihto hoidetaan sähköisesti noudattaen rahoitussopimuksen määräyksiä.

3. Sen lisäksi, mitä säädetään 42 artiklassa, ennakkomaksut ovat 30 prosenttia yhteisön rahoitusosuudesta kyseisen ohjelman kolmena ensimmäisenä vuotena, ja ne suoritetaan, kun 42 artiklan 1 kohdassa vahvistetut edellytykset täyttyvät. Riippuen siitä, onko talousarviositoumus tehty, ennakkomaksu voidaan tarvittaessa suorittaa kahdessa erässä.

▼M1

4. Aluekehityksen osa-alueen tapauksessa 156 artiklassa tarkoitetun toimintaohjelmien tarkistamisen ajankohtana tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitetut ennakkomaksut voidaan nostaa enintään 30 prosenttiin yhteisön rahoitusosuudesta kolmen viimeisimmän vuoden aikana.

▼B

161 artikla

Maksatushakemusten hyväksyttävyys

1. Välimaksuja koskeviin maksatushakemuksiin sovelletaan aluekehityksen ja henkilövoimavarojen kehittämisen osa-alueilla 43 artiklan 1 kohdan säännösten lisäksi tämän kohdan säännöksiä.

Maksatushakemusta ei voida hyväksyä, jos maksut on 163 artiklan mukaisesti keskeytetty. Maksatushakemuksessa vahvistetaan, että kaikki 43 artiklan 1 kohdassa ja tässä kohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät.

Edellä 43 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu todennettu menoilmoitus laaditaan toimintalinja- ja toimenpidekohtaisesti. Kansallinen valtuuttava viranomainen todentaa, että menoilmoitus on todenmukainen sekä laadittu luotettavan kirjanpitojärjestelmän ja todennettavissa olevien tositteiden perusteella. Kansallinen valtuuttava viranomainen lähettää kyseisen asiakirjan komissiolle ja liittää siihen seuraavat:

a) menotodistus, jossa todistetaan, että ilmoitettu meno on sovellettavien yhteisön ja kansallisten sääntöjen mukainen ja aiheutunut niistä toimista, jotka on valittu rahoitettaviksi ohjelmaan sovellettavien perusteiden mukaisesti ja jotka ovat sovellettavien yhteisön ja kansallisten sääntöjen mukaisia;

▼B

b) sähköinen luettelo toimista toimenpiteisiin jaoteltuina sekä kunkin toimen menot, mukaan luettuina IPA-asetuksen mukainen rahoitusosuus sekä kansallinen julkinen ja, soveltuvissa tapauksissa, yksityinen tuki;

c) yksityiskohtaiset tiedot takaisin perittävistä määristä toimeen tarkoitetun yhteisön koko rahoitusosuuden tai sen osan peruuttamisen johdosta;

d) tiedot yhteisön varojen määrästä osa-aluekohtaisella eurotilillä kyseisen ilmoituksen kattamalla ajanjaksolla viimeisimmän veloituksen päivänä sekä kertyneistä koroista.

2. Loppumaksua koskeviin maksatushakemuksiin sovelletaan aluekehityksen ja henkilövoimavarojen kehittämisen osa-alueilla 45 artiklan 1 kohdan säännösten lisäksi tämän kohdan säännöksiä.

Jotta maksatushakemus voitaisiin hyväksyä, toimintalinjakohtaisen yhteisön rahoitusosuuden on oltava toimintaohjelman rahoitustaulukon mukainen.

Edellä 45 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun todennetun menoilmoituksen laatii kansallinen valtuuttava viranomainen, ja se lähetetään komissiolle tämän artiklan 1 kohdan vaatimusten mukaisesti.

Komissio antaa edunsaajamaalle tiedoksi päätelmänsä 45 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetun tarkastusviranomaisen lausunnon sisällöstä. Lausunto katsotaan hyväksytyksi, jos komissio ei esitä siitä huomautuksia viiden kuukauden kuluessa sen vastaanotosta.

162 artikla

Maksujen eräpäivät

1. Kansallinen rahasto varmistaa, että kunkin toimintaohjelman välimaksuja koskevat hakemukset lähetetään komissiolle vuosittain kolmessa erässä. Jotta komissio voisi suorittaa maksun kuluvana vuonna, maksatushakemus on toimitettava sille viimeistään 31 päivänä lokakuuta.

2. Edellyttäen, että tarvittavat varat ovat käytettävissä, komissio suorittaa välimaksun kahden kuukauden kuluessa päivästä, jona komissio on kirjannut vastaanottaneensa 43 artiklan 1 kohdan ja 161 artiklan 1 kohdan säännösten mukaisen maksatushakemuksen.

3. Edellyttäen, että tarvittavat varat ovat käytettävissä, komissio suorittaa loppumaksun seuraavien edellytysten täytyttyä:

a) komissio on hyväksynyt täytäntöönpanoa koskevan alakohtaisen loppukertomuksen 169 artiklan 4 ja 5 kohdan säännösten mukaisesti;

b) komissio on hyväksynyt 45 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetun tarkastusviranomaisen lausunnon sekä siihen liittyvän 29 artiklan 2 kohdan b alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetun tarkastustoimintaa koskevan vuosiraportin.

4. Asetuksessa (EY, Euratom) N:o 1605/2002 tarkoitettu komission valtuuttama tulojen ja menojen hyväksyjä voi keskeyttää maksujen määräajan kulumisen enintään kuuden kuukauden ajaksi, jos

a) kansallisen tai yhteisön tarkastuselimen raportti sisältää näyttöä, joka viittaa huomattaviin puutteisiin hallinnointi- ja valvontajärjestelmien toiminnassa; tai

b) komission valtuuttaman tulojen ja menojen hyväksyjän on tehtävä lisätarkistuksia saatuaan tietoonsa seikkoja, joiden perusteella hän epäilee, että todennettuun menoilmoitukseen sisältyvät menot liittyvät vakavaan sääntöjenvastaisuuteen, jota ei ole korjattu; tai

c) menoilmoituksen sisältämistä tiedoista tarvitaan lisäselvityksiä.

▼B

Kansalliselle IPA-koordinaattorille ja kansalliselle valtuuttavalle viranomaiselle ilmoitetaan välittömästi keskeytyksen syyt. Keskeytys päätetään heti, kun edunsaajamaa on toteuttanut tarvittavat toimenpiteet.

163 artikla

Maksujen keskeyttäminen

Edellä olevan 46 artiklan säännöksiä sovelletaan kaikkiin toimintalinjojen tai ohjelmien välimaksuihin tai osaan niistä.

164 artikla

Ohjelman päättäminen

1. Toimintaohjelma päätetään 47 artiklan 1 kohdan säännösten mukaisesti, ja komissio päättää loppumaksun maksamisesta 45 artiklan 1 kohdassa ja 161 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen perusteella.

Komissio ilmoittaa edunsaajamaalle toimintaohjelman päättämispäivämäärän.

2. Komission tai Euroopan tilintarkastustuomioistuimen suorittamien tarkastusten tuloksista riippumatta komission maksamaa toimintaohjelman loppumaksua voidaan muuttaa yhdeksän kuukauden kuluessa sen maksupäivästä, tai jos loppumaksu on negatiivinen ja edunsaajamaan on maksettava se takaisin, yhdeksän kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona perintämääräys on annettu. Loppumaksun muuttaminen ei vaikuta 1 kohdassa säädettyyn toimintaohjelman päättämispäivään.

165 artikla

Yhteisön rahoitusosuuden käyttäminen uudelleen

Edunsaajamaa ilmoittaa komissiolle, mihin se ehdottaa käytettävän uudelleen 54 artiklan mukaisesti peruutetut varat ja tarvittaessa miten se ehdottaa tuen rahoitussuunnitelmaa muutettavan 156 artiklan säännösten mukaisesti.

3 jakso

Arviointi ja seuranta

166 artikla

Arviointi

1. Edunsaajamaat suorittavat ennakkoarvioinnin erikseen jokaiselle toimintaohjelmalle. Edunsaajamaat voivat kuitenkin asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa ja komission luvalla suorittaa ainoastaan yhden ennakkoarvioinnin, joka kattaa useampia toimintaohjelmia.

Ennakkoarviointien suorittamisesta vastaa toimintarakenne.

Ennakkoarviointien tavoitteena on jakaa toimintaohjelmia koskevat talousarviomäärärahat mahdollisimman hyödyllisesti ja parantaa ohjelmasuunnittelun laatua. Niissä yksilöidään ja arvioidaan eroja, puutteita ja kehitysmahdollisuuksia, saavutettavia päämääriä, odotettavia tuloksia, määrällisesti määriteltyjä tavoitteita, tarvittaessa ehdotetun strategian johdonmukaisuutta sekä täytäntöönpano-, seuranta-, arviointi- ja varainhoitomenettelyjen laatua.

Ennakkoarviointi liitetään toimintaohjelmaan/-ohjelmiin, jota/joita se koskee.

▼B

2. Edunsaajamaiden on ohjelmakauden aikana toteutettava toimintaohjelmien seurantaan liittyviä arviointeja erityisesti, jos tämä seuranta osoittaa merkittävää etääntymistä alun perin asetetuista päämääristä tai jos toimintaohjelmiin on ehdotettu 156 artiklassa tarkoitettuja tarkistuksia. Tulokset on toimitettava toimintaohjelman alakohtaiselle seurantakomitealle ja komissiolle.

3. Arvioinnit on annettava sellaisten sisäisten tai ulkoisten asiantuntijoiden tai elinten tehtäväksi, jotka ovat toiminnallisesti riippumattomia 21 artiklassa tarkoitetuista viranomaisista. Tulokset on julkaistava asiakirjojen julkisuutta koskevien sääntöjen mukaisesti.

167 artikla

Alakohtainen seurantakomitea

1. Toimintarakenne perustaa 59 artiklan mukaisesti jokaiselle ohjelmalle alakohtaisen seurantakomitean. Saman osa-alueen eri ohjelmille voidaan perustaa yhteinen alakohtainen seurantakomitea. Komitea kokoontuu edunsaajamaan tai komission aloitteesta vähintään kahdesti vuodessa.

2. Jokainen alakohtainen seurantakomitea laatii työjärjestyksensä komission antaman alakohtaisen seurantakomitean toimeksiannon mukaisesti kulloinkin kyseessä olevan edunsaajamaan institutionaalisissa, oikeudellisissa ja rahoituksellisissa puitteissa. Se vahvistaa työjärjestyksensä yhteisymmärryksessä toimintarakenteen ja IPA-seurantakomitean kanssa voidakseen hoitaa tämän asetuksen mukaiset tehtävänsä.

3. Alakohtaisen seurantakomitean puheenjohtajina toimivat yhdessä toimintarakenteen johtaja ja komissio. Sen kokoonpanosta päättää toimintarakenne yhteisymmärryksessä komission kanssa.

Alakohtaiseen seurantakomiteaan kuuluvat komissio, kansallinen IPA-koordinaattori, aluekehityksen ja henkilövoimavarojen kehityksen osa-alueiden strategiasta vastaava koordinaattori ja ohjelman toimintarakenne. Tarvittaessa siihen kuuluu myös kansalaisyhteiskunnan ja sosioekonomisten kumppaneiden edustajia. Euroopan investointipankin edustaja voi osallistua seurantakomitean työhön neuvonantajana niiden toimintaohjelmien osalta, joiden rahoitukseen Euroopan investointipankki osallistuu.

4. Alakohtainen seurantakomitea

a) tutkii ja hyväksyy tarvittaessa 155 artiklan 2 kohdan g alakohdan mukaisesti toimien yleiset valintaperusteet kuuden kuukauden kuluessa ohjelmaa koskevan rahoitussopimuksen voimaantulosta ja hyväksyy näihin perusteisiin ohjelmasuunnittelun tarpeiden perusteella mahdollisesti tehtävät tarkistukset;

b) tarkastelee jokaisessa kokouksessa toimintaohjelman erityistavoitteiden saavuttamisessa tapahtunutta edistystä toimintarakenteen sille toimittamien asiakirjojen perusteella;

▼M1

c) tarkastelee jokaisessa kokouksessa täytäntöönpanon tuloksia, erityisesti kullekin toimintalinjalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista, toimenpiteitä ja 57 artiklassa tarkoitettuja väliarviointeja; se toteuttaa tätä seurantaa 155 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettujen indikaattoreiden avulla;

▼B

d) tarkastelee 169 artiklassa tarkoitettuja täytäntöönpanoa koskevia alakohtaisia vuosi- ja loppukertomuksia;

▼B

e) saa tiedoksi 29 artiklan 2 kohdan b alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetun vuosiraportin tai kyseistä toimintaohjelmaa koskevan raportin osan ja kaikki komission raportin tai sen osan tutkittuaan tekemät asiaa koskevat huomautukset;

f) tarkastelee mahdollisia ehdotuksia ohjelman rahoitussopimuksen muuttamiseksi.

5. Alakohtainen seurantakomitea voi myös ehdottaa toimintarakenteelle mitä tahansa ohjelman tarkistusta tai tarkastelua, joka voi mahdollistaa 155 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen ohjelman tavoitteiden saavuttamisen taikka parantaa ohjelman hallinnointia tai varainhoitoa.

168 artikla

Seurantajärjestelyt

Seurantaan liittyvä tietojen vaihto komission ja edunsaajamaiden välillä toteutetaan rahoitussopimusten mukaisesti sähköisesti.

169 artikla

Täytäntöönpanoa koskevat alakohtaiset vuosi- ja loppukertomukset

1. Toimintarakenne toimittaa joka vuosi 30 päivään kesäkuuta mennessä ja ensimmäisen kerran 30 päivään kesäkuuta 2008 mennessä komissiolle ja kansalliselle IPA-koordinaattorille alakohtaisen vuosikertomuksen.

Alakohtainen loppukertomus toimitetaan komissiolle ja kansalliselle IPA-koordinaattorille kuuden kuukauden kuluessa menon tukikelpoisuuden päättymispäivästä. Alakohtainen loppukertomus kattaa koko täytäntöönpanojakson ja sisältää viimeisimmän alakohtaisen vuosikertomuksen.

Alakohtaisissa kertomuksissa viitataan asianomaisiin ohjelmiin.

2. Alakohtainen seurantakomitea tarkastelee alakohtaisia kertomuksia ennen niiden toimittamista komissiolle ja kansalliselle IPA-koordinaattorille.

3. Alakohtaisissa kertomuksissa on oltava seuraavat tiedot:

a) toimintaohjelman, toimintalinjojen, toimenpiteiden ja soveltuvissa tapauksissa toimien tai toimikokonaisuuksien täytäntöönpanossa saavutettu määrällinen ja laadullinen edistys suhteessa niiden todennettavissa oleviin erityistavoitteisiin ja ilmaistuna mahdollisuuksien mukaan määrällisesti 155 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettuja tarkoituksenmukaisen tason indikaattoreita käyttäen. Aiheellisissa tapauksissa tilastot jaotellaan henkilövoimavarojen kehityksen osa-alueella sukupuolen mukaan;

b) toimintaohjelman rahoituksen toteutuminen, jonka yhteydessä eritellään yksityiskohtaisesti kunkin toimintalinjan ja toimenpiteen osalta

   i) lopullisten edunsaajien maksamat kokonaismenot, jotka sisältyvät kansallisen rahaston komissiolle lähettämiin maksatushakemuksiin;

   ii) kansallisen rahaston tosiasiallisesti sitomat ja maksamat kokonaismenot sekä niiden julkiset tai julkiset ja yksityiset rahoitusosuudet; näihin tietoihin liitetään sähköiset luettelot toimista, jotta niiden kaikkia vaiheita voidaan seurata edunsaajamaan talousarviositoumuksesta loppumaksuun;

   iii) kaikki komissiolta saadut maksut.

▼B

Tarvittaessa rahoituksen toteutuminen voidaan esitellä 5 artiklan 3 kohdan f alakohdassa tarkoitettujen merkittävien tukikohteiden ja sellaisten alueiden osalta, joille tuki on keskitetty;

c) ainoastaan tiedoksi IPA-asetuksen mukaisen määrärahan alustava jakautuminen aluekehityksen osa-alueella rahoitussopimukseen sisältyvässä yksityiskohtaisessa luettelossa esitetyn luokittelun mukaisesti;

d) toimintarakenteen tai alakohtaisen seurantakomitean täytäntöönpanon laadun ja tehokkuuden varmistamiseksi toteuttamat toimenpiteet, erityisesti seuraavat:

   i) seuranta- ja arviointitoimet, myös järjestelyt tietojen keräämiseksi;

   ii) tiivistelmä merkittävistä ongelmista, joita on esiintynyt toimintaohjelman täytäntöönpanossa, ja niiden korjaamiseksi toteutetut toimenpiteet;

   iii) teknisen avun käyttö;

e) ohjelmaan liittyvä 62 artiklan mukainen tiedottaminen ja tunnetuksi tekeminen;

f) tarvittaessa aluekehityksen osa-alueen osalta edistyminen suurhankkeissa ja niiden rahoitus;

g) tarvittaessa henkilövoimavarojen kehittämisen osa-alueen osalta tiivistelmä siitä, miten on pantu täytäntöön

   i) sukupuolten tasa-arvokysymysten valtavirtaistaminen ja mahdolliset sukupuolen mukaan eriytetyt toimet;

   ii) toimet maahanmuuttajien työelämään osallistumisen lisäämiseksi ja sen myötä heidän sosiaalisen integroitumisensa vahvistamiseksi;

   iii) toimet vähemmistöjen työelämään sijoittumisen ja siten heidän sosiaalisen osallisuutensa vahvistamiseksi;

   iv) toimet muiden epäedullisessa asemassa olevien ryhmien, kuten vammaisten, työelämään sijoittumisen ja sosiaalisen osallisuuden vahvistamiseksi.

Edellä d ja g alakohdassa tarkoitettuja tietoja ei toimiteta, jos aiempaan kertomukseen nähden ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.

4. Alakohtaiset kertomukset katsotaan hyväksyttäviksi, jos ne sisältävät kaikki asianmukaiset 3 kohdassa luetellut tiedot. Komissio ilmoittaa kansalliselle IPA-koordinaattorille ja toimintarakenteelle alakohtaisen vuosikertomuksen hyväksyttävyydestä 10 työpäivän kuluessa sen vastaanottamisesta.

5. Kansalliselle IPA-koordinaattorille ja toimintarakenteelle ilmoitetaan myös komission näkemys hyväksyttävän alakohtaisen vuosikertomuksen sisällöstä kahden kuukauden kuluessa kertomuksen vastaanottamisesta. Toimintaohjelman alakohtaisen loppukertomuksen osalta nämä tiedot toimitetaan viiden kuukauden kuluessa hyväksyttävän kertomuksen vastaanottamisesta.

▼B

IV OSASTO

MAASEUDUN KEHITTÄMISEN OSA-ALUE

I LUKU

Tuen kohde ja tukikelpoisuus

1 jakso

Tuen kohde

170 artikla

Maaseudun kehittämisen osa-aluetta koskevia lisämääritelmiä

Tässä osastossa sovelletaan 2 artiklassa vahvistettujen määritelmien lisäksi seuraavia määritelmiä:

1. ”yhteisön vaatimukset”: yhteisön vahvistamat vaatimukset ympäristönsuojelun, kansanterveyden, kasvien ja eläinten terveyden, eläinten hyvinvoinnin ja työturvallisuuden aloilla;

2. ”vuoristoalue”: asetuksen (EY) N:o 1698/2005 ([1]) 50 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut alueet;

3. ”nuori viljelijä”: viljelijä, joka on alle 40-vuotias sillä hetkellä, kun päätös tuen myöntämisestä tehdään, ja jolla on tarvittava ammattitaito ja pätevyys.

171 artikla

Tuen kohdealat ja muodot

1. Tämän osa-alueen tuella edistetään seuraavien tavoitteiden saavuttamista:

a) markkinoiden tehokkuuden ja yhteisön vaatimusten täytäntöönpanon parantaminen;

b) maatalouden ympäristötoimenpiteiden ja paikallisten maaseudun kehittämisstrategioiden täytäntöönpanon valmistelu;

c) maaseudun elinkeinojen kehittäminen.

2. Tukea 1 kohdan a alakohdassa määriteltyyn tavoitteeseen, jäljempänä ”toimintalinja 1”, myönnetään seuraavilla toimenpiteillä:

a) maatilainvestoinnit yhteisön vaatimusten mukaista rakenneuudistusta ja nykyaikaistamista varten;

b) tuki tuottajaryhmien perustamiselle;

c) maatalous- ja kalastustuotteiden jalostamista ja kaupan pitämistä koskevat investoinnit yhteisön vaatimusten mukaista rakenneuudistusta ja nykyaikaistamista varten.

3. Tukea 1 kohdan b alakohdassa määriteltyyn tavoitteeseen, jäljempänä ”toimintalinja 2”, myönnetään seuraavilla toimenpiteillä:

a) toimet ympäristön ja maaseudun parantamiseksi;

b) paikallisten maaseudun kehittämisstrategioiden valmistelu ja täytäntöönpano.

([1]) EUVL L 277, 21.10.2005, s. 1.

▼B

4. Tukea 1 kohdan c alakohdassa määriteltyyn tavoitteeseen, jäljempänä ”toimintalinja 3”, myönnetään seuraavilla toimenpiteillä:

a) maaseudun infrastruktuurin kehittäminen ja parantaminen;

b) maaseudun elinkeinojen monipuolistaminen ja kehittäminen;

c) koulutuksen parantaminen.

2 jakso

Tukikelpoisuuden ja tuen intensiteetin yleiset vaatimukset

172 artikla

Menojen tukikelpoisuus

1. Edellä 34 artiklan 2 kohdassa mainittujen menojen lisäksi tukikelpoisiksi katsotaan tällä osa-alueella 3 kohdan c alakohdassa tarkoitetut menot.

Edellä olevan 34 artiklan 2 kohdan mukaisia tukikelpoisia teknisen avun toimenpiteitä ovat 182 artiklassa tarkoitetut toimenpiteet.

2. Edellä 34 artiklan 3 kohdassa lueteltujen ei-tukikelpoisten menojen lisäksi tukikelpoisia eivät ole tällä osa-alueella myöskään seuraavat menot:

a) maatalouden tuotanto-oikeuksien tai eläinten ja yksivuotisten kasvien hankinta ja tällaisten kasvien istutus;

b) huolto-, poisto- ja vuokrakustannukset;

c) julkishallinnolle tuen hallinnoinnista ja täytäntöönpanosta aiheutuvat kustannukset.

3. Sen estämättä, mitä 34 artiklan 3 kohdassa säädetään, investointien osalta

a) tukikelpoisia menoja ovat ainoastaan kiinteän omaisuuden rakentamis- tai parantamiskustannukset;

b) tukikelpoiseksi katsotaan uusien koneiden ja laitteiden hankinta tai ostoleasing tietokoneohjelmistot mukaan luettuina, enintään omaisuuden markkina-arvoon asti; muut leasingsopimukseen liittyvät menot, kuten vuokranantajan kate, korkojen jälleenrahoituskulut, yleiskulut ja vakuutusmaksut, eivät ole tukikelpoisia;

c) edellä a ja b alakohdassa tarkoitettuihin menoihin liittyvät yleiset kustannukset, kuten arkkitehtien, insinöörien ja konsulttien palkkiot ja toteutettavuustutkimuksista sekä patenttien ja lupien hankinnasta aiheutuvat kustannukset ovat tukikelpoisia 12 prosentin enimmäismäärään saakka a ja b alakohdassa tarkoitetuista kustannuksista.

Tämän kohdan soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt vahvistetaan 7 artiklassa määritellyissä alakohtaisissa sopimuksissa tai 8 artiklassa määritellyissä rahoitussopimuksissa.

4. Investointihankkeisiin voidaan myöntää yhteisön tukea, jos niitä ei merkittävästi muuteta viiden vuoden kuluessa toimintarakenteen suorittamasta loppumaksusta.

173 artikla

Tuen intensiteetti ja yhteisön rahoitusosuus

1. Edellä 38 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tukikelpoiset menot lasketaan tällä osa-alueella 2 artiklassa määriteltyjen julkisten menojen perusteella.

▼B

2. Julkiset menot eivät pääsääntöisesti voi ylittää 50:tä prosenttia investoinnin tukikelpoisten menojen kokonaismäärästä. Yläraja korotetaan kuitenkin

a) 55 prosenttiin nuorten viljelijöiden maatilainvestointien osalta;

b) 60 prosenttiin vuoristoalueiden maatilainvestointien osalta;

c) 65 prosenttiin nuorten viljelijöiden vuoristoalueille tekemien maatilainvestointien osalta;

d) 75 prosenttiin 4 kohdan d alakohdassa tarkoitettujen investointien sekä neuvoston direktiivin 91/676/ETY ([1]) täytäntöön panemiseksi tehtävien maatilainvestointien osalta edellyttäen, että direktiivin täytäntöönpanoa varten on olemassa kansallinen strategia;

e) 100 prosenttiin sellaisten infrastruktuuri-investointien osalta, jotka eivät tuota merkittäviä nettotuloja;

f) 100 prosenttiin 182 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden osalta.

3. Laskettaessa 2 kohdassa tarkoitettujen julkisten menojen osuutta huomioon ei oteta kansallista tukea, jolla helpotetaan sellaisten lainojen saantia, joihin yhteisö ei anna mitään IPA-asetuksen mukaista tukea.

4. Yhteisön rahoitusosuus ei pääsääntöisesti voi ylittää 75:tä prosenttia tukikelpoisten menojen kokonaismäärästä. Yläraja korotetaan kuitenkin

a) 80 prosenttiin 171 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuun toimintalinjaan 2 kuuluvien toimenpiteiden osalta;

b) 80 prosenttiin 182 artiklan soveltamisalaan kuuluvien toimintojen osalta, jos kyseisiä toimintoja ei toteuteta komission aloitteesta;

c) 100 prosenttiin 182 artiklan soveltamisalaan kuuluvien toimintojen osalta, jos kyseiset toiminnot toteutetaan komission aloitteesta;

d) 85 prosenttiin sellaisten investointihankkeiden osalta, joita toteutetaan alueilla, joilla komissio katsoo tapahtuneen poikkeuksellisia luonnononnettomuuksia.

3 jakso

Tukikelpoisuus ja erityisvaatimukset toimintalinjan 1 tuelle

174 artikla

Maatilainvestoinnit

1. Edellä 171 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua tukea myönnetään aineellisiin ja aineettomiin maatilainvestointeihin niiden nykyaikaistamiseksi yhteisön vaatimusten mukaisesti ja niiden yleisen suorituskyvyn parantamiseksi.

2. Tähän toimenpiteeseen kuuluvaa tukea voidaan myöntää maatiloille,

a) joiden voidaan osoittaa todennäköisesti olevan taloudellisesti kannattavia sen jälkeen, kun investointi on saatettu päätökseen;

b) jotka noudattavat ympäristönsuojelua, kansanterveyttä, eläinten ja kasvien terveyttä, eläinten hyvinvointia ja työturvallisuutta koskevia kansallisia vähimmäisvaatimuksia sinä päivänä, jona päätös tuen myöntämisestä tehdään.

3. Poiketen 2 kohdan b alakohdasta tukea voidaan myöntää kansallisten vaatimusten noudattamisesta riippumatta, jos yhteisön vaatimuksiin perustuvat kansalliset vähimmäisvaatimukset on otettu käyttöön

([1]) EYVL L 375, 31.12.1991, s. 1.

▼B

juuri ennen hakemuksen vastaanottamista, edellyttäen, että maatila täyttää uudet vaatimukset sen jälkeen, kun investointi on saatettu päätökseen.

Lisäksi komissio voi edunsaajamaan asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä sallia poikkeuksen 2 kohdan b alakohdasta yhteisön vaatimuksiin perustuvien kansallisten vähimmäisvaatimusten osalta, jotka on sisällytetty kansalliseen lainsäädäntöön enintään vuosi ennen hakemuksen jättämistä.

4. Tukea myönnetään sillä edellytyksellä, että investoinnit ovat yhteisön vaatimusten mukaisia sen jälkeen, kun ne on saatettu päätökseen.

5. Edunsaajamaat vahvistavat tukikelpoisen investoinnin enimmäismäärän. Ne vahvistavat asianmukaiset vaatimukset tukikelpoisuuden edellytyksenä oleville viljelijöiden ammattitaidolle ja pätevyydelle.

175 artikla

Tuki tuottajaryhmien perustamiselle

1. Edellä 171 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua tukea voidaan myöntää tuottajaryhmien perustamisen ja niiden hallinnon helpottamiseen

a) tuottajaryhmän jäsenten tuotannon ja tuotosten mukauttamiseksi markkinoiden vaatimuksiin;

b) tuotteiden saattamiseksi yhdessä markkinoille, mukaan luettuina valmistelu myyntiä varten, myynnin keskittäminen ja toimitukset tukkuostajille;

c) tuotantotietoja koskevien yhteisten sääntöjen vahvistamiseksi, erityisesti korjuun ja saatavuuden osalta.

2. Tähän toimenpiteeseen kuuluvaa tukea ei myönnetä tuottajaryhmille, jotka edunsaajamaan toimivaltainen viranomainen on virallisesti tunnustanut ennen tammikuun 1 päivää 2007 ja/tai ennen 184 artiklassa tarkoitetun ohjelman hyväksymistä.

Yhtä tai useampaa alaa edustavat ammatilliset tai ammattialojen väliset järjestöt eivät täytä tuottajaryhmän määritelmää.

3. Tukea myönnetään kiinteinä vuotuisina erinä tuottajaryhmän hyväksymisajankohtaa seuraavien viiden ensimmäisen vuoden ajan. Tuki lasketaan ryhmän vuosittain kaupan pitämän tuotannon perusteella, ja sen on täytettävä seuraavat vaatimukset:

a) ensimmäisenä ja toisena vuonna 5 prosenttia, kolmantena vuonna 4 prosenttia, neljäntenä vuonna 3 prosenttia ja viidentenä vuonna 2 prosenttia kaupan pidetyn tuotannon arvosta, kun sen arvo on enintään miljoona euroa;

b) ensimmäisenä ja toisena vuonna 2,5 prosenttia, kolmantena vuonna 2,0 prosenttia ja neljäntenä ja viidentenä vuonna 1,5 prosenttia kaupan pidetyn tuotannon arvosta, joka ylittää miljoona euroa;

c) kunkin tuottajaorganisaation osalta enimmäismäärä on

— 100 000 euroa ensimmäisenä vuonna,

— 100 000 euroa toisena vuonna,

— 80 000 euroa kolmantena vuonna,

— 60 000 euroa neljäntenä vuonna,

— 50 000 euroa viidentenä vuonna.

▼B

176 artikla

Investoinnit maatalous- ja kalastustuotteiden jalostukseen ja kaupan pitämiseen

1. Edellä 171 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettua tukea myönnetään aineellisiin ja aineettomiin investointeihin perustamissopimuksen liitteen I soveltamisalaan kuuluvien maatalous- ja kalastustuotteiden jalostukseen ja kaupan pitämiseen. Tällä tuella pyritään auttamaan yrityksiä niiden nykyaikaistamiseksi yhteisön vaatimusten mukaisesti ja niiden yleisen suorituskyvyn parantamiseksi. Investointien on parannettava tilannetta kyseisellä maatalouden perustuotantoalalla.

Vähittäismyyntitason investoinneille ei myönnetä tukea.

2. Tähän toimenpiteeseen kuuluvaa tukea voidaan myöntää investointeihin, joita tehdään yrityksiin,

a) joiden voidaan osoittaa todennäköisesti olevan taloudellisesti kannattavia sen jälkeen, kun investointi on saatettu päätökseen; ja

b) jotka noudattavat ympäristönsuojelua, kansanterveyttä, eläinten ja kasvien terveyttä, eläinten hyvinvointia ja työturvallisuutta koskevia kansallisia vähimmäisvaatimuksia sinä päivänä, jona päätös tuen myöntämisestä tehdään.

3. Poiketen 2 kohdan b alakohdasta tukea voidaan myöntää kansallisten vaatimusten noudattamisesta riippumatta, jos yhteisön vaatimuksiin perustuvat kansalliset vähimmäisvaatimukset on otettu käyttöön juuri ennen hakemuksen vastaanottamista, edellyttäen, että yritys täyttää uudet vaatimukset sen jälkeen, kun investointi on saatettu päätökseen.

Lisäksi komissio voi edunsaajamaan asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä sallia poikkeuksen 2 kohdan b alakohdasta yhteisön vaatimuksiin perustuvien kansallisten vähimmäisvaatimusten osalta, jotka on sisällytetty kansalliseen lainsäädäntöön enintään vuosi ennen hakemuksen jättämistä.

4. Tukea voidaan myöntää sellaisiin yrityksiin tehtäviin investointeihin, jotka

a) työllistävät vähemmän kuin 250 henkilöä ja joiden vuotuinen liikevaihto ei ylitä 50:tä miljoonaa euroa ja/tai joiden vuotuinen taseen loppusumma ei ylitä 43:a miljoonaa euroa; etusijalle asetetaan investoinnit, joilla kyseinen laitos pyritään saattamaan yhteisön vaatimusten mukaiseksi; tai

b) jotka työllistävät vähemmän kuin 750 henkilöä tai joiden vuotuinen liikevaihto ei ylitä 200:aa miljoonaa euroa, jos investointien tarkoituksena on saattaa kyseinen laitos yhteisön vaatimusten mukaiseksi.

5. Komissio voi edunsaajamaan asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä päättää, että tukea voidaan myöntää myös 4 kohdan soveltamisalaan kuulumattomille yrityksille, kun kyseessä ovat tiettyjen yhteisön vaatimusten täyttämiseksi välttämättömät, erityisen kalliit investoinnit. Tällöin tukea voidaan myöntää ainoastaan yrityksille, jotka on yksilöity yhteisön vaatimusten täyttämistä koskevassa kansallisessa suunnitelmassa, jolla nimenomaan pyritään saattamaan kyseinen laitos yhteisön vaatimusten mukaiseksi kokonaisuudessaan. Tällaisissa tapauksissa tukea myönnetään puolet määrästä, joka on käytettävissä 4 kohdassa tarkoitettujen yritysten tukemiseen.

6. Edunsaajamaat vahvistavat rajat tässä toimenpiteessä tukikelpoisen investoinnin kokonaismäärälle.

7. Tukea 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen yritysten investointeihin myönnetään sillä ehdolla, että investoinnit ovat yhteisön vaatimusten mukaisia sen jälkeen, kun ne on saatettu päätökseen.

▼B

4 jakso

Tukikelpoisuus ja erityisvaatimukset toimintalinjan 2 tuelle

177 artikla

Ympäristöön ja maaseutuun liittyvien toimien täytäntöönpanon valmistelu

1. Edunsaajamaiden valmistamiseksi asetuksen (EY) N:o 1698/2005 toimintalinjan 2 toimien täytäntöönpanoon 171 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettua tukea myönnetään asetuksen (EY) N:o 1698/2005 39 ja 40 artiklan soveltamisalaan kuuluviin pilottihankkeisiin.

2. Näillä toimilla pyritään kehittämään sekä hallinnon että maatilojen käytännön kokemusta ympäristön ja maaseudun parantamiseen tähtäävien toimien täytäntöönpanosta.

178 artikla

Paikallisten maaseudun kehittämisstrategioiden valmistelu ja täytäntöönpano

1. Edellä 171 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettua tukea myönnetään asetuksen (EY) N:o 1698/2005 61 artiklan mukaisesti.

2. Tuen kohteena ovat:

a) yhteistyöhankkeiden täytäntöönpano 171 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen painopisteiden mukaisesti ja asetuksen (EY) N:o 1698/2005 65 artiklassa tarkoitetulla tavalla;

b) paikallisten yksityisen ja julkisen sektorin kumppanuuksien, joista käytetään myös nimitystä ”paikalliset toimintaryhmät”, ylläpito, taitojen hankkiminen sekä tiedotustoimet ja kampanjointi, joilla pyritään 171 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin tavoitteisiin.

3. Tämän toimenpiteen täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä sovitaan edunsaajamaan kanssa. Säännöt eivät saa olla ristiriidassa asetuksella (EY) N:o 1698/2005 vahvistettujen Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoon sovellettavien sääntöjen kanssa.

5 jakso

Tukikelpoisuus ja erityisvaatimukset toimintalinjan 3 tuelle

179 artikla

Maaseudun infrastruktuurin kehittäminen ja parantaminen

1. Edellä 171 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettua tukea voidaan myöntää investointeihin, joilla pyritään parantamaan ja kehittämään maaseudun infrastruktuuria

a) kaventamalla alueellisia eroja ja lisäämällä maaseudun houkuttelevuutta yksittäisten ihmisten ja yritystoiminnan kannalta;

b) luomalla edellytyksiä maaseudun elinkeinojen kehittämiselle.

2. Etusijalle asetetaan investoinnit vesi- ja energiahuoltoon, jätehuoltoon, tieto- ja viestintäteknologian paikalliseen saatavuuteen, paikallisen talouskehityksen kannalta erityisen tärkeisiin paikallisiin tieyhteyksiin sekä palontorjuntainfrastruktuuriin alueilla, joilla se on metsäpalovaaran takia perusteltua.

▼B

3. Jos 171 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettu paikallinen maaseudun kehittämisstrategia on laadittu, tämän artiklan nojalla tuettujen investointien on oltava kyseisen strategian mukaisia.

180 artikla

Maaseudun elinkeinojen monipuolistaminen ja kehittäminen

1. Edellä 171 artiklan 4 kohdan b alakohdassa tarkoitettua tukea voidaan myöntää investointeihin, joilla pyritään monipuolistamaan ja kehittämään maaseudun elinkeinoja

a) lisäämällä taloudellista toimintaa;

b) luomalla työpaikkoja;

c) monipuolistamalla toimintaa muihin kuin maatalouselinkeinoihin.

2. Etusijalle asetetaan investoinnit mikro- ja pienyritysten, kotiteollisuuden ja maaseutumatkailun luomiseen ja kehittämiseen yrittäjyyden edistämiseksi ja talouselämän monipuolistamiseksi.

3. Jos 171 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettu paikallinen maaseudun kehittämisstrategia on laadittu, tämän artiklan nojalla tuettujen investointien on oltava kyseisen strategian mukaisia.

181 artikla

Koulutuksen parantaminen

1. Tukea voidaan myöntää maa- ja metsätaloudessa ja elintarvikealalla toimivien henkilöiden ja muiden tämän osa-alueen soveltamisalaan kuuluvien alojen talouden toimijoiden ammattitaidon ja pätevyyden parantamiseen.

Tukea ei myönnetä kursseille tai koulutukseen, jotka ovat osa tavanomaista toisen tai ylemmän asteen koulutusohjelmaa tai -järjestelmää.

▼M1

2. Edunsaajamaat laativat koulutusstrategian 1 kohdassa tarkoitettujen toimien täytäntöön panemiseksi. Strategiaan sisällytetään kriittinen arviointi olemassa olevista koulutusrakenteista sekä analyysi koulutustarpeista ja -tavoitteista. Siinä vahvistetaan myös kouluttajien valintaperusteet. Ohjelmaan on sisällyttävä kuvaus koulutusstrategiasta.

▼B

6 jakso

Tekninen apu

182 artikla

Soveltamisala ja täytäntöönpano

1. Tukea voidaan myöntää toiminnoille, jotka liittyvät ohjelman täytäntöön panemiseksi välttämättömään valmisteluun, seurantaan, arviointiin, tiedotukseen ja valvontaan. Näihin toimintoihin kuuluvat erityisesti:

a) kokoukset ja muut toiminnot, jotka ovat välttämättömiä, jotta tämän osa-alueen alakohtainen seurantakomitea voi täyttää velvollisuutensa, kuten asiantuntija-avulla teetetyt ja toteutetut tutkimukset;

b) tiedotus ja kampanjointi;

c) kääntäminen ja tulkkaus komission pyynnöstä, lukuun ottamatta alakohtaisten, puite- ja rahoitussopimusten soveltamisesta johtuvaa kääntämistä ja tulkkausta;

d) vierailut ja seminaarit;

▼B

e) toimet, jotka liittyvät ohjelman toimenpiteiden valmisteluun niiden tehokkuuden varmistamiseksi, mukaan luettuina toimenpiteet, joita on aikomus toteuttaa myöhemmin;

f) ohjelman väliarviointi;

g) 178 artiklan nojalla toteutettavia toimintoja koordinoivan kansallisen verkon sekä asetuksen (EY) N:o 1698/2005 68 artiklan mukaisen tulevan kansallisen maaseudun kehittämisverkon perustaminen ja toiminta.

▼M1

2. Teknisen avun toimista kuullaan tämän osa-alueen alakohtaista seurantakomiteaa. Se hyväksyy joka vuosi teknisen avun toimien toteuttamista koskevan vuotuisen toimintasuunnitelman.

▼B

3. Jokaisesta 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetusta vierailusta ja seminaarista, jota ei ole toteutettu komission aloitteesta, on toimitettava kirjallinen raportti tämän osa-alueen alakohtaiselle seurantakomitealle.

183 artikla

Eurooppalainen maaseudun kehittämisen verkosto

Edunsaajamaat ja niissä maaseudun kehittämiseksi toimivat organisaatiot ja hallintoelimet voivat liittyä asetuksen (EY) N:o 1698/2005 67 artiklan nojalla perustettuun eurooppalaiseen maaseudun kehittämisen verkostoon. Yksityiskohtaisista asiaa koskevista säännöistä sovitaan edunsaajamaiden kanssa.

II LUKU

Ohjelmasuunnittelu

184 artikla

Ohjelmat

1. Maaseudun kehittämisen osa-alueen toimenpiteistä laaditaan kansallisella tasolla maataloutta ja maaseudun kehittämistä koskeva ohjelma, jäljempänä ”ohjelma”, joka kattaa IPA-asetuksen koko täytäntöönpanoajan. Ohjelman laativat edunsaajamaan nimeämät viranomaiset, ja se toimitetaan komissiolle sen jälkeen, kun asianomaisia osapuolia on kuultu.

▼M1

2. Jokaiseen ohjelmaan on sisällyttävä:

a) määrällisesti esitetty nykytilanteen kuvaus, josta käyvät ilmi kehityserot, -viiveet ja -mahdollisuudet, yhteisön tuella ja muulla kahden- tai monenvälisellä avulla aikaisemmin toteutettujen toimien merkittävimmät tulokset, käytetyt rahoitusvarat ja käytettävissä olevat arviointitulokset;

b) kuvaus ehdotetusta kansallisesta maaseudun kehittämisstrategiasta, jonka perustana on analyysi maaseudun nykytilanteesta;

c) ohjelman strategisten painopisteiden kuvaus, jonka perustana on kansallinen maaseudun kehittämisstrategia ja analyysi kyseisistä aloista ja jonka laatimisessa on käytetty apuna riippumattomia asiantuntijoita. Siihen on sisällytettävä myös määrälliset tavoitteet ilmoittaen kutakin 171 artiklan 1 kohdassa säädettyä toimintalinjaa varten soveltuvat seurannan ja arvioinnin indikaattorit;

d) selvitys siitä, miten edunsaajamaan monivuotisessa suuntaa-antavassa suunnitteluasiakirjassa määritellyt yleinen strateginen lähestymistapa

▼M1

ja alakohtaiset strategiat näkyvät maaseudun kehittämisen osa-alueen konkreettisissa toiminnoissa;

e) alustava rahoitustaulukko, jossa esitetään kullekin maaseudun kehittämistoimenpiteelle annettava kansallinen, yhteisön ja tarvittaessa yksityinen rahoitus sekä EU:n yhteisrahoitusosuus toimintalinjoittain;

f) 171 artiklasta valittujen toimenpiteiden kuvaus mukaan luettuina:

— lopullisten edunsaajien määrittely,

— maantieteellinen soveltamisala,

— tukikelpoisuuden perusteet,

— hankkeiden valintaperusteet,

— seurannan indikaattorit,

— määrälliset tavoiteindikaattorit;

g) kuvaus ohjelman täytäntöönpanon toimintarakenteesta, seuranta ja arviointi mukaan luettuina;

h) ohjelman toteuttamisesta vastaavien viranomaisten ja elinten nimet;

i) toimivaltaisten viranomaisten ja elinten sekä asianomaisten talous- ja yhteiskuntaelämän sekä ympäristöalan yhteistyökumppaneiden osallistumisesta käytyjen neuvottelujen tulokset ja tätä osallistumista koskevat määräykset;

j) ohjelman ennakkoarvioinnin tulokset ja suositukset mukaan luettuna kuvaus suosituksia koskevista edunsaajamaan jatkotoimista.

▼B

3. Edunsaajamaat varmistavat ohjelmassaan, että etusijalle asetetaan toimenpiteet yhteisön vaatimusten täyttämiseksi ja markkinoiden tehokkuuden parantamiseksi sekä toimenpiteet, joilla luodaan uusia työllistymismahdollisuuksia maaseudulle.

4. Edunsaajamaat varmistavat, että ohjelma on monivuotisen suuntaa-antavan suunnitteluasiakirjan mukainen.

5. Jollei komission kanssa toisin sovita, edunsaajamaat toimittavat ohjelmaehdotuksensa kuuden kuukauden kuluessa tämän asetuksen voimaantulosta.

185 artikla

Ohjelmien hyväksyminen ja muuttaminen

1. Komissio hyväksyy maaseudun kehittämisen osa-alueen ohjelmat kuuden kuukauden kuluessa ohjelmaehdotuksen toimittamisesta edellyttäen, että kaikki tarvittavat tiedot ovat käytettävissä. Komission arvioi ohjelmaehdotusta erityisesti selvittääkseen, onko se tämän asetuksen mukainen.

2. Ohjelmaa voidaan tarvittaessa muuttaa, jotta voidaan ottaa asianmukaisesti huomioon seuraavat:

a) uudet olennaiset tiedot ja kyseisten toimien täytäntöönpanosta, seurannasta ja arvioinnista saadut tulokset sekä tarve mukauttaa käytettävissä olevan tuen määrää,

b) edunsaajamaan edistyminen kohti jäsenyyttä tärkeimmissä liittymisasiakirjoissa, mukaan luettuna monivuotinen suuntaa-antava suunnitteluasiakirja, esitetyllä tavalla.

3. Edunsaajamaa toimittaa muutosehdotuksen komissiolle asianmukaisesti perusteltuna seuraavien tietojen kanssa:

a) ehdotetun muutoksen syyt;

b) muutoksen odotettavissa olevat vaikutukset;

▼B

c) muutetut rahoitus- ja toimenpidetaulukot, jos ehdotetut muutokset koskevat rahoitusta.

4. IPA-asetuksen 14 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja merkittäviä muutoksia ovat sellaiset, joihin liittyy muutoksia rahoituksen jakoon 171 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimintalinjojen välillä tai muutoksia toimintalinjakohtaisiin yhteisrahoitusosuuksiin taikka jos ohjelmaan sisällytetään uusia toimenpiteitä.

5. Komissio voi pyytää edunsaajamaita esittämään ehdotuksen ohjelman muuttamiseksi, jos ohjelmaan sovellettavaa yhteisön lainsäädäntöä on muutettu.

III LUKU

Täytäntöönpano

1 jakso

Periaatteet ja varainhoito

186 artikla

Täytäntöönpanon periaatteet

1. Edunsaajamaat toteuttavat tämän osa-alueen täytäntöönpanon hajautetun hallinnoinnin mukaisesti ilman 18 artiklassa tarkoitettuja ennakkotarkastuksia.

2. Lisämääräyksiä voidaan asettaa 7 ja 8 artiklassa tarkoitetuissa alakohtaisissa ja rahoitussopimuksissa.

Määräykset eivät saa olla ristiriidassa jäsenvaltioiden maaseudun kehittämisohjelmiin sovellettavien sääntöjen kanssa.

187 artikla

Maksujen laskeminen

Yhteisön rahoitusosuus tämän osa-alueen ohjelmiin lasketaan 44 artiklasta poiketen soveltamalla rahoituspäätöksessä kullekin toimintalinjalle vahvistettua yhteisrahoitusprosenttia kussakin menoilmoituksessa todennettuihin tukikelpoisiin menoihin noudattaen yhteisön rahoitusosuuden enimmäismääriä, jotka on ilmoitettu jokaisen toimintalinjan osalta.

188 artikla

Ennakkomaksut

1. Ennakkomaksut voivat olla tällä osa-alueella enintään 30 prosenttia yhteisön kolmen ensimmäisen vuoden rahoitusosuudesta kyseiseen ohjelmaan. Sen mukaan, miten budjettimäärärahoja on käytettävissä, ennakkomaksut voidaan suorittaa kahdessa tai useammassa erässä.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitettuina ennakkomaksuina maksetut määrät eivät riitä lopullisten edunsaajien saatavien maksamiseen ajoissa, määriä voidaan näiden tarpeiden kattamiseksi korottaa alakohtaisten sopimusten tai rahoitussopimusten määräysten mukaisesti täytäntöönpanojakson aikana edellyttäen, että ennakkomaksujen kumulatiivinen määrä ei ylitä 30:tä prosenttia yhteisön kolmen viimeisimmän vuoden rahoitusosuudesta, sellaisena kuin se on vahvistettu monivuotisten ohjelmien rahoituspäätöksessä.

3. Komissio maksaa ennakkomaksun ensimmäisen erän, kun 42 artiklan 1 kohdassa vahvistetut edellytykset täyttyvät. Lisäeriä voidaan maksaa edunsaajamaan hakemuksesta 1 ja 2 kohdassa säädettyjen edellytysten mukaisesti.

▼B

189 artikla

Tilien tarkastaminen ja hyväksyminen

Tilien tarkastamista ja hyväksymistä koskevat yksityiskohtaiset säännöt vahvistetaan 7 artiklassa tarkoitetuissa alakohtaisissa sopimuksissa ja 8 artiklassa tarkoitetuissa rahoitussopimuksissa. Säännöt eivät saa olla ristiriidassa neuvoston asetuksella (EY) N:o 1290/2005 ([1]) vahvistettujen Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoon sovellettavien sääntöjen ja kyseisen asetuksen yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä annettujen säännösten kanssa. Niissä voidaan säätää maatalousrahastojen komitean kuulemisesta.

190 artikla

Rahoituskorjausten perusteet

Komissio soveltaa 51 artiklan 2 kohdasta poiketen päätelmistä riippuen joko kiinteämääräisiä korjauksia, tapauskohtaisia korjauksia tai korjauksia ekstrapolaation perusteella.

2 jakso

Arviointi ja seuranta

191 artikla

Ennakko-, väli- ja jälkiarvioinnit

1. Edunsaajamaan on teetettävä ohjelmasta riippumattomilla arvioijilla 57 artiklan mukaisesti ennakko- ja jälkiarviointi sekä tarvittaessa väliarviointeja.

2. Arvioinneissa arvioidaan ohjelman täytäntöönpanon edistymistä IPA-asetuksen 12 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamisessa.

3. Arviointeja koskevat yksityiskohtaiset säännöt voidaan vahvistaa 7 artiklassa tarkoitetuissa alakohtaisissa sopimuksissa tai 8 artiklassa tarkoitetuissa rahoitussopimuksissa. Säännöt eivät saa olla ristiriidassa jäsenvaltioiden maaseudun kehittämisohjelmiin sovellettavien sääntöjen kanssa.

192 artikla

Alakohtainen seurantakomitea

1. Edunsaajamaa perustaa 59 artiklan mukaisesti alakohtaisen seurantakomitean.

2. Alakohtainen seurantakomitea muodostuu toimivaltaisten viranomaisten ja elinten sekä asianomaisten talous- ja yhteiskuntaelämän sekä ympäristöalan yhteistyökumppaneiden edustajista. Alakohtainen seurantakomitea laatii ja vahvistaa oman työjärjestyksensä.

3. Alakohtaisen seurantakomitean puheenjohtajana toimii edunsaajamaan edustaja. Komissio osallistuu alakohtaisen seurantakomitean työskentelyyn.

4. Ohjelman edistystä, vaikuttavuutta ja tehokkuutta suhteessa sen tavoitteisiin mitataan lähtötilanteeseen sekä ohjelmien taloudelliseen toteutukseen, tuotoksiin, tuloksiin ja vaikutuksiin liittyvillä indikaattoreilla.

([1]) EUVL L 209, 11.8.2005, s. 1.

▼B

193 artikla

Alakohtaiset vuosikertomukset

▼M1

1. Edellä 61 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut alakohtaiset vuosikertomukset toimitetaan tällä osa-alueella komissiolle, kansalliselle IPA-koordinaattorille ja kansalliselle valtuuttavalle viranomaiselle kuuden kuukauden kuluessa jokaisen ohjelman täytäntöönpanoon käytetyn kokonaisen kalenterivuoden päätyttyä.

▼B

a) Kertomuksiin sisällytetään tiedot täytäntöönpanon edistymisestä ja etenkin asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta, ohjelman hallinnoinnissa esiintyneistä ongelmista ja niiden johdosta toteutetuista toimenpiteistä, rahoituksen toteutuksesta sekä suoritetuista seurannasta ja arvioinneista.

b) Alakohtainen seurantakomitea tarkastelee alakohtaisia vuosikertomuksia ennen niiden toimittamista.

2. Alakohtainen loppukertomus toimitetaan alakohtaisen seurantakomitean tarkastelun jälkeen komissiolle ja kansalliselle IPA-koordinaattorille kuuden kuukauden kuluessa ohjelman menojen tukikelpoisuuden päättymispäivästä.

194 artikla

Muut valvontaa ja raportointia koskevat säännökset

Muita valvontaa ja raportointia koskevia määräyksiä voidaan asettaa 7 ja 8 artiklassa tarkoitetuissa alakohtaisissa ja rahoitussopimuksissa. Määräykset eivät saa olla ristiriidassa jäsenvaltioiden maaseudun kehittämisohjelmiin sovellettavien sääntöjen kanssa.

III OSA

LOPPUSÄÄNNÖKSET

195 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan seuraavana päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2007.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

▼B

LIITE

HYVÄKSYMISPERUSTEET

Luettelo 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista aloista ja niihin liittyvistä vaatimuksista

1. **Valvontaympäristö (organisaation perustaminen ja hallinta ja henkilöstö)**

   a) Eettiset normit ja luotettavuus

      — varmistetaan, että ylimmän johdon edellyttämä organisaation toimintatapa ymmärretään koko organisaatiossa.

   b) Sääntöjenvastaisuuksien käsittely ja niistä raportointi

      — varmistetaan, että alempana organisaatiossa mahdollisesti havaituista sääntöjenvastaisuuksista raportoidaan asianmukaisesti ja ne johtavat toimenpiteisiin, mukaan luettuna tiedonantajien suojelu.

   c) Henkilöstösuunnittelu, rekrytointi, koulutus ja arviointi (mukaan luettuna arkaluontoisten tehtävien hallinnointi)

      — varmistetaan, että pätevää henkilöstöä on riittävästi kaikilla tasoilla.

   d) Arkaluontoiset tehtävät ja eturistiriidat

      — varmistetaan, että arkaluontoisissa tehtävissä (eli tehtävissä, joissa henkilöstö voi joutua alttiiksi asiattomalle vaikutukselle kolmansiin osapuoliin pitämiensä yhteyksien tai hallussaan olevien tietojen vuoksi) toimiva henkilöstö yksilöidään,

      — varmistetaan, että arkaluontoisia tehtäviä valvotaan asianmukaisesti (ja tarvittaessa esimerkiksi kierrätetään tehtäviä),

      — varmistetaan, että eturistiriitojen havaitsemiseen ja ehkäisemiseen on olemassa menettelyt.

   e) Oikeusperustojen määrittäminen elimille ja yksilöille

      — varmistetaan, että elimillä ja yksilöillä on täydet oikeudelliset valtuudet tehtäviensä hoitamiseen.

   f) Vastuuvelvollisuuden, vastuun, delegoidun vastuun ja muiden välttämättömien valtuuksien virallinen määrittely organisaation kaikkien tehtävien ja asemien osalta

      — varmistetaan, ettei kenelläkään henkilöstön jäsenellä ole epäselvyyttä vastuunsa laajuudesta. Yhden hallinnoijan on vastattava kolmansien osapuolten kanssa tehtävien sitoumusten ja niille suoritettavien maksujen kaikista näkökohdista,

      — tehtävän- ja työnkuvaukset ym. ovat ajat tasalla ja tiedossa.

2. **Suunnittelu/riskinhallinta (toimenpiteiden suunnittelu)**

   a) Riskien kartoitus, arviointi ja hallinta

      — varmistetaan, että riskit kartoitetaan ja ne ovat hallinnassa, ja etenkin, että kaikilla aloilla on siihen nähden riittävät valvontaresurssit, miten suurista riskeistä kulloinkin on kyse.

   b) Tavoitteiden asettaminen ja resurssien jakaminen tavoitteita vastaavasti

      — varmistetaan, että tuotoksille ja vaikuttavuudelle on vahvistettu asianmukaiset (ja mitattavissa olevat) tavoitteet kaikilla tasoilla ja että ne ymmärretään koko organisaatiossa,

      — varmistetaan, että resurssit on jaettu tavoitteita vastaavasti noudattaen avoimuutta ja moitteettoman varainhoidon periaatteita,

      — varmistetaan, että vastuu kyseisistä tavoitteista on selvillä.

   c) Täytäntöönpanon suunnittelu

▼B

— suunnitellaan tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet selkeästi määritellen jokaiselle vaiheelle myös aikataulu ja vastuuhenkilö, tarvittaessa kriittisen polun menetelmällä.

3. **Valvonta (toimenpiteiden täytäntöönpano)**

a) Varmistusmenettelyt

— varmistetaan kaikkien tiettyyn toimeen sisältyvien vaiheiden kaksinkertainen tarkastus (ennakkoon ja tarvittaessa jälkikäteen).

b) Vastaavan hallintotason suorittama alaisille delegoitujen tehtävien valvonta (mukaan luettuina alaisten vuotuiset tarkastuslausumat)

— varmistetaan, että vastuun tukena on aktiivista valvontaa eikä valvonta jää passiiviseksi tai teoreettiseksi käsitteeksi.

c) Säännöt jokaiselle hankintatyypille ja tukea koskevalle ehdotuspyynnölle

— varmistetaan soveltuva oikeudellinen kehys kaikille tällaisille sitoumusmenettelyille.

d) Menettelyt (mukaan luettuina tarkastuslistat) jokaiselle hankintamenettelyn ja tukea koskevan ehdotuspyyntömenettelyn vaiheelle (esim. tekniset vaatimukset, arviointikomiteat, poikkeuksista raportointi jne.)

— varmistetaan, että jokainen henkilöstön jäsen on selvillä näihin liittyvistä tehtävistään.

e) Julkisuussäännöt ja -menettelyt

— varmistetaan, että komission vaatimuksia noudatetaan.

f) Maksumenettelyt (mukaan luettuina menettelyt tuotosten ja/tai tukikelpoisuusehtojen vahvistamiseksi, tarvittaessa paikalla suoritettuina)

— varmistetaan, että maksuja suoritetaan ainoastaan perustelluista maksatushakemuksista, jotka täyttävät kaikki sopimusvelvoitteet.

g) Yhteisrahoituksen toteutumisen valvontamenettelyt

— varmistetaan, että komission vaatimuksia noudatetaan.

h) Talousarviomenettelyt sen varmistamiseksi, että varat ovat käytettävissä (myös varat täytäntöönpanon jatkamiseksi, jos komission rahoitus viivästyy tai evätään)

— varmistetaan, että kansalliset viranomaiset voivat täyttää paikalliset sopimusvelvoitteensa huolimatta viivästyksistä tai keskeytyksistä komission rahoituksessa.

i) Toimien jatkuvuuden turvaavat menettelyt

— varmistetaan, että merkittävät riskit jatkuvuudelle (kuten tietojen menetys, henkilöiden poissaolo jne.) kartoitetaan ja tällaisiin tilanteisiin varaudutaan mahdollisuuksien mukaan varasuunnitelmilla.

j) Kirjanpitomenettelyt

— huolehditaan täydellisestä ja avoimesta kirjanpidosta hyväksyttyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaisesti.

k) Täsmäytysmenettelyt

— varmistetaan, että kirjanpidon saldot täsmäytetään mahdollisuuksien mukaan kolmansien osapuolten antamiin tietoihin.

l) Poikkeuksista raportointi (mm. asianmukaisella tasolla hyväksytyt poikkeukset normaalimenettelystä, hyväksymättömät poikkeukset ja havaitut valvonnan laiminlyönnit)

— varmistetaan, että poikkeukset normaalikäytännöstä kirjataan aina ylös ja niitä tarkastellaan asianmukaisilla tasoilla.

m) Turvallisuusmenettelyt (tietotekniikka ja muu)

— varmistetaan, että omaisuus ja tieto on turvassa häiriöiltä tai fyysiseltä vahingolta.

▼B

n) Arkistointi

— varmistetaan, että asiakirjat ovat saatavilla ainakin komission tarkasteltaviksi koko niiden pakollisen säilytysajan.

▼M1

o) Tehtävien eriyttäminen

— varmistetaan, että samaan toimeen liittyvät eri tehtävät on jaettu henkilöstön eri jäsenille, jolloin varmistetaan jonkinasteinen automaattinen ristiintarkastaminen.

▼B

p) Sisäisen tarkastuksen puutteista raportointi

— varmistetaan, että kenen tahansa havaitsemat sisäisen tarkastuksen puutteet ja johdon niiden seurauksena toteuttamat toimet kirjataan ylös ja ne johtavat jatkotoimiin.

4. **Tarkastus (toimenpiteiden valvonta)**

a) Sisäinen tarkastus mukaan luettuina tarkastuskertomusten ja suositusten käsittely (huom. erillään johdon suorittamasta ja muusta valvonnasta)

— varmistetaan, että ylin johto saa riippumattomia selvityksiä järjestelmien toimivuudesta organisaation alemmilla tasoilla. Tähän saattaa liittyä toimien jälkitarkastusta, mutta pääasia on järjestelmän ja organisaatiomallin tuloksellisuus ja tehokkuus.

b) Arviointi

— varmistetaan, että ylin johto saa tietoa toimien vaikutusten arvioinnista (muiden tietojen lisäksi, joita se saa laillisuudesta, sääntöjenmukaisuudesta sekä toimintamenettelyistä).

5. **Tiedotus (jolla varmistetaan, että jokainen toimija saa tehtäviensä hoitamiseen tarvittavat tiedot)**

Säännöllisiä koordinointikokouksia eri elinten välillä tietojen vaihtamiseksi kaikista suunnitteluun ja täytäntöönpanoon liittyvistä asioista. Tässä yhteydessä

i) raportoidaan säännöllisesti ohjelmien ja hankkeiden suunnittelun etenemisestä;

ii) raportoidaan säännöllisesti hankkeiden täytäntöönpanon etenemisestä täytäntöönpanosuunnitelmaan nähden mm. seuraavien osalta:

— sopimusmenettelyt ym.

— jokaisen tarjouspyyntömenettelyn eteneminen suunnitelmaan nähden,

— millä tahansa tasolla tapahtuneiden virheiden järjestelmällinen analysointi (jonka voivat suorittaa esim. ennakkotarkastajat, tilintarkastajat ja muut tarkastajat),

— sopimusten täytäntöönpano,

— tarkastusten kustannukset hyötyihin verrattuina;

iii) raportoidaan säännöllisesti kaikilla asianmukaisilla tasoilla sisäisen tarkastuksen tuloksellisuudesta ja tehokkuudesta

— varmistetaan, että koko henkilöstö kaikilla tasoilla saa säännöllisesti ja riittävästi velvollisuuksiensa täyttämiseen tarvittavaa tietoa.